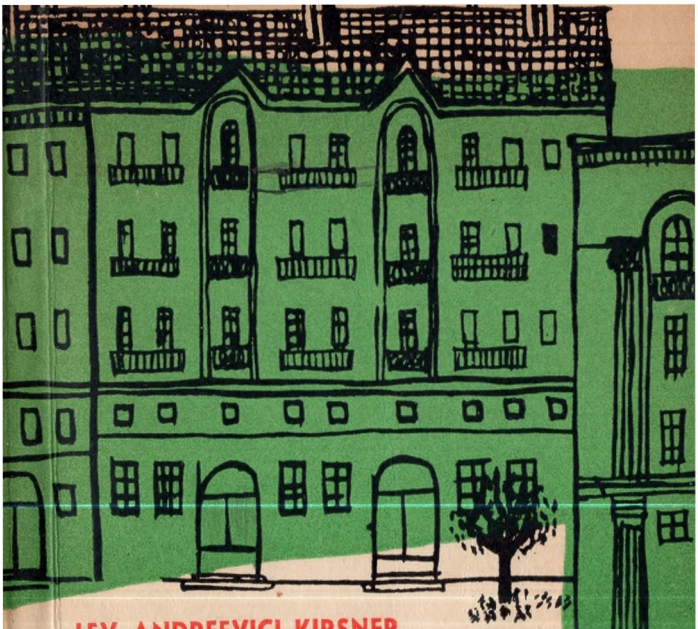

LEV ANDREEVICI KIRȘNER

Biletul cifrat

LEV ANDREEVICI KIRȘNER

Biletul cifrat

În romînește de DRAGOȘ VACARIUC

EDITURA TINERETULUI

Л. КИРШНЕР
ШИФРОВАННАЯ ЗАПИСКА
Детгиз ленинград 1962

Ilustrații după originalul sovietic

Coperta de ROȘIANU LILIANA

Redactor responsabil : A. Țimpău
Tehnoredactor : Șt. Mihai

Dat la cules 19.10.1963. Bun de tipar 25.12.1963. Apărut 1964. Comanda nr. 6214. Tiraj 25.140. Hîrtie semivelină de 63 g/m², 540×840/16. Coli editoriale 8,43. Coli de tipar 11,5. A. T. 11.158. C.Z. pentru bibliotecile mici 8S—31=R.

Tiparul executat sub comanda nr. 30.882 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București — R.P.R.

Capitolul I

CUM A ÎNCEPUT TOTUL

Ziua grea de şcoală se apropia de sfîrşit. Au rămas în urmă şi teza la algebră, şi traducerea liberă la germană, şi dictarea, şi lucrările de control la fizică şi la literatură ; eram la ultima oră, a şasea — ora de istorie.

Examinarea trecuse „fără jertfe" — nu se înregistrase nici un doi. La catedră, mutîndu-şi greutatea corpului cînd pe un picior, cînd pe celălalt, Slavka Fedotocikin reuşise s-o lungească abil cu răspunsul cam vreo cincisprezece minute, izbutind să capete un trei prin înecarea unui sîmbure de adevăr într-un înveliş de vorbe goale.

Alexei Ivanovici, profesorul de istorie, după ce-l trimise la loc pe radiosul Fedotocikin, se uită la ceas, dădu nemulţumit din cap, stătu o clipă la îndoială şi-apoi începu să explice lecţia nouă. Clasa răsuflă uşurată, închise manualele şi se apucă de treburile ei. Cei mai nerăbdători îşi aranjau din vreme lucrurile în ghiozdane şi serviete, pentru ca la sunetul clopoţelului să se poată repezi primii spre uşă. Alţii îşi instalau pe sub bănci sau în spatele tovarăşilor lor din faţă cîte o carte „neşcolară" şi se cufundau în lectură. Cîţiva, mai zeloşi la învăţătură, erau ocupaţi să-şi

facă temele pentru a doua zi. Cîte unul sta dus pe gînduri şi privea pe fereastră.

Dar toate astea nu însemnau că elevilor nu le plăcea istoria, că nu-l respectau pe Alexei Ivanovici sau că nu cunoşteau punctul 8 din regulamentul şcolar, unde se arată, în special, că: „În timpul lecţiei, elevul este obligat să asculte cu atenţie explicaţiile profesorului şi să nu se ocupe cu altceva".

Dar cine nu ştie cît e de greu să fii atent în ora a şasea, după o zi atît de grea, cînd soarele primăvăratic încălzeşte strada, iar profesorul este nespus de bun şi, pe deasupra, un pic cam miop, drept care nu poate observa toate strengăriile băieţilor.

Mi-am făcut în gînd bilanţul zilei. La algebră reuşisem s-o scot la capăt cu două exerciţii, în schimb problema a rămas nerezolvată. Şi, colac peste pupăză, rezultatul la unul din exerciţii nu corespundea cu cel care le ieşise celorlalţi băieţi. „Doi" — am decretat eu. Cu traducerea la germană lucrurile stăteau mai bine. Andrei Suslov, care şedea în faţa mea şi după a cărui lucrare m-am inspirat, avea un patru solid. Puteam, prin urmare, conta pe un trei. În schimb, n-aveam nici un fel de îndoieli în privinţa rezultatului la dictare. Aici nu puteam spera în ajutorul vecinilor, căci şchiopătau rău de tot la limba rusă. Fizica, literatura şi istoria trecuseră cu bine. La fizică fusesem ascultat nu demult, la profesoara de literatură izbutisem să mă „scutesc" încă înainte de oră, pretextînd o durere de măsele, la istorie m-a salvat Fedotocikin.

Aşadar, pe ziua de azi m-am ales cu doi de doi. „E de rău, zic eu în sinea mea. N-o să-mi fie prea la îndemînă faţă de mama. N-a trecut nici o săptămînă de cînd i-am făgăduit să-mi îndrept toate notele rele." Şi chiar am început să le îndrept: la fizică am luat

un trei, la chimie un patru. Dar cu ce mi-s eu vinovat dacă ieri, cînd m-am apucat conştiincios să învăţ la algebră, a venit la mine Kolka Funtikov şi mi-a adus o carte grozavă despre spioni, pe care a căpătat-o numai pentru două zile ? E adevărat că, drept urmare, algebra a avut de suferit. Dar, dacă stăm strîmb şi judecăm drept, ce-am pierdut ? La teză n-am reuşit să rezolv problema, adică ecuaţia cu o singură necunoscută. Şi ce-am cîştigat ? Citind cartea, am rezolvat, împreună cu autorul, o ecuaţie cu mai multe necunoscute. Orice om cu scaun la cap va recunoaşte că n-am rămas în pagubă. În afară de asta, pentru viitoarea mea profesiune, algebra nu e prea necesară, pe cînd fără cunoaşterea tuturor metodelor ingenioase folosite de serviciile străine de spionaj n-o s-o pot scoate la capăt. Or' cartea mi-a îmbogăţit în mod evident cunoştinţele în acest domeniu. Mi-ar fi venit, bunăoară, în cap o asemenea mîrşăvie : să-i pui unui cîine un ochi artificial, să ascunzi în el un minuscul aparat de fotografiat şi să-l trimiţi pe nenorocitul animal să fotografieze obiective militare ? ! Poate că în viitor să mi se întîmple să am de-a face tocmai cu un astfel de truc abil.

Tot reflectînd în felul acesta, încercam să-mi liniştesc conştiinţa. Nu s-ar putea spune că am reuşit pe deplin, căci, gîndindu-mă la „doiuri", buna dispoziţie mi-a cam dispărut. De-ar trece mai repede ora. Cît o mai fi pînă să sune ? M-am întors spre Tolea Dodonov, singurul din clasă care avea ceas, şi am ciocănit în mod semnificativ cu mîna dreaptă peste încheietura celei stîngi. Drept răspuns, Tolea îmi arătă mîinile cu degeţele răşchirate, ridicîndu-le de două ori. „Să înnebuneşti, nu alta ! Încă douăzeci de minute" — am oftat eu.

Privirea îmi căzu asupra locului gol de lîngă mine şi gîndurile îmi fugiră la colegul meu de bancă, vinovatul indirect al eşecului meu la algebră, prietenul meu la cataramă Kolka Funtikov. Kolka chiulea azi.

...Trăgînd o fugă, ca de obicei, pînă la mine înainte de a pleca la şcoală (el locuia chiar deasupra noastră, cu un etaj mai sus), Nikolai se uită mai întîi cu coada ochiului la mama mea, apoi mă întrebă în şoaptă :

— Ai citit-o ?

— Îhî ! Am citit pînă la două noaptea.

— Şi dînsa ce-a zis ? mă întrebă el privind spre mama.

— M-a trimis la culcare, însă eu am protestat : «Tu vrei să-mi îndrept „doiurile", dar nu mă laşi să învăţ.» Şi mi-a mers !

— Ei, cum e ?

— Grozavă ! N-am putut s-o las din mînă.

Prietenul meu se hotărî într-o clipită :

— Va trebui să chiulesc.

— De ce ? O s-o citeşti după ce vii de la şcoală. Mîine avem o zi uşoară.

— Dar azi ? !

— Păi tu mi-ai dat cartea tocmai ca să-ţi poţi pregăti lecţiile.

— Fiu-u-u... — şuieră el drept răspuns.

— Vezi c-o să dai de bucluc.

— Aiurea ! O zi mai bună de chiulit nici că se poate. Azi e miercuri : avem „liber".

Miercurea, Faina Pavlovna, diriginta clasei noastre — a VII-a B — n-avea ore şi nu venea la şcoală. Scăpaţi de sub privirea ei necruţătoare, ne simţeam ca într-o zi de duminică. E drept că, din nenorocire, ziua ispăşirii păcatelor urma de obicei chiar joi, căci Faina Pavlovna se număra printre acei pedagogi care, de

fapt, nu pot lăsa nepedepsite nici cele mai uşoare manifestări ale slăbiciunii omeneşti.

Dar azi era miercuri şi Nikolai socotea că pînă joi mai avea încă destul timp să născocească ceva care să-l scape de pedeapsa dirigintei. De aceea, drept răspuns la avertismentul meu, el dădu nepăsător din mînă.

— Ce tot şuşotiţi acolo ? ne întrerupse mama. E nouă fără zece.

— Plecăm, Maria Ilinicina, plecăm — răspunse prietenul meu. Of, azi o să fie vai şi-amar de noi, avem nişte lecţii grozav de grele ! oftă el cu făţărnicie.

La cîţiva paşi de poartă, Kolka se întoarse, aruncă o privire spre ferestrele apartamentelor noastre şi se furişă iute spre trecerea îngustă dintre stivele de lemne, care ocupau cea mai mare parte a curţii. L-am petrecut cu privirea, nu fără un pic de invidie.

Funtikov nu dispăruse întîmplător între lemne... În prima toamnă de după război, administratorul casei noastre se arătase atît de zelos, încît asigurase toţi locatarii casei cu o rezervă de combustibil pentru aproape doi ani. Drept care cucerise dragostea şi stima neţărmurită a gospodinelor, dar, în acelaşi timp, şi duşmănia înverşunată a tinerilor locatari ai casei, deoarece în curte se înălţaseră munţi de lemne, copiii de toate vîrstele fiind lipsiţi de un teren propriu pentru joacă.

Din toată generaţia tînără a casei, numai noi doi, Nikolai şi cu mine, nu-i purtam pică administratorului. Şi asta din cauză că odată, cercetînd trecerile, tainiţele şi fundăturile dintre munţii de lemne, am făcut o descoperire interesantă. În fundul curţii, lîngă zidul orb al clădirii vecine, am dat peste un adăpost format întîmplător din patru stive de lemne.

Am apreciat repede toate avantajele acestei descoperiri. Aveam la dispoziţie o ascunzătoare minunată, unde nu numai că puteai piti tot ce doreai, dar, la nevoie, te puteai ascunde chiar şi tu.

Treptat ne-am amenajat ascunzătoarea — dintr-o tablă veche i-am croit un acoperiş şi, mutînd o parte din lemne în altă stivă, am făcut în partea de jos o intrare bine camuflată.

Se înţelege că n-am suflat o vorbă băieţilor despre descoperirea noastră.

Şi în liniştea acestei ascunzători şedea acum prietenul meu, la adăpost de furtunile şcolare, citind o carte interesantă.

Trebuie să mai adaug că, spre deosebire de mine, Funtikov avea un noroc grozav în tertipuri ca cel de azi. Dacă eu întîrziam doar două-trei minute, apoi ştiam dinainte că primul om peste care o să dau în vestibulul şcolii va fi Alexandr Grigorievici, directorul nostru de studii, după care avea să urmeze o mustrare aspră şi o însemnare în carnetul de elev.

Se întîmpla uneori ca Nikolai să-şi facă apariţia la şcoală pe la mijlocul primei ore, dar, în acest caz, cu un minut înainte de venirea lui, Alexandr Grigorievici era negreşit chemat la telefon sau urca la etajul doi, în care timp Funtikov, neobservat de nimeni, se ascundea în vreun ungher pînă ce suna.

Părea înzestrat cu un fler special pentru astfel de treburi. Calcula aproape fără greş cînd urma să fie scos la lecţie şi cînd nu, cînd era posibil să chiulească şi cînd nu era posibil, precum şi clipa precisă cînd trebuia să sosească la şcoală dacă cumva întîrzia.

Aşa şi azi. De mi-ar fi dat prin gînd să chiulesc, nu toată ziua, ci doar o singură oră, ştiam precis că tocmai atunci Faina Pavlovna avea să vină la şcoală

cu vreo treabă oarecare, şi tertipul meu ar fi fost descoperit. Dar de chiuleşte Funtikov, apoi nu numai că diriginta nu dă pe la şcoală, dar nu vine nici măcar păzitorul ordinii şi mîna ei dreaptă — Iura Cisteakov, şeful clasei. Drept consecinţă, elevul de serviciu, instruit de mine, are posibilitatea „să-l uite" pe Nikolai atunci cînd notează, la începutul orei, elevii absenţi.

Păi nu-i ăsta noroc ? ! Am icnit de necaz, dar, în aceeaşi clipă, am simţit un ghiont uşor în spate şi am auzit o şoaptă înnăbuşită : „Jenka !" Întorcîndu-mă, am văzut că Tolea Dodonov îmi face semn cu capul spre uşă. Dincolo de uşa de sticlă, ceva apăru şi dispăru imediat. După o clipă, acest ceva apăru din nou şi se dovedi a fi mutra lui Funtikov : nişte ochi holbaţi din cauza tulburării şi o mînă care se agita, chemînd de zor, era tot ce-am apucat să văd.

Pesemne că se întîmplase ceva cu totul extraordinar dacă prietenul meu, fără să mai aştepte cele cincisprezece minute pînă la sfîrşitul orelor şi sfidînd primejdia, îndrăznise să apară la şcoală. Căci putea fi descoperit în orice clipă pe coridorul pustiu.

Ce să fac ? M-am gîndit o clipă şi apoi mîna mi se avîntă în sus.

— Aşteaptă, Bîstrov ! O să mă-ntrebi după ce voi termina — încercă să scape de mine Alexei Ivanovici, furat de propria-i povestire.

Eu însă am sărit iute în picioare şi, schimonosindu-mă jalnic, am spus dintr-o răsuflare :

— N-am nici o întrebare de pus, Alexei Ivanovici. Vă rog să-mi daţi voie pînă afară.

Clasa chicoti. Profesorul se încruntă.

— Bine — zise el — dacă e chiar atît de urgent, du-te...

I-am şoptit printre dinţi lui Dodonov: „Să-mi iei servieta" şi am ţîşnit din clasă ca din puşcă.

După uşă mă aştepta Nikolai.

— Haide mai repede — îmi şopti şi, în vîrful picioarelor, o porni la trap pe coridor.

Abia mă puteam ţine după el; gîfîind de emoţie şi de presentimentul unui lucru neobişnuit, am izbutit totuşi să îngăimez:

— Acuşi o să dăm nas în nas cu directorul de studii.

— Nu te teme. El şi directorul s-au dus la secţia raională de învăţămînt — spuse din mers prietenul meu.

Abia după ce-am ieşit în fugă din şcoală şi am ajuns în stradă, el încetini pasul. Nemaiavînd putere să scot măcar un sunet, am căscat gura ca un peşte pe uscat şi l-am tras nerăbdător de mînecă. Nikolai se opri, se întoarse încet spre mine şi, apăsînd pe fiecare cuvînt, zise:

— Am dat, în sfîrşit, de urma unei crime adevărate.

Capitolul II

CINE SÎNTEM NOI

Pentru a lămuri sensul ultimei fraze a prietenului meu şi, totodată, pentru ca desfăşurarea ulterioară a misterioaselor şi uimitoarelor întîmplări, ai căror participanţi am fost, să poată fi înţeleasă, este necesară o mică digresiune.

Prietenia mea cu Funtikov are o lungă istorie. Chipul său rotund, bălan, cu nasul cît un bumb, ridicat în vînt, cu ochii albaştri, mari, puţin bulbucaţi, mi-a rămas în minte ca una din primele amintiri ale copilăriei.

În orice caz, ţin minte următoarea scenă : amîndoi numai în cămăşuţe, scormonind nisipul cu lopăţelele. Pe lîngă noi trece în fugă un dulău. „Uite cuţu", gînguresc eu, arătînd cu mîna spre dulău. „Ba-i miţu", răspunde Kolea.

Astfel prietenul meu, încă din pragul vieţii, dovedea că are o opinie.

Fiind vecine, familiile noastre întreţineau strînse legături de prietenie. Pînă la război, taţii noştri lucraseră la aceeaşi uzină, la 22 iunie 1941 plecaseră împreună, cu cuferaşele în mîini, luptaseră în acelaşi regiment şi amîndoi nu se mai întorseseră... Durerea comună le-a apropiat mai mult pe mamele noastre. De aceea biografia mea este, în acelaşi timp, şi a lui Kolea, iar cea a lui Kolea este şi a mea. Împreună ne-am dus la grădiniţă, împreună plecam vara la ţară la rudele mele, la şcoală am stat în aceeaşi bancă încă din clasa întîi. Ne-a apropiat nu numai faptul că familiile noastre erau vecine şi prietene, ci şi faptul că nutream aceleaşi speranţe şi avem aceleaşi năzuinţe. Numai la vîrsta preşcolară ţelurile noastre s-au arătat a fi deosebite. Nikolai visa să devină hornar, pentru a nu se mai spăla niciodată — lucru de care era profund convins. Pe mine mă atrăgea meseria de portar, în atribuţiile căruia intra şi una atît de atrăgătoare ca, de pildă, stropitul străzii.

Dar, de îndată ce ne-a devenit accesibilă minunata lume a cărţilor, toate planurile noastre anterioare au fost date uitării, făcînd loc unui vis nou, de data asta comun. Ne-am descoperit vocaţia, formulată la în-

ceput într-un fel oarecum vag, „de a-i vîna pe fasciști". În conștiința noastră, noțiunea de „fasciști" avea un caracter general, cuprinzîndu-i în sine pe „toți dușmanii revoluției și ai Puterii sovietice", adică pe spioni, diversioniști, bandiți, hoți, tîlhari.

După ce l-am cunoscut pe Conan Doyle, am formulat cu precizie denumirea viitoarei noastre profesiuni și, la întrebarea „Ce vrei să fii?", fiecare din noi răspundea cu mîndrie: „Un Sherlock Holmes sovietic". Ne pregăteam cu sîrguință și în mod sistematic pentru profesiunea pe care ne-am ales-o, conform unui plan elaborat de noi, care cuprindea cursuri teoretice și practice.

În vederea pregătirii teoretice inclusesem citirea și aprofundarea tuturor cărților în care era menționat cît de cît cuvîntul „crimă". Și ce n-am citit! „Aventurile lui Sherlock Holmes" de Conan Doyle, „Aventurile lui Rocambole" de Ponson de Terrail, „Crimă și pedeapsă" de Dostoievski, orice povestiri despre cekiștii sovietici, un manual de criminalistică, broșurile de cinci copeici apărute înainte de revoluție, în care erau descrise peripețiile lui Nat Pinkerton și Nick Carter [1], precum și multe, multe altele.

Mai-mai că eram în stare să comitem chiar noi un delict, numai să punem mîna pe volumașul dorit. Dacă cei de-o vîrstă cu noi, atunci cînd primeau bani de acasă pentru gustarea de la școală, preferau să-i cheltuiască pentru cinema și pentru bomboane, apoi noi îi cheltuiam pe toți, pînă la ultima copeică, numai în vederea achiziționării „manualelor" noastre.

Și cu cîtă rîvnă studiam cărțile care ne plăceau! Cel mai inveterat elev tocilar ar fi putut invidia stăruința

[1] Nat Pinkerton și Nick Carter — personaje din romane de aventuri. (n.t.)

cu care stăteam ore întregi fără să ne luăm ochii de pe pagini.

Dintre toţi eroii pe care i-am cunoscut din cărţile citite, cel mai mult ne-a impresionat detectivul din Baker street [1]. Metoda lui ni se părea ideală, perspicacitatea lui — uimitoare, succesele lui ne stîrneau entuziasmul. Povestirile ce relatau aventurile sale deveniseră lectura noastră de căpătîi şi puteam cita aproape pe de rost pagini întregi.

Am născocit chiar un joc original. Pe neaşteptate, unul dintre noi, deschizînd la întîmplare cartea, citea : „Holmes a luat o portocală din bufet şi, desfăcînd-o în bucăţi, i-a scos sîmburii şi i-a pus pe masă". Iar celălalt era dator să continue din memorie : «A luat cinci din ei, i-a pus într-un plic şi a scris pe plic : „S.H. pentru D.O."»

La jocul acesta ţineam socoteala scorului. Cel care continua exact avea un punct ; fiecare lapsus marca un punct în favoarea adversarului.

În afară de teorie, acordam o mare atenţie pregătirii noastre practice. Ne străduiam să dezvoltăm în noi curajul, sîngele rece, spiritul de observaţie, ne exersam memoria, învăţam să adulmecăm o urmă, activam în cadrul cercului de tir de la şcoală, încercam să ne însuşim arta deghizării.

Dar dacă teoria am asimilat-o relativ uşor şi fără chinuri, apoi din cauza practicii a trebuit să trecem prin multe suferinţe. Lipsa unor mijloace materiale corespunzătoare, precum şi a unei îndrumări experimentale ne-a silit să mergem pe calea improvizărilor, lucru care a atras după sine un şir întreg de eşecuri şi de neplăceri.

[1] Strada Baker — locuinţa lui Sherlock Holmes. (n.t.)

Într-o zi, profitînd de lipsa de acasă a părinţilor, ne-am hotărît să facem o călătorie pe burlan, din camera lui Funtikov într-a noastră, pentru dezvoltarea agilităţii şi educarea curajului. Spre a întreprinde acest lucru trebuia să ieşim pe fereastră, apoi să facem un pas pe cornişă pînă la burlan, să coborîm pe el un etaj şi să ajungem cu bine la fereastra de dedesubt.

Sorţii au căzut pe mine. M-am apropiat plin de curaj de fereastră, am privit în jos de la înălţimea etajului al doilea şi m-am tras instinctiv înapoi.

— Hai, dă-te la o parte şi lasă-mă pe mine ! am auzit vocea plină de dispreţ a prietenului meu.

Era cu neputinţă să îndur una ca asta şi am pus hotărît piciorul pe pervazul ferestrei, iar după cîteva clipe mă ţineam strîns cu mîinile de burlan. Şi, din nefericire, m-am uitat din nou în jos. Inima mi s-a făcut cît un purice, în faţa ochilor mi se roteau cercuri, mi se părea că burlanul se clatină şi că peretele casei se apleacă încet spre mine. Nemaiputîndu-mi stăpîni groaza, am scos un urlet sălbatic. S-a speriat şi Kolea, a pus mîna, nu ştiu de ce, pe un vătrai şi, vîrîndu-mi capătul lui după guler, a început să mă tragă de pe burlan. Opunîndu-mă cu disperare acestei tentative, am continuat să urlu cît mă ţinea gura. În cele din urmă, Kolea, care se zăpăcise cu totul, şi-a unit ţipătul cu urletul meu. Mai tîrziu se povestea că am fost auziţi de pe a doua stradă.

Au sosit în fugă vecinii, portarul, administratorul ; a dat fuga şi miliţianul din post ; au făcut de undeva rost de o scară lungă şi am fost salvat.

Altă dată, mama m-a trimis în piaţă, după cartofi. Povestea s-a petrecut curînd după război, cu cîteva zile înainte de chenzina mamei. În casă nu prea aveam bani. Dîndu-mi 20 de ruble şi orientîndu-se după pre-

ţul curent al pieţei, mama mi-a spus să cumpăr cinci kilograme de cartofi.

Kolea, care fusese de faţă la discuţia noastră, se declară gata să m-ajute, lucru care da de bănuit. Fără să stau prea mult pe gînduri, m-am învoit cu bucurie şi am plecat. Pe drum, el începu următoarea discuţie :

— Vezi tu, noi n-am mai tras de mult la ţintă. În felul ăsta putem uita să tragem. Iar în piaţă se află o gheretă de tir, o grozăvie !

— Păi de unde ai făcut rost de bani ? am întrebat cu naivitate.

— Eu nu-u-u — rosti Kolea, lungind cuvintele într-un chip ciudat.

— Păi nici eu n-am.

— Asta e un fel de a spune. Dacă eşti prost, atunci într-adevăr n-ai, dar dacă eşti deştept, atunci o să găseşti.

— Nu-nţeleg.

— N-ai ce să-nţelegi, aici trebuie să raţionezi, asta-i. Cît costă cartofii în piaţă ?

— Patru ruble kilogramul.

— Vai de capul tău ! Dimineaţa se vînd cu patru ruble, dar acu' e seară. Piaţa e pe terminate, precupeţele se grăbesc să plece acasă şi oricare dintre ele ţi-i dă bucuros cu trei ruble. Cît cîştigi la afacerea asta ?

— Cinci ruble — am mormăit eu, nesigur.

— Aia-i. Tot mereu trebuie să te dădăcesc... Uite ghereta de tir. Mergem sau nu ?

Eu ezitam. Tare mai voiam să trag, dar... Deodată mi-a venit o idee.

— Ştii ce ? am exclamat eu, bucurîndu-mă de soluţia găsită. Hai să cumpărăm mai întîi cartofii şi, dacă om face vreo economie...

— Ţi-e frică, care va să zică — rosti Funtikov.

— Cum adică ?

— Uite aşa ! Te temi c-o să trag mai bine ca tine.

— Tu mai bine ca mine ?

— Da, eu mai bine ca tine !

— Haidem ! i-am retezat-o hotărît, cotind spre ghereta de tir. Pentru cele cinci ruble ale mele ne-au revenit fiecăruia cîte cinci gloanţe. Primul a tras Kolea. A ochit îndelung, a fornăit, a tras cu zgomot aer în plămîni, apoi a apăsat lin pe trăgaci.

— Patruzeci şi doi — socoti cu un aer indiferent omul de la gheretă.

Prietenul meu m-a privit triumfător. „Patruzeci şi doi din cincizeci. Se prea poate să nu lovesc atîtea", m-am gîndit eu, fixînd cătarea armei sub un merişor. Una după alta au răsunat cinci împuşcături.

— Patruzeci şi trei — spuse căscînd omul de la ghereta de tir.

— Aşa ? a rostit posomorît Funtikov. Din întîmplare !

— De ce din întîmplare ?

— De aia ! Am tras puţin. Ei, dacă am mai trage măcar de cîte trei ori...

— Dar cartofii...

— „Cartofii-cartofii", o ţii una şi bună ca un papagal ! Las' că atunci cînd o să urmăreşti un criminal şi-o să tragi în stele, o să-ţi aduci aminte de cartofi !

Argumentul lui Nikolai mai-mai că mă convinse, totuşi nu mă puteam hotărî.

— Dar mama !

— Na-ţi-o bună ! s-a aprins Kolka. Copilaşul şi-a adus deodată aminte de mămiţica. Crezi că ea o să cîntărească cartofii cînd ai să-i aduci acasă ?

— Nu.

— Aşa că, în loc de cinci kilograme, ai să cumperi patru. Iar ca mama să nu sufere din cauza asta, înfulecă şi tu mai puţin. Nu poate decît să-ţi folosească : o să-ţi pui voinţa la încercare. Mai daţi-ne, vă rog, încă cinci gloanţe — a încheiat el, adresîndu-se omului de la ghereta de tir.

Nikolai realiză 26 de puncte, iar eu — 23. Acum mă aprinsesem eu.

— Kolea — am rostit tînguitor — tu ce crezi : o să ne lase cartofii la două ruble şi jumătate ?

— Fireşte ! mă susţinu cu hotărîre Kolka.

Cînd am părăsit ghereta de tir, strîngeam convulsiv în buzunar două bancnote mototolite de cîte trei ruble, iar o presimţire alarmantă îmi strîngea inima. Nikolai nu se uita la mine. Amîndoi eram cuprinşi de o căinţă tîrzie.

Am ocolit de trei ori toată piaţa. Peste tot se cereau patru ruble pentru kilogramul de cartofi şi nimeni nu lăsa din preţ nici o copeică. Eu tăceam mîhnit ; Kolka, simţindu-se vinovat, şi-a pus în acţiune toată elocvenţa, tîrguindu-se pînă la disperare. În cele din urmă, o bătrînică, pe la care trecusem de cinci ori şi, de bună seamă, o plictisisem de moarte, îşi călcă pe inimă şi ne vîndu două kilograme pentru şase ruble. Am mai adunat de pe jos, cartof cu cartof, încă vreun kilogram. Şi cu ele am ajuns acasă. Aveam o mutră, că mama, după ce se uită la plasa cu cartofi şi la mine, nu-mi spuse nimic. Dar dacă m-ar fi snopit în bătaie, mi-ar fi fost de o sută de ori mai uşor.

Însă cel mai mare eşec l-am suferit încercînd să ne însuşim una din cele mai uimitoare arte ale lui Sherlock Holmes — arta deghizării. Din totdeauna am fost entuziasmaţi de extraordinara abilitate a idolului

nostru de a se transforma, aproape instantaneu, cînd într-o bătrînică slăbănoagă, cînd într-un fumător de opiu, cînd într-un vizitiu de cabrioletă.

Multă vreme, toate strădaniile noastre au fost zadarnice, deoarece ne lipseau perucile. Oricîtă silinţă ne dădeam să ascundem moţurile noastre bălaie, ele ieşeau la iveală în ultima clipă, dîndu-ne de gol. Pierdusem orice nădejde în succesul nostru cînd, într-o zi, care nici pe de departe nu poate fi considerată ca bună, scotocind prin cămara ticsită cu tot felul de catrafuse, am descoperit o damigeană mare, plină cu un lichid de culoare închisă. Pe eticheta lipită pe damigeană sta scris de mînă un singur cuvînt: „Vopsea". Deodată m-a străfulgerat un gînd: „Din moment ce n-avem peruci, ce ne împiedică să ne vopsim propriul nostru păr?"

Nikolai, căruia i-am împărtăşit ideea, m-a întrebat cu îndoială:

— Dar cum o să spălăm apoi drăcovenia asta?

— Fleacuri! i-am răspuns convins. Ne ducem seara la baie şi totul o să fie în ordine.

Zis şi făcut. Am pîndit un moment prielnic şi, într-o duminică, cînd mamele noastre erau plecate pentru toată ziua în vizită, am luat damigeana cu vopsea şi un lighean emailat nou-nouţ — mîndria vecinei noastre — şi ne-am încuiat în baie.

Peste un sfert de oră totul era gata. După ce-am ascuns ligheanul sub cadă, ne-am întors în camera noastră, păşind cu grijă în vîrful picioarelor ca să nu dăm ochi cu vecina. Cînd ne-a văzut pisica, a fornăit şi s-a repezit sub un scrin. Kolka şi cu mine ne-am repezit în acelaşi timp la oglindă, împingîndu-ne unul pe altul, ne-am privit şi am încremenit de încîntare: din oglindă ne priveau doi bruneţi straşnici. E drept

că părul nostru negru era cam năclăit şi bătea într-o nuanţă verzuie, dar asta nu ne indispunea. Doar seara urma să ne recăpătăm culoarea naturală, bălaie ! Am profitat de fericita împrejurare pînă la capăt. Rochiile şi broboadele mamei, lucrurile rămase de la tata, hainele mele, toate au intrat în acţiune. Însuşi marele Sherlock Holmes ar fi pălit de invidie, văzînd deghizările noastre.

În cele din urmă, fantezia noastră s-a epuizat. Am făcut, de bine, de rău, ordine şi ne-am dus la baia din oraş. Peste zi obosisem vîrtos şi abia ne mai tîram picioarele, dar, cînd am ieşit pe coridor şi am auzit, răsunînd în baie, ţipetele pline de furie ale vecinei, am tulit-o ca suflaţi de vînt şi numai în pragul băii publice ne-am venit în fire.

Dar surpriza cea mai mare abia urma. După ce ne-am spălat cum se cuvine, am început să ne frecăm conştiincios pe cap. Am deschis o clipă ochii şi am zărit nişte şiroaie negre curgîndu-mi pe piept. „Bine, mi-am zis în gînd, iese vopseaua." Fluierînd un marş voios, am intensificat ritmul spălatului, apoi am răsturnat peste mine un ciubăr cu apă curată şi am deschis larg ochii. Dar să vezi drăcie ! Într-un nor de aburi plutea în faţa mea o ciudată pată verde. Am mijit ochii, apoi m-am uitat din nou : pata nu dispăruse. M-am frecat la ochi : acelaşi rezultat. Deodată pata începu să vorbească cu glasul lui Kolka :

— Jenka, cu ochii mei s-a întîmplat ceva.

— Cum aşa ?

— Păi te văd verde.

O bănuială groaznică îmi încolţi în minte : capetele noastre au devenit într-adevăr verzi !

Am stat la baie pînă la ora închiderii. Ne-am frecat pe rînd, unul altuia, capul, la patru mîini. Am încer-

cat să-mi frec capul de perete ; în disperare, Funtikov şi-a vîrît chica sub robinetul cu apă fierbinte. Dar cu cît ne străduiam mai mult, cu atît părul nostru căpăta o nuanţă mai verzulie.

Seara, tîrziu, ne-am întors acasă istoviţi, ameţiţi, cu capetele verzi.

De data asta, mamele noastre nu ne-au mai iertat, căci au fost nevoite să-i cumpere vecinei un lighean nou. Drept pedeapsă, am fost trimişi a doua zi la şcoală cu părul verde, iar apoi am fost tunşi chilug.

Nu vă mai povestesc cum am fost întîmpinaţi. E de ajuns să spun că directorul de studii a fost nevoit să ne trimită acasă după ora a doua, pentru a asigura buna desfăşurare a orelor în toate cele douăzeci de clase.

În aceeaşi zi am căpătat o poreclă de la Iurka Cisteakov, şeful clasei noastre. Cînd a văzut ivindu-se în pragul clasei căpăţînele noastre verzi, el a uitat de rangul său, a sărit pe bancă şi a urlat, arătînd cu degetul spre noi :

— Băieţi, priviţi ! Smintiţii noştri au înnebunit de-a binelea ! Şi-au pierdut minţile, cu Conan Doyle al lor. Vă amintiţi că are el o povestire intitulată „Liga roşcovanilor" ? Ei bine, ăştia şi-au organizat şi ei o ligă : Liga capetelor verzi !

De atunci am rămas cu porecla de „capete verzi".

Am îndurat cu bărbăţie şi lovitura asta. De fapt eram convinşi că nu sîntem înţeleşi. Nu ne înţeleg părinţii, interzicîndu-ne experienţele, nu ne înţeleg tovarăşii, născocindu-ne o poreclă neroadă, nu ne înţeleg profesorii, silindu-ne să învăţăm lecţii, care, de cele mai multe ori, nu ne erau de nici un folos.

Dar am rămas neclintiţi în dîrzenia noastră şi, treptat, am ajuns la convingerea că a sosit vremea să

ne încercăm puterile în mod serios şi să dovedim tuturor scepticilor că eforturile noastre n-au fost zadarnice.

După cum socoteam, ne mai rămăsese o nimica toată — să descoperim o crimă misterioasă, încîlcită, şi să-i demascăm pe vinovaţi.

Tot timpul liber şi, trebuie să recunoaştem, uneori şi cel neliber, hoinăream cu lupele în buzunar, pe străzi lăturalnice şi pe maidanele oraşului natal, scrutînd cercetător şi bănuitor feţele oamenilor pe care îi întîlneam, trăgeam cu urechea, ascultam frînturi de discuţii, însă, din păcate, fără nici un rezultat. Zilele treceau una după alta. Începuserăm să pierdem orice speranţă...

Iată de ce cuvintele lui Nikolai — „Am dat în sfîrşit de urma unei crime adevărate" — au răsunat în urechile mele mai dulce decît ultimul sunet de clopoţel de la sfîrşitul anului şcolar.

Capitolul III

DESCOPERIREA MISTERIOASĂ

— Hai, zi-i mai repede! am rostit eu, nerăbdător.

Nikolai scoase din buzunar o hîrtie împăturită şi mi-o întinse triumfător. Am înhăţat-o repede şi am desfăcut-o. Prin faţa ochilor mei s-au perindat rîndurile unui text scris de mînă într-o limbă străină.

— Dar asta nu-i pe ruseşte !... am ripostat dezamăgit.

— Ce straşnic spirit de observaţie ! strigă Funtikov. Dar poate că poţi totuşi stabili în ce limbă e.

— Stai niţel. M-am uitat la bilet : Uite, aici se repetă de două ori „der", deci înseamnă că e scris pe nemţeşte.

— *Der, die, das,* pică din nas. Asta-i tot ce-ai descoperit ? Ce cunoaştere uimitor de profundă a limbii germane ! De te-ar auzi nemţoaica noastră ! De indignare, biata Emma Konstantinovna şi-ar pierde cu siguranţă darul vorbirii... Citeşte biletul ca lumea.

Bîlbîindu-mă şi poticnindu-mă la fiecare cuvînt mai lung, am citit cu glas tare :

— „Aufmerksam sein, nicht versäumen, I. zeigen, L. zuhören, Z. ausweichen und der Sieg wird kommen. Da ist der Hund begraben. Im Fall eines Erfolges erhalten Sie 8. Tsch."

— Ei, ce zici ? întrebă Nikolai.

— Păi — am răspuns încurcat, scărpinîndu-mă la ceafă — unele cuvinte izolate îmi sînt cunoscute. Uite, de exemplu, primele două. În fiecare oră, Emma Konstantinovna repetă mereu unul şi acelaşi lucru : „Seien sie aufmerksam", adică „Fiţi atenţi". Mai departe : „nicht" e o negaţie. Apoi „der Hund" înseamnă „cîinele"...

— Asta-i tot ? întrebă Funtikov, întunecat la faţă.

— Cam tot.

— Înţelegi ce vrea să însemne ?

— Nu-nţeleg nimic — am fost nevoit să recunosc.

— Vrea să însemne că : *„Ich bin, du bist,* se ştie de mult, că tu, cap de lemn, eşti un incult" — declamă Kolka.

— Bine — am încuviinţat eu, arătîndu-mă nepăsător — las' să fiu incult. Va trebui să iau lecţii de la tine. Ia tradu tu !

— Înţelegi, deocamdată esenţialul nu e traducerea — ocoli Funtikov răspunsul. Spune-mi mai bine cum de-am ghicit eu, fără traducere, că hîrtia asta miroase a crimă.

— Păi cum se poate una ca asta, dacă nu cunoşti sensul ?...

— Uite cum — mă întrerupse Nikolai. Doar te pregăteşti să devii anchetator, însă pui nişte întrebări la fel ca doctorul Watson, care vedea aceleaşi lucruri ca şi Holmes, dar nu era în stare să le analizeze şi să tragă concluzii.

Curios din cale-afară, m-am decis să nu bag în seamă pretenţiile insolente ale lui Kolka de a fi un Holmes şi de aceea am tăcut.

— Nu ţi-au atras oare atenţia unele prescurtări în text ? continuă prietenul meu. Uite, în loc de cuvinte sau de nume sînt diferite litere : I, L, Z, iar la sfîrşit e o serie întreagă de consoane : t, s, c, h. Ce spune asta ?

— Seamănă cu un cifru — am ghicit eu.

— Aia-i ! Acum judecă : dacă în faţa noastră nu se află un bilet simplu, ci unul cifrat, atunci e limpede că cel care l-a scris a vrut să-şi ascundă gîndurile. Iar gîndurile bune nu se ascund.

— Pare că ai dreptate — am fost eu de acord. Însă textul necifrat trebuie totuşi tradus.

— Fireşte.

— Atunci tradu-l.

— Înţelegi, eu pot, desigur, să-l traduc cu oarecare aproximaţie. Dar noi avem nevoie de o exactitate absolută, altminteri o să ne încurcăm la descifrare. Cred că ar trebui să ne adresăm unui specialist.

— Cui ? Emmei Konstantinovna ?

— N-nu. Numai profesorilor nu. Ştii bine c-or să înceapă să ne descoasă : cum, de ce, de unde ? O s-o scoatem la capăt şi fără ei.

— Atunci poate că atotştiutorului nostru fruntaş ?

— Lui Iurka Cisteakov ?

— Clar ! Turuie pe nemţeşte aproape fără să se poticnească. În copilărie a luat lecţii cu un profesor, mi-a spus-o chiar el. Iar azi n-a fost la şcoală, aşa că nu ştie că ai chiulit.

— Nu-mi convine — zise Funtikov, încruntîndu-se. E un încrezut. Mare scofală, fruntaş la învăţătură ! Dar ce, noi n-am putea învăţa ca el dacă n-am avea treburi mai importante ? Pe deasupra, îi cam place să trăncănească şi o să bată toba în toată şcoala...

Era limpede că Nikolai nu-i putea ierta şefului clasei noastre faptul că născocise acea poreclă care ne irita atît de mult.

— Atunci nu ne mai rămîne decît Andrei Suslov — am spus eu, amintindu-mi de traducerea de azi de la ora de germană. E drept că nu se compară cu Iurka, dar, totuşi, cred că ne poate ajuta.

— Se pare că-i o propunere potrivită — consimţi Funtikov. Hai la el !

Uşa ne-a deschis-o chiar Andrei.

— Salutare, signori ! ne întîmpină el. Poftiţi în apartamentele mele. Şi, cu un gest larg, Suslov ne arătă uşa camerei lui. Cu ce vă pot fi de folos ? ne întrebă, după ce ne-am aşezat cu toţii în jurul mesei. Nikolai şi cu mine ne-am privit nehotărîţi. Observîndu-ne fîstîceala, Andrei o interpretă în felul său : Dacă preastimaţii misteri au venit să mă jecmănească, pardon, am vrut să zic să folosească în mod creator lecţia mea la algebră, atunci, spre marele meu regret,

trebuie să-i decepţionez : încă nu m-am apucat de exerciţii.

Suslov visa la cariera de diplomat şi socotea de datoria lui să se exprime în mod pompos şi să facă paradă de cuvinte străine.

— Avem o treabă serioasă cu tine — am spus eu.

— Sînt la dispoziţia dumneavoastră — răspunse Andrei.

— Dar trebuie să-ţi ţii gura — se amestecă şi Nikolai în discuţie.

— Cuvîntul meu de gentleman.

— Asta-i prea puţin — continuă prietenul meu.

— Dar, *messieurs*, cine v-a dat dreptul...

— Lasă-te de astea, Andriuşka — m-am amestecat eu. Noi am venit la tine cu o treabă serioasă.

— Sînt numai urechi.

— Jură-te ! îi ceru Funtikov.

— Mă jur pe memoria marilor diplomaţi ai trecutului : Machiavelli [1], Talleyrand [2], Bismarck [3]...

— Fleacuri ! rosti Nikolai, dînd dispreţuitor din mînă.

— Să mă ia, să mă ducă şi să mă bată toţi dracii dacă...

— Şi asta-i puţin ! În caz de ceva, eu şi cu Jenka o să facem singuri treaba asta, avem noi grijă de tine...

— Să am parte de o zdravănă urecheală părintească din partea directorului de studii Alexandr Grigorievici...

— Aşa mai merge, dar tot nu-i destul.

---

[1] Machiavelli (1469—1527) — scriitor şi om politic italian. El îi sfătuia pe cîrmuitorii Italiei să nu aibă scrupule în alegerea mijloacelor pentru atingerea scopului. (n.r.)

[2] Talleyrand (1754—1838) — om de stat şi diplomat francez. Politician amoral, lipsit de scrupule. (n.r.)

[3] Bismarck (1815—1898) — om de stat şi diplomat al Prusiei, care a dus o politică expansionistă. Unul dintre organizatorii intervenţiei militare împotriva Comunei din Paris (1871). (n.r.)

— Să cad la toate examenele din primăvară...

— Aşa da. Dar vezi, ai grijă...

Am scos biletul şi i l-am dat lui Andrei :

— Eşti în stare să traduci ce scrie aici ?

Suslov desfăcu hîrtia şi se adînci în citirea ei, apoi scoase un dicţionar din raft, îl răsfoi, rupse o foaie dintr-un caiet, luă creionul, aşternu la repezeală cîteva rînduri şi ni le întinse, spunînd :

— Poftim, milorzi ! Dar trebuie să vă atrag atenţia că sfîrşitul biletului nu e prea limpede. După cîte ştiu, în limba germană nu există cuvinte alcătuite numai din consoane. Probabil că s-a strecurat o greşeală, a fost omisă litera „i". Drept care, înşiruirea neclară de litere „Tsch" se transformă în cuvîntul normal „Tisch" — „masă".

Arzînd de nerăbdare, l-am ascultat cu greu pe Andrei pînă la capăt, am înhăţat foaia de hîrtie din mîna lui şi ne-am vîrît nasul în ea cu atîta grabă, încît ne-am ciocnit cap în cap.

Textul tradus suna astfel :

„Fiţi atenţi, nu căscaţi, arătaţi I., ascultaţi L., evitaţi Z., şi victoria va veni. Aici e îngropat cîinele [1]. În caz de reuşită, veţi primi 8. Masă".

— Aşa — zise Nikolai, sculîndu-se. Mulţumim pentru osteneală ! Am plecat. Te salut şi n-am cuvinte.

Andrei sări în picioare şi, frîngîndu-se de mijloc, flutură o imaginară pălărie cu pene la picioarele sale.

Ajuns pe scară, Funtikov se întoarse spre Andrei şi-l mai avertiză o dată :

— Dar bagă de seamă că...

— Nu vă neliniştiţi, onorabili gentlemani — răspunse Suslov, ducîndu-şi mîna la inimă. Secretul dum-

[1] Proverb rusesc, echivalent în limba romînă cu : „Aici e buba" sau „Ăsta-i secretul". (n.r.)

neavoastră e închis pe veci în seiful blindat al memoriei mele.

Pe stradă, Kolka mă apucă de mînecă şi, zgîind ochii, îmi şopti agitat :

— Înţelegi, s-a dovedit că am dreptate. Simţul meu de copoi nu m-a înşelat. Simt că am dat peste o chestie serioasă. Înţelegi, în mîinile noastre se află, nici mai mult, nici mai puţin, decît nişte instrucţiuni pentru un spion...

— De ce numaidecît un spion ? i-am întrerupt eu efuziunile.

— Fiindcă e scris pe nemţeşte. N-a trecut nici anul de cînd s-a sfîrşit războiul. Crezi că toată agentura fascistă de spionaj a fost lichidată ? Vezi să nu ! Ai uitat de încercuirea capitalistă ? Şi-apoi, fii atent la recompensa promisă : „În caz de reuşită veţi primi 8“ — cită prietenul meu. Ce fel de opt ? Doar nu ruble. Fireşte că opt mii.

— Totuşi sînt multe lucruri neclare — am spus eu. Cine sînt I., L. şi Z. ? Ce rost are : „Aici e îngropat cîinele“ ? Şi ce-i cu sfîrşitul ăsta atît de idiot al biletului : „Masă“ ?

— Ian te uită la el ce mai vrea ! Ar fi foarte uşor să-i prinzi pe spioni, dacă ei şi-ar lăsa cartea de vizită, cu indicarea numelui şi adresei. Şi-aşa am avut un noroc orb. Am pus mîna pe un fir, iar acum ne stă în faţă misiunea de a descurca tot ghemul. Ah, Jenka ! Ce-o să le mai dăm noi peste nas la căscaţii noştri de colegi.

— Bine-ar fi !

— Înţelegi, imaginează-ţi următorul tablou : ne facem apariţia la şcoală în ora a treia. Ba nu, într-a cincea ! Iar Faina Pavlovna ne iese înainte : „De ce-aţi întîrziat, băieţi ?“ Şi noi răspundem cu un aer de oameni independenţi : „Întrebaţi-l, vă rog, pe di-

rector. Are dispoziţie de la secţia de învăţămînt, ba nu, de la Ministerul Învăţămîntului, prin care ni se permite să venim oricînd". „Ah, scuzaţi-mă, băieţi, dar n-am ştiut." După ce sună, intrăm în clasă, ne aşezăm în bancă. Alexei Ivanovici te cheamă : „Bîstrov, ieşi la lecţie". Iar tu îi răspunzi : „Alexei Ivanovici, aţi uitat oare că directorul a dat dispoziţie să ne scoateţi la lecţie, pe mine şi pe Funtikov, numai atunci cînd dorim noi ?" În recreaţie vine la mine Iurka Cisteakov şi-mi spune : „Funtikov, nu uita că mîine eşti de serviciu pe clasă". Iar eu îi răspund : „Ştii doar că noi sîntem ocupaţi cu o treabă s e r i o a s ă. Va trebui să faci tu de serviciu în locul meu". Imaginează-ţi-l cum se va înverzi de ciudă.

— De ajuns cu visele ! mi-am întrerupt eu prietenul. Hai mai bine să ne-apucăm de treabă.

Tocmai intram la noi în curte, şi Kolka, ţinîndu-mă de mînecă, se ascunse între stivele de lemne. L-am urmat.

După un minut şedeam în ascunzătoarea noastră. Fără să rostească un cuvînt, Funtikov scoase din buzunar două hîrtii : biletul găsit de el şi traducerea lui. Le desfăcu, le netezi cu grijă şi le aşeză pe un butuc gros, care ne servea, în funcţie de necesităţi, drept masă sau scaun. Apoi scoase din stiva care alcătuia peretele ascunzătorii noastre un lemn, îşi vîrî mîna în scobitură şi trase de acolo o mapă goală, avînd pe copertă un titlu scris migălos cu creion albastru : „Dosarul acţiunii privitoare la prinderea spionilor germani".

— Aşa că — rosti el, arătînd mapa cu titlul acela atît de răsunător — pornim la treabă.

— Înainte de toate — l-am întrerupt eu — povesteşte cum de a ajuns biletul la tine.

Kolka dădu din cap.

— După cum ştii — începu el — toată dimineaţa am stat aici şi-am citit cartea aceea. Am terminat-o. Îmi amorţiseră picioarele pînă la durere şi m-am hotărît să mă dezmorţesc nitel. Dar unde ? Tu precis c-ai fi ieşit în curte şi acolo mămica te-ar fi înhăţat, văzîndu-te pe fereastră. Pe cînd eu m-am decis s-o iau pe fundătură, înspre aripa casei. Şi Funtikov se sculă, scoase cu băgare de seamă capul din ascunzătoare şi întinse mîna, arătîndu-mi direcţia.

Nu era nevoie s-o mai facă. Îmi imaginam limpede vechea aripă cu un etaj, înghesuită din trei părţi de masa de cărămidă a zidurilor oarbe ale caselor noi şi vîrîtă adînc în ungherul cel mai retras din curte. În faţa celei de a patra laturi — faţada — se înălţa tezaurul de lemne al administratorului nostru, lăsînd o trecere îngustă — o fundătură — care ducea spre singura uşă de intrare în aripa clădirii. Ascunzătoarea noastră se afla la vreo cincisprezece metri de anexa aceasta, mai precis, de casa aceasta care, cîndva, fusese o clădire complet aparte. Fireşte că Nikolai nu putea alege un loc mai sigur pentru plimbare decît fundătura ce ducea spre aripa casei.

— Zis şi făcut — continuă prietenul meu. Mă strecor afară, mă dezmorţesc, mă plimb încoace şi încolo, mă încălzesc la soare. Dar nu m-apuc să număr ciorile ca alţii. Kolka mă privi semnificativ. Mă uit, ca de obicei, cu atenţie, observ, analizez...

— Mă scobesc în nas— nu m-am putut eu abţine.

— Raţionez — continuă Funtikov pe acelaşi ton calm : „De ce-or fi avînd unii noroc să aibă parte de prieteni deştepţi, pe cînd eu"...

— Vezi-vezi...

— ...şi, deodată, observ lîngă peronul casei ceva alb. Altuia — şi el mă privi din nou — i-ar fi fost lene

să se aplece, dar mie nu mi-a fost. Rezultatul se află în fața noastră. Cu un gest nepăsător, Nikolai arătă spre bilet.

— Așa-a-a ! am exclamat eu drept răspuns. Și mai departe ?

— Mai departe începe un lucru care ți-e foarte neplăcut : munca intelectuală, aprecierea faptelor, elaborarea planului de acțiune.

— Știu și eu la fel de bine ca și tine...

— O să vedem îndată. Uite, ce poți spune, bunăoară, despre apariția acestui bilet la intrarea în aripa clădirii ?

— Probabil că l-a scăpat cineva pe jos.

— Nemaipomenit ! Ce fin spirit de observație ! Dar cine, cine anume l-a scăpat ?

— De unde să știu ?

— Tocmai asta e : nu ai de unde. Kolka se ciocăni cu degetul în frunte. Dar judecă și tu : putea oare să-l scape un ins cu totul străin, un trecător oarecare ?

— Nu. Lîngă aripa casei nu există nici o ieșire. Biletul îl putea pierde numai cineva care locuiește aici sau vreun musafir.

— Ai înțeles și tu, în sfîrșit... Ei, dar ce mai poți spune despre acest om ?

— Că știe, probabil, limba germană.

— Just. Ce propunere ai ?

— Să punem casa sub observație, să-i studiem pe toți locatarii și pe cunoștințele lor, să stabilim care din ei știe limba germană, să ne dăm silință ca informațiile obținute să le folosim la descifrarea biletului și... deocamdată atît.

— Nimic de zis, pentru început nu e rău. Faci într-adevăr progrese. Hai să încercăm să ne aducem aminte cine locuiește în aripa casei.

— Asta nu-i greu. Acolo sînt cu totul patru apartamente mici: două la parter şi două la etaj. Să începem cu cei pe care îi cunoaştem. Sus locuieşte fala şi mîndria clasei noastre, speranţa şcolii: Iuri Cisteakov...

— Un încrezut nenorocit — nu pierdu Kolka prilejul să-şi mai exprime încă o dată părerea despre şeful clasei.

— Împreună cu el stă tatăl său, care e colonel de artilerie şi... stai niţel, dar Iurka n-are mamă.

— Au o femeie de serviciu, o dădacă, să-i şteargă nasul copilaşului — preciză batjocoritor prietenul meu.

— În tot cazul, locuinţa asta e în afară de orice bănuială. Nu-i aşa?

Funtikov se încruntă, totuşi încuviinţă dînd din cap.

— Dedesubtul lor locuiesc nişte bătrîni: soţ şi soţie. Amîndoi sînt pensionari. Asta-i tot ce ştiu despre ei.

— O să cercetăm.

— Vizavi de bătrîni stă contesa...

Nu mai era nevoie să i-o recomand lui Funtikov pe această femeie. O ştia toată lumea — nu atît datorită originii ei nobile sau numelui ei răsunător: Ghelmont-Almazova [1], şi nici din pricina vîrstei sale înaintate, ci datorită unui dog fioros, mare cît un viţel zdravăn, singura fiinţă căreia i se făcea onoarea de a locui sub acelaşi acoperiş cu contesa.

Cînd apărea în curte cîinele acesta uriaş, ţinut de curea de stăpîna lui, toate pisicile şi toţi cîinii se ascundeau într-o clipită pe sub scări şi în pivniţe, iar oamenii se lipeau de pereţi sau ocoleau de departe dihania.

— În sfîrşit — am continuat eu trecerea în revistă — deasupra contesei locuiesc... — şi m-am poticnit la

[1] Almazova vine de la cuvînt „almaz" — diamant. (n.t.)

mijlocul frazei. Dar cine stă acolo ? Parcă nu-mi prea aduc aminte.

— Nici eu nu-mi amintesc — recunoscu Kolka. Va trebui s-o lămurim. Tu...

Dar nu-şi isprăvi fraza începută. Pînă la noi ajunse un zgomot care ne făcu să ciulim urechile. Erau paşii grei ai cuiva care se îndrepta vădit spre aripa casei. Pe asfalt răsunau desluşit tocurile potcovite. Nu încăpea nici o îndoială : erau bocanci soldăţeşti.

Cine ar putea fi ? Pînă una alta, pe lista noastră de locatari nu figura nici un posesor cu asemenea încălţări.

Fără să ne fi vorbit, ne-am săltat amîndoi şi am privit o clipă afară. Am făcut-o tocmai la timp, ca să vedem cum dispare pe uşa casei spinarea unui bărbat înalt, îmbrăcat într-o uniformă militară germană.

Mult timp nu ne-am putut veni în fire şi ne uitam doar unul la altul, clătinînd trist din cap.

— Mare guguman eşti ! rupse în fine Kolka tăcerea.

— Ba tu eşti guguman ! m-am răstit eu.

— Păi chiar de mine vorbesc... De altfel — se corectă repede Funtikov — sîntem amîndoi nişte neghiobi. Cum de-am putut uita de Franz !...

Într-adevăr, era de neiertat... Încă la sfîrşitul războiului a fost adus în oraşul nostru un grup de prizonieri de război germani. Lucrau la construirea şi repararea caselor de locuit. Curînd, mulţi nemţi au fost scoşi de sub pază şi, în orele lor libere, umblau fără escortă prin oraş, intrau prin case, încercau să vîndă tot felul de mărunţişuri lucrate de mînă, îşi ofereau serviciile.

Poporul nostru nu e răzbunător. Locuitorii oraşului s-au obişnuit repede cu prizonierii şi, în conştiinţa lor, nu-i mai asimilau cu fasciştii, cu care nu demult mai duseseră încă o luptă pe viaţă şi pe moarte.

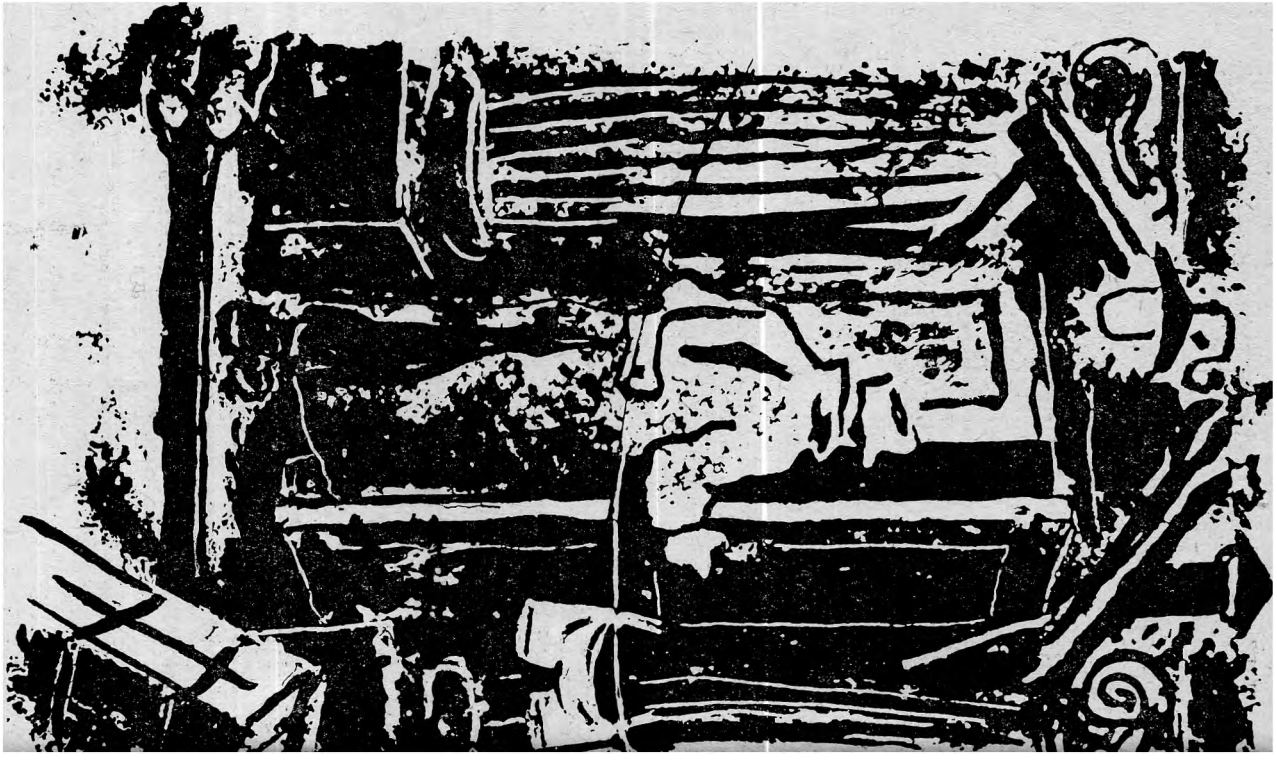

Franz era unul din aceşti nemţi. Trupul lui deşirat şi slab putea fi deseori văzut în curtea noastră. Cînd spărgea lemne, cînd ajuta pe careva la scuturatul hainelor, cînd cioplea din lemn figurine reprezentînd animale şi păsări, pentru copii. Totdeauna blajin, asculta cu plăcere tot ce-i spuneau copiii.

— Hitler e un ticălos ! zicea vreunul dintre băieţi.

— O, *ja*, un tichilos — încuviinţa Franz.

— Fasciştii sînt nişte nemernici.

— O, *ja-ja*, nimernici.

Să fi fost toate astea prefecătorie, înşelăciune ?

— Lucrurile încep să se lămurească — continuă între timp Nikolai. Înţelegi, e evident că Franz este amestecat în treaba asta. Acum trebuie să aflăm la cine se duce, cu cine e în legătură.

— Eşti convins că are vreo legătură cu biletul ?

— Mai încape îndoială ! Biletul e scris pe nemţeşte. Chiar de la începutul începutului am fost convins că vom da peste vreun neamţ. Însă Franz mi-a ieşit cu totul din minte.

— Şi doar făcea pe mieluşelul !

— O deghizare tipică de spion.

— Se prea poate.

— Ştii ce ? îşi aminti brusc prietenul meu şi, tulburat, se plesni peste şolduri. Am o idee ! Trebuie să pătrundem în tabăra duşmanului.

— Cum ?

— Trebuie să ne asigurăm un post de observaţie permanent în interiorul clădirii, dar în aşa fel, ca să nu trezim nici un fel de bănuieli.

— Şi cum să facem treaba asta ?

— Mîine vom avea un asemenea post de observaţie — făgădui solemn Funtikov.

Capitolul IV

NOI DESCOPERIRI

Trebuie să recunoaştem că profesorii sînt un soi ciudat de oameni. Totdeauna reuşesc ei nu ştiu cum să-i dibuiască pe elevii care au făcut vreo poznă sau pe cei care nu şi-au pregătit lecţiile. De pildă, învaţă elevul totul aşa cum trebuie, ridică mîna mai-mai s-ajungă la tavan, caută să întîlnească privirile profesorului, se roagă în gînd : „Pe mine, pe mine", şi credeţi că-l ascultă ? Aş ! Dar ia să nu-şi fi pregătit elevul lecţia... Stă el cuminte în bancă, lăsîndu-şi cu modestie ochii în jos, ba se ascunde în spatele tovarăşului din faţa sa. În clipa aceea îl poţi mînji cu cerneală din cap pînă în picioare, îi poţi azvîrli în ceafă ghemotoace de hîrtie trase cu praştia, îl poţi înţepa cu compasul sau cu peniţa, el nici măcar n-o să tresară. S-ar părea că nu atrage prin nimic atenţia profesorului. Ei, bine, tocmai atunci acesta îl înhaţă pe mieluşel...

Aşa s-a întîmplat şi cu Kolka de data asta. Probabil că orice noroc are un sfîrşit. A doua zi, adică în ziua următoare celei în care chiulise, el şedea la locul lui în bancă întocmai ca un sfînt. Nu-l vedeai, nu-l auzeai. Mă minunam că Funtikov execută fără să crîcnească dispoziţia elevilor de serviciu de a părăsi clasa în timpul recreaţiei, că stă pe coridor, ţinîndu-şi cu modestie mîinile pe genunchi, fără să ia parte la hărmălaia generală, şi că ascultă cu multă luare-aminte explicaţiile profesorilor, fără a deschide gura măcar

o dată. Însă toate eforturile i-au fost zadarnice. La sfîrşitul orelor intră în clasă Faina Pavlovna.

— Băieţi — începu ea după ce ne răspunse la salut — în clasa noastră, a VII-a B, s-a petrecut ceva neplăcut: Kolka Funtikov a lipsit ieri nemotivat de la şcoală.

L-am simţit pe Kolka cum tresare. „De unde o fi aflat? m-am întrebat în gînd. Doar în catalog n-a rămas nici un fel de urmă."

— Faina Pavlovna — sări prietenul meu, făcînd o schimă jalnică şi apucîndu-se de falcă. Ieri toată ziulica m-a durut măseaua.

— Măseaua? întrebă diriginta clasei. După cîte ştiu, pe Jenea Bîstrov l-a durut ieri măseaua. Cel puţin acesta a fost motivul pentru care n-a vrut să răspundă la lecţia de literatură. Sau pe voi, ca buni prieteni, şi măselele vă dor în acelaşi timp?

Băieţii rîseră. „Şi pe asta o ştie!" m-am mirat eu, roşind.

— Şi-apoi ieri a fost şi ziua mea de naştere — aduse Funtikov drept motivare o versiune suplimentară.

— N-ai petrecut-o prea vesel... cu durere de măsele. Numai că eu îmi amintesc că astă-iarnă ţi-ai mai sărbătorit o dată aniversarea.

— Atunci am avut onomastica — încercă Kolka s-o dreagă.

— Ba nu, ba nu! clătină diriginta din cap. Îmi aduc foarte bine aminte că onomastica ai sărbătorit-o în luna trecută. Ar trebui să-ţi notezi asemenea date festive, dacă ţi-a slăbit memoria.

Băieţii rîseră din nou. Funtikov tăcea încurcat.

— Uite ce-i, Nikolai — rosti cu asprime profesoara. Încetează cu minciuna! Nu-ţi mai agrava situaţia,

turnînd gogoşi. Şi, de fapt, ar cam fi timpul să-ţi vină minţile la cap : examenele bat la uşă. Iar voi, prieteni — şi mă privi semnificativ — v-aţi cam lăsat pe tînjeală în ultima vreme. Aţi început să luaţi doi...

— Asta-i adevărat — consimţi pe neaşteptate Kolka. Am neglijat şi învăţătura, şi nici nu ne-am purtat cum trebuie. Eu şi Jenea ne-am gîndit la asta şi am luat ferma hotărîre să ne punem pe învăţat. Numai c-o să ne vină greu la început. Mai ales la matematică. Avem nevoie să fim ajutaţi. De aceea vă rugăm să ne daţi pe cineva să ne ajute. Ar fi bine s-o facă Iura Cisteakov, el se pricepe să explice limpede.

Nu-mi venea să-mi cred urechilor : Funtikov îi cere ajutor lui Iurka, pe care-l dispreţuieşte ! De ce s-o fi înjosind el oare în faţa lui ? Era limpede că şi Cisteakov rămăsese surprins. După ce ezită o clipă, el spuse :

— Dacă ei s-au hotărît să se apuce serios de carte, atunci, Faina Pavlovna, mă rog, îi pot ajuta. Numai că — şi el se întoarse spre noi — va trebui să mă ascultaţi întru totul şi să n-o faceţi pe nebunii.

„Ei, atîta neobrăzare n-o să mai rabde Funtikov ! m-am indignat eu. Acuşi o să-i arate el lui."

— Fireşte ! încuviinţă Kolka.

„Ce se-ntîmplă ? ! Ce se-ntîmplă ? ! mă întrebam eu în gînd. Se strică cei mai buni oameni !"

— Atunci să-ncepem chiar de azi — ordonă Iurka. Fix la opt seara să veniţi la mine.

Am băgat de seamă că la aceste cuvinte ochii lui Kolka au scînteiat şi am înţeles deodată că el şi-a îndeplinit promisiunea de a asigura crearea unui post de observaţie în interiorul casei.

— Atunci totul e în ordine — îşi dădu încuviinţarea diriginta clasei.

— Aşteptaţi — spuse Funtikov, ridicînd mîna. Încă n-am terminat. Eu şi cu Jenea avem o propunere. Vă rugăm să ne daţi o sarcină obştească...

„Asta ce-o mai fi ?" era cît pe ce să strig şi l-am ciupit uşurel pe Kolka. Dar el mă înghionti cu piciorul pe sub bancă şi continuă :

— Noi propunem să se creeze în clasă o brigadă timuristă [1] şi noi să fim însărcinaţi cu organizarea ei. În curtea noastră, de pildă, sînt oameni care au nevoie de ajutor. Numai în aripa clădirii unde stăm locuiesc nişte pensionari bătrîni şi o bătrînică singură... Şi mai sînt şi alţii...

— O propunere bună ! Un lucru serios şi necesar — îl susţinu Faina Pavlovna. Dar mă tem că munca asta o să vă stînjenească de la învăţătură.

— Da' de unde ! răspunse cu aprindere prietenul meu. Vom depune toate sforţările...

— Atunci cred că ar fi bine să facem aşa. Pentru început, să-i încredinţăm sarcina aceasta grupei lui Andriuşa Suslov şi, bineînţeles, să-i includem în ea pe Jenea şi pe Kolea. Are cineva vreo obiecţie ?

— De acord ! strigară băieţii.

Colţurile buzelor lui Kolka se lăsară pentru o clipă în jos, însă nu-şi mai trădă prin nimic altceva nemulţumirea.

Cînd am ieşit în stradă, Funtikov mă privi triumfător şi zise :

— Mai învaţă, băieţaş, cum se lichidează obstacolele ivite în cale.

— Nu ridica nasul prea sus — am ripostat eu. Absenţa tot o să ţi-o treacă în carnet. Va trebui să dai socoteală maică-ti.

[1] Brigadă timuristă — o echipă creată după modelul aceleia din povestirea lui Arkadi Gaidar „Timur şi băieţii lui. (n.t.)

— Fiu-iu — fluieră Kolka. Om trăi şi-om născoci noi ceva. În schimb, înţelegi ce-am obţinut? În primul rînd — şi Funtikov îşi îndoi un deget — am înlăturat ameninţarea imediată ce mă păştea la şcoală, în al doilea rînd — el îndoi al doilea deget — avem un post permanent de observaţie în locuinţa încrezutului ăstuia şi, în sfîrşit, în al treilea rînd, avem acces, pe o bază legală, în celelalte locuinţe din aripă. Ei, ce zici? încheie el mîndru.

— Straşnic — am recunoscut eu cu sinceritate.

— Aia-i! zîmbi Kolka, satisfăcut. Dar tare aş vrea să ştiu cine m-a pîrît. Înţelegi, stau şi mă tot gîndesc: de unde o fi aflat oare Faina Pavlovna că am chiulit ieri? La şcoală n-a fost, încrezutul la fel, elevii de serviciu şi-au ţinut gura...

— Da' n-am fost după ore la Suslov? Te-a văzut că eşti teafăr şi sănătos tun.

— Nu, Andrei nu pîrăşte. S-o spună deschis în clasă, în faţa tuturor, da, dar aşa, nu.

— Atunci nu mai ştiu.

— Şi-ar fi interesant să aflu — rosti gînditor Kolka. Dar uite c-am ajuns. Nu uita, la opt dau o fugă după tine. Mergem să ne iniţiem în tainele ştiinţei. Dar ia seama că misiunea noastră de azi e să cercetăm, să aflăm cît se poate mai multe lucruri despre locatarii din casă. Da' vezi să nu pui întrebări prosteşti şi, cu atît mai puţin, întrebări care dau de bănuit.

Se înserase cînd am intrat în aripa clădirii. Văzută de aproape, ne făcea o impresie neplăcută. Tencuiala căzută pe alocuri lăsa să se vadă zidul vechi de cărămidă. Uşa lăsată din ţîţîni se deschidea cu un scîrţîit prelung. Dinspre intrarea întunecoasă venea o boare jilavă. Am tras cu urechea — nu se auzea nici un zgomot de nicăieri.

Kolka scoase lanterna din buzunar şi o aprinse. Razele de lumină lunecară pe pereţii murdari, nezugrăviţi de cine ştie cînd, scoţînd la iveală din întuneric o bortă neagră şi nişte trepte care coborau. De acolo şi venea umezeala. „Intrarea în pivniţă", am ghicit eu. Treptele duceau înspre palierul parterului, slab luminat de un bec mat. Fără să ne dăm seama de ce, am început să urcăm în vîrful picioarelor.

Pe palier dădeau două uşi. Cea din dreapta arăta ca o rudă săracă a celei din stînga : nu bătea la ochi prin nimic, avea vopseaua scorojită, zgîriată, o cutie de lemn pentru scrisori şi o broască obişnuită. De tocul uşii era fixată o tăbliţă de placaj, pe care sta scris cu creion chimic : Vorobiov P. F.".

În schimb, uşa din stînga era foarte somptuoasă : cu burleţi de pîslă pe margini şi capitonată cu imitaţie de piele ; ţintişoarele de tapiţerie alcătuiau un complicat arabesc de flori pe suprafaţa uşii, care avea o tăietură îngustă pentru cutia interioară de scrisori, precum şi diferite găuri de cheie. În mijlocul uşii se zărea, în toată splendoarea ei, o plăcuţă mare de bronz avînd gravate, cu înfloriturl, cuvintele : „Leokadia Leopoldovna Ghelmont-Almazova".

Fără să spun nimic, am arătat cu degetul spre semnul tare de pe plăcuţă [1].

— E de dinainte de Revoluţie — şopti Kolka.

Deodată, din casă se auziră nişte paşi uşori şi cineva se opri lîngă uşă. Am auzit chiar o respiraţie sacadată şi, involuntar, m-am dat un pas înapoi. În aceeaşi clipă, un urlet fioros cutremură văzduhul. Fără să ne fi vorbit, ne-am repezit amîndoi în sus pe scară, sărind din-

[1] În vechea ortografie de dinainte de Revoluţie, semnul tare se punea şi la sfîrşitul cuvintelor. (n.r.)

tr-o dată cîte două trepte, şi ne-am oprit abia pe palierul primului etaj.

— De ce-ai luat-o din loc? mă întrebă Funtikov, gîfîind.

— Dar tu?

— Păi ăsta-i cîinele contesei şi te-ai speriat — zise Kolka, fără să răspundă la întrebarea mea.

Făcîndu-mă că n-am auzit ultima remarcă a lui Kolka, am privit în jur. Ne aflam pe un palier care era copia fidelă a celui de jos: acelaşi bec mat, aceleaşi uşi de intrare în două apartamente, opuse una alteia. Mai încolo, scara ducea la pod şi se termina în faţa unei uşi grosolane.

„Cisteakov F. N.", am citit pe uşa din dreapta şi am întins mîna spre butonul soneriei. Dar Kolka mă apucă de mînă şi duse degetul la buze. Traversă cu grijă palierul şi începu să examineze minuţios uşa de vizavi. M-am dus după el.

— Ciudat! şopti Kolka după un minut.

— Ce e ciudat?

— Nu găseşti nicăieri nici o inscripţie. Cine-o fi locuind aici?

— O să aflăm de la Iurka — sugerai eu.

Funtikov încuviinţă din cap şi ne-am întors la uşa apartamentului lui Iurka.

Soneria ţîrîi subţire undeva departe. Broasca ţăcăni uşor şi uşa se deschise fără zgomot. În prag stătea o femeie înaltă şi uscăţivă. Încrucişîndu-şi mîinile pe piept, se uita la noi fără a zice nimic. Privirea sfredelitoare a ochilor ei mici, înfundaţi în orbite, producea o impresie neplăcută.

— Îl putem vedea pe Iura? întrebă cu sfială Funtikov.

Măsurîndu-ne încă o dată cu privirea din creştet pînă în tălpi, femeia dădu din cap, se întoarse şi porni pe coridor. După ce-am închis uşa, am urmat-o. Ea trecu pe lîngă o uşă şi, tot fără a rosti vreun cuvînt, ne arătă cu mîna către o altă uşă şi dispăru într-o odaie a locuinţei.

Am ciocănit.

— Intră ! am auzit vocea lui Iurka şi am împins uşa. A, aţi apărut ! ne salută Iurka, sculîndu-se de la un birou masiv. Hai, staţi jos — zise, arătîndu-ne cu mîna două fotolii de piele. Apoi, uitîndu-se la pendula din perete, adăugă : Douăzeci de minute întîrziere. Straşnic mai începem să ne îndreptăm !

Am observat cum obrajii lui Funtikov zvîcniră — era primul semn al furiei care clocotea în el. Totuşi se stăpîni.

— Cine ne-a deschis uşa ? m-am grăbit eu să schimb discuţia pentru a limpezi atmosfera. Ea mai şi vorbeşte cîteodată ?

Iurka se porni să rîdă :

— E Dusia, femeia noastră de serviciu. Îşi are ciudăţeniile ei, dar te poţi totuşi înţelege cu dînsa.

— În copilărie nu ţi-a fost frică de ea ? intră şi Kolka în vorbă.

— Păi nu-i la noi decît de curînd, cam de vreo două luni.

— Asta-i, desigur, camera tatălui tău — am zis eu, privind în jur.

Ne aflam într-un cabinet bine mobilat. Între ferestre se afla biroul la care trona Iurka. O lampă stil, cu un abajur de porţelan verde, răspîndea pe masă o lumină molcomă, plăcută ochiului. Pe birou se afla un serviciu de scris masiv, lucrat cu măiestrie, care amin-

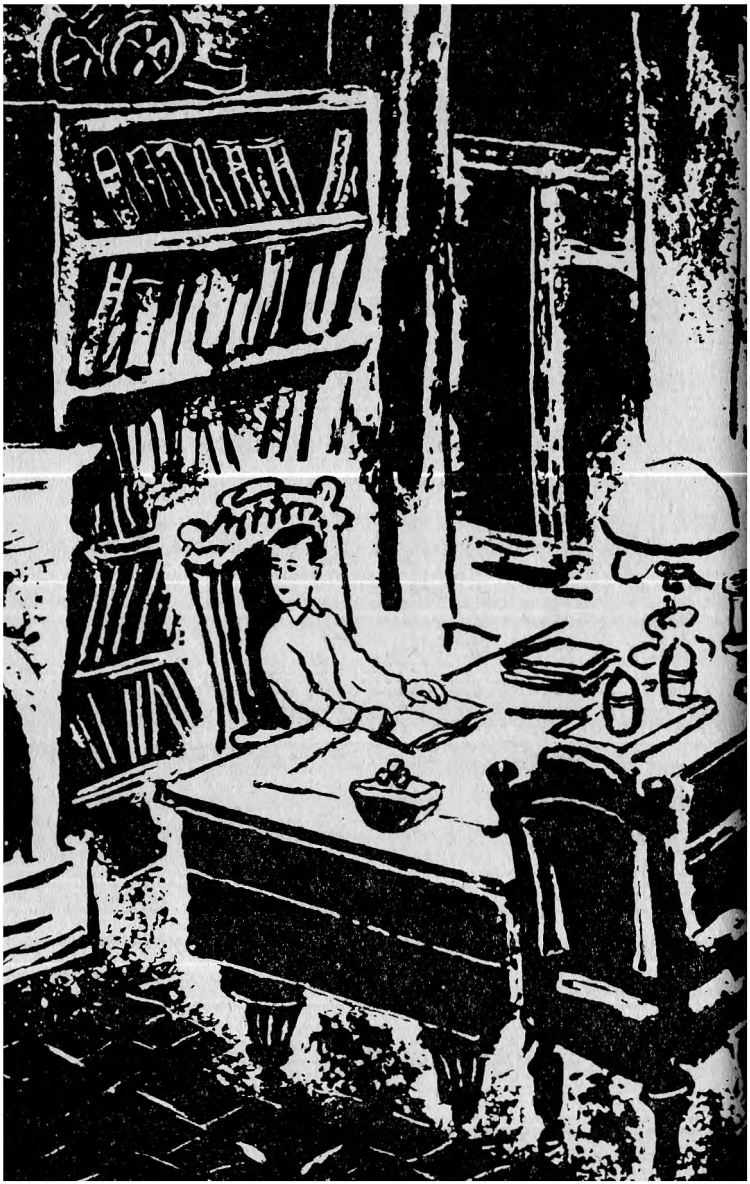

tea de profesia stăpînului său — tatăl lui Iurka : două călimări în formă de proiectile pîntecoase de artilerie stăteau pe o placă de marmură, împodobită cu tunuri de bronz. Două ţevi de tun înălţate vertical serveau drept sfeşnice. Chiar şi mînerul tamponului era înlocuit cu o piramidă de ghiulele mici de metal.

Lîngă birou stăteau faţă în faţă două fotolii adînci ; lîngă unul din pereţi se afla o canapea de piele cu spătarul înalt, iar lîngă altul se înălţa o construcţie uriaşă : un cămin stil. Aproape tot restul încăperii era ocupat de dulapuri şi de rafturi cu cărţi. Pe pereţi atîrnau portretele multor militari. Pe cîteva măsuţe puteai vedea machete de tunuri, închise în cutii de sticlă. În mijlocul cabinetului, o masă ovală, cu scaune jur împrejur, completa interiorul camerei.

— Da — confirmă Iurka presupunerea mea — aici locuieşte şi lucrează tata. Doar e constructor de armament. În glasul lui Iurka răzbătea mîndria. Acolo, în cutiile de sticlă, sînt modele elaborate de el. Iar aceştia — şi arătă spre tablouri — sînt cunoscuţi şi prieteni de-ai lui, nişte eminenţi constructori de armament şi armurieri sovietici : Grabin, Ivanov, Petrov, Tokariov, Degtiarev şi alţii.

— Grozav ! am izbucnit eu, plin de entuziasm, şi am început să examinez cu interes modelele.

— Dar n-o să vină taică-tău, să ne scoată de guler afară din cabinet ? întrebă Kolka.

— Da' de unde ! zise Iurka, rîzînd. Cînd tata pleacă în delegaţie, ca azi, îmi dă voie să-mi fac lecţiile aici. Iar odaia mea, uite-o colo, după peretele ăsta. Aţi trecut pe lîngă ea.

— Va să zică mai ai şi o cameră a ta ! am zis eu.

— Cîte încăperi aveţi cu totul ? întrebă Funtikov.

— Două. Iar la capătul coridorului e bucătăria. Acolo doarme Dusia.

— Foarte frumos! Băiatul în cameră, iar femeia de serviciu în bucătărie! observă Kolka în bătaie de joc.

— Dar tu cum ai vrea? întrebă Iurka, roşind. Să doarmă Dusia în camera mea? La urma urmelor, sînt bărbat...

— S-ar putea şi altfel: Dusia să stea în cameră, iar tu în bucătărie. După cîte ştiu, n-ai inventat încă nici un fel de tun...

— Ei, ştii că...

— Încetaţi, măi băieţi! m-am amestecat din nou. Iura, şi tu te pregăteşti să te faci constructor de armament?

— Nu, eu o să fiu chimist. Şi Iurka îmi arătă mîinile cu vîrfurile degetelor îngălbenite.

Într-adevăr. Mi-am adus aminte că, la şcoală, Iurka îşi petrecea tot timpul liber în laboratorul de chimie, unde-şi făcea de lucru cu tot felul de reactivi, ajutîndu-l pe laborant.

— Aici, în aripa asta, toate apartamentele sînt la fel cu al vostru? întrebă Kolka, revenind la subiectul părăsit.

— Cum la fel? întrebă Iurka, bănuitor.

— Adică cu aceeaşi împărţire, acelaşi număr de camere?

— Da, toate patru apartamente sînt la fel.

— Dar, fiindcă veni vorba, am uitat cu totul cine stă vizavi de voi?

— Acuma nu stă nimeni... Gata, ajunge cu flecăreala — zise Cisteakov, amintindu-şi deodată de scopul venirii noastre. Hai să ne-apucăm de treabă. Staţi jos!

M-am îndreptat spre un fotoliu, iar Funtikov s-a dus spre geamul deschis, s-a aplecat în afară, apoi s-a

așezat pe pervaz, arătînd prin toată înfățișarea lui că e gata să asculte.

Am înțeles rostul manevrelor lui : ocupase postul de observație. Înainte de a mă așeza, am privit și eu pe fereastră și am văzut panorama stivelor de lemne, iar jos, intrarea în aripă. „Chiar așa, mi-am spus în gînd. Presupunerile mele s-au adeverit."

Ne-am îndeletnicit cu învățătura vreo două ceasuri, aproape fără întrerupere. Nu știu ce gîndea Kolka în sinea lui, eu însă m-am pasionat încetul cu încetul de matematică. Trebuie să recunoaștem meritul lui Iurka : explica cu pricepere și te făcea să înțelegi. Abia cînd ușa se deschise brusc și Dusia intră în cameră și începu să așeze masa, fără a rosti un cuvînt, am sărit de la locurile noastre și ne-am luat rămas bun. Iurka ne invită să mai rămînem și să bem un ceai cu el, dar o privi cu atîta teamă pe Dusia, încît, bineînțeles, i-am mulțumit și am refuzat.

Închizînd ușa după noi, el nu uită să ne amintească pe un ton profesoral :

— Mîine s-aveți grijă să nu mai întîrziați, iar exercițiile pe care vi le-am dat să fie rezolvate.

— Da — își aduse aminte Kolka. Spune-mi, de ce l-ai obișnuit pe neamț să vină la tine ?

— Care neamț ? întrebă Cisteakov, cu sinceră mirare.

— Franz. Băieții spun că-și face veacul la tine.

— O aud pentru prima oară.

— Va să zică au trăncănit ca să se afle în treabă — spuse Kolka cu indiferență. Rămîi cu bine !... Abia după ce-am rămas singuri, Funtikov rosti cu dispreț : Cu cameră separată și, pe deasupra, și cu femeie de serviciu care să alerge pentru mine prin magazine, aș putea fi și eu fruntaș la învățătură.

Tocmai mă pregăteam să-i răspund lui Kolea că el, deşi n-are femeie de serviciu, nu se prea omoară cu alergătura prin magazine, cînd uşa apartamentului cu plăcuţa „Vorobiov P. F.", pe lîngă care treceam în momentul acela, se deschise brusc şi un tînăr lat în umeri, de vreo douăzeci şi doi-douăzeci şi trei de ani, ţinînd o carte în mînă, ieşi repede, gata-gata să ne dea jos. În urma lui se ivi o bătrînică scundă, cu un aer blajin.

— Vii tîrziu, Vitea ? întrebă ea.

— Nu, Matriona Ivanovna, mă înapoiez repede — răspunse tînărul, întorcîndu-se, şi, făcîndu-ne nu ştiu de ce cu ochiul, o porni în fugă pe scări în jos.

— Ai văzut ? îmi şopti Kolka, agitat, strîngîndu-mi degetele de mă dureau.

— Ce ?

— Cartea... Cartea din mîna lui. Era o carte germană.

— Încă un neamţ !

— Ei, dacă nu un neamţ, apoi cel puţin un cunoscător al limbii germane.

— Tu crezi că biletul...

— Nu cred deocamdată nimic, dar situaţia se complică.

— De unde-o mai fi apărut şi ăsta ?

— Habar n-am. S-ar fi zis că i-am identificat pe toţi locatarii din aripa casei şi deodată...

— Dar poate că el nu stă aici, ci a venit pur şi simplu în vizită...

— Ipoteza asta cade. Ai auzit doar că bătrîna l-a întrebat cînd vine „acasă", iar el a răspuns : „Mă înapoiez repede."

— Ai dreptate.

— Înseamnă că s-a mutat de curînd, altfel am fi ştiut de el.

— Pare-se că da... Ştii ce zic eu ? Mîine cînd ne-om duce prin apartamente cu sarcinile noastre obşteşti, să ne străduim să aflăm cîte ceva despre el.

— Foarte bine ! Încuviinţă Funtikov propunerea mea. Iar acum, judecă... Uite, am aflat numele tuturor locatarilor din aripa casei... Apropo, îi poţi înşira ?

— Se-nţelege că da.

— Dă-i drumul.

— Începe cu parterul. Vorobiov P. F. : ăsta-i cu siguranţă bătrînul pensionar. Matriona Ivanovna, bătrînica pe care am văzut-o, e nevasta lui. Acum a mai apărut în apartamentul lor un oarecare Vitea. Vizavi stă contesa... cum îi zice... Leokadia Leopoldovna Ghelmont-Almazova. La etajul întîi : Iurka, Dusia, tatăl lui Iurka. Asta-i tot. Un apartament e gol.

— Cum îl cheamă pe tatăl lui Iurka ?

— Nu ştiu.

— Vai de capul tău !... Feodor Nikolaevici îl cheamă.

— De unde ai aflat-o ?

— Am dat dovadă de un minimum necesar de spirit de observaţie. Aproape pe fiecare tablou din cabinetul lui se află dedicaţia : „Scumpului" sau „Stimatului Feodor Nikolaevici din partea lui..." şi aşa mai departe.

— E limpede.

— Atunci spune-mi un lucru. Dacă analizezi cu atenţie toate aceste nume, nu-ţi vine oare în gînd nici un fel de idee ?

— Stai niţel... Mi-am încruntat fruntea cu mult zel, dar nu-mi venea în cap nici un gînd înţelept. Nu — am fost nevoit să recunosc.

Kolka îşi desfăcu mîinile într-un gest de deznădejde :

— Dar aminteşte-ţi biletul.

— Îl ştiu pe dinafară.

— Dă-i drumul !

— „Fiţi atenţi, nu căscaţi, arătaţi I., ascultaţi L., evitaţi Z., şi...“

— Stop ! Acum raţionează.

Deodată în capul meu se făcu lumină.

— Din toate numele pe care le cunoaştem — am spus eu repede — numai unul începe cu „L“, al contesei. Nu cumva...

— Şi de ce nu ? mă întrerupse Kolka. Adu-ţi aminte ce te învaţă Alexei Ivanovici la lecţii : „Analizaţi totdeauna poziţia de clasă şi socială“. Iar ea ? Ea face parte dintre „foşti“... Ia gîndeşte-te la numele ei : Ghelmont cu semn tare şi, pe deasupra, şi Almazova. Pesemne că ştii şi tu că înainte toţi nobilii purtau de obicei cîte două nume : Suvorov-Rîmnikski [1], Golenişcev-Kutuzov [2], Rumeanţev-Zadunaiski [3]. Vezi ! Acum uşa ei... Am numărat trei broaşte. Precis că are ascuns aur sub duşumea şi, poate, încă şi altceva. Şi ce cîine ţine ! Într-un cuvînt, e un personaj foarte suspect.

— Dar dacă „L“ e contesa, atunci cine sînt „I“ şi „Z“ ?

— Ajungem noi şi la ei, dă-mi numai puţin răgaz... Mie mi se pare ciudată încă o împrejurare.

— Care ?

---

[1] A. V. Suvorov (1730—1800) — vestit conducător de oşti, unul din creatorii artei militare ruse. (n.r.)

[2] M. I. Golenişcev-Kutuzov (1745—1813) — genial comandant de oşti. A condus armata rusă în timpul campaniei lui Napoleon în Rusia. Datorită tacticii lui iscusite şi strategiei sale, uriaşa armată a lui Bonaparte, socotită invincibilă, a fost nimicită. (n.r.)

[3] G. A. Rumeanţev-Zadunaiski (1754—1826) — om de stat şi diplomat rus. (n.r.)

— N-au apărut oare cam prea mulţi locatari noi în ultima vreme într-o aripă atît de mică ? Uite, Dusia, Vitea...

— Ce vrei să spui cu asta ?

— Deocamdată nimic — ocoli Funtikov răspunsul.

Capitolul V

CUNOŞTINŢE NOI

A doua zi dimineaţa, în drum spre şcoală, Funtikov îmi spuse :

— Înţelegi, trebuie să ne descotorosim într-un fel oarecare de băieţi.

— De ce ? am întrebat eu, nedumerit.

— Ca să nu se ţină după noi prin apartamente şi să ne stînjenească la lucru.

— Dar cum ai să faci tu treaba asta ? Cu munca timuristă a fost însărcinată toată grupa, nu numai noi doi.

— N-au decît să ne lase nouă aripa, iar ei pot să-şi ia chiar şi strada întreagă.

Însă Suslov nici nu vru să audă.

— *Caballeros* — îi răspunse el — voi sînteţi în stare să propuneţi să luăm sub ocrotire întregul oraş. Nu-i un lucru realizabil. Cu puterile grupei, adică cu opt oameni, vom acorda sprijin locatarilor din cel mult două apartamente.

— Să nu ne facem socoteli dintr-astea ! încercă să obiecteze prietenul meu. Dacă-i vorba de ajutat, apoi să ajutăm.

— O, *milord,* nobil vă e avîntul. Dacă vi s-a dezvoltat atît de rapid gustul pentru activitatea obştească, atunci, la viitoarea adunare a clasei, pot interveni să li se dea luminăţiilor-voastre sarcini suplimentare.

— Şi învăţătura ? îşi reveni iute Funtikov.

— Tocmai asta e. Eu ce tot îndrug aici ? La drept vorbind, vă daţi oare seama, stimate *sir,* care e volumul viitoarelor dumneavoastră îndatoriri şi ce aport trebuie să aduceţi în mişcarea timuristă ?

— Hm !... făcu vag Kolka.

— Aşa mi-am închipuit şi eu — zîmbi Andrei. Atunci de ce ciripiţi, pardon, prezentaţi nişte memorandumuri inacceptabile ? Nu, de două ori nu. Două apartamente şi nici unul în plus. Aveţi acolo la voi nişte pensionari bătrîni şi o bătrînă singură. Minunat ! Azi ne vom duce să le înmînăm scrisorile de acreditare.

— Bine — consimţi Kolka. Cînd vrei tu ceva, ştii să dai cu gura, diplomat nenorocit ce eşti ! Dar nu cumva o să năvălim, aşa, toţi opt deodată ? Or să se sperie de noi şi n-or să ne dea drumul în casă.

— Aici se prea poate să ai dreptate — răspunse Suslov, după cîteva clipe de chibzuire. Nu se face să ne băgăm toţi odată. Vom merge numai patru : voi doi, eu şi-l vom lua şi pe *signor* Dodonov. O să ne prindă bine dacă ne pică vreo trebşoară mai grea.

— Just — am încuviinţat eu. (Tolea Dodonov trecea drept cel mai voinic din clasă.)

— Şi-acum, ultima chestiune... Suslov se fîstîci puţin : Sincer vorbind, şi eu... ca să zic aşa... de fapt, n-ar fi rău ca în prealabil s-o consultăm pe instructoa-

rea superioară de pionieri, cu privire la drepturile şi obligaţiile noastre. Asta, ca nu cumva, prin vreun pas nediplomatic, să stricăm relaţiile prieteneşti cu protejaţii noştri. Sper că mă-nţelegeţi. De aceea ia întindeţi-o, încă o dată pardon, am vrut să zic... faceţi-i o vizită de curtoazie Irinei Lvovna şi aflaţi ce şi cum.

În recreaţia mare, Funtikov şi cu mine ne-am îndreptat spre camera pionierilor.

Irina Lvovna activa de un an ca instructoare superioară în şcoala noastră, cu toate acestea reuşise să se împrietenească cu băieţii. Spre deosebire de predecesoarele ei, ea nu stătea în cancelarie şi, după expresia lui Iurka Cisteakov, „nu se rupea de mase". Prichindeii nu mai puteau de dragul ei şi se adunau din toate părţile, ţipînd asurzitor, de îndată ce dînsa îşi făcea apariţia pe coridor. Firește că cei mai mari îşi exprimau simţămintele într-un mod mai reţinut, dar faptul că mulţi dintre ei, învingînd străvechea neîncredere a băieţilor faţă de sexul feminin, îi împărtăşeau secretele lor este elocvent. Pe scurt, era considerată un bun prieten şi om de încredere „sută la sută", cum se exprimau băieţii.

De aceea am dat buzna în camera pionierilor, fără a mai ciocăni la uşă. Irina Lvovna era singură ; stătea la masă şi ţinea în mînă un obiect lunguieţ şi strălucitor pe care-l examina cu atenţie. Ne-am dat seama imediat că am picat prost. Irina Lvovna se uită la noi cu o privire absentă, apoi se îmbujoră dintr-o dată, vîrî în grabă ciudatul obiect în sertarul mesei şi-l închise repede.

În timp ce ne vorbea despre sarcinile şi importanţa mişcării timuriste, instructoarea superioară ne evita privirile, se uita undeva în jos şi rostea cuvintele fără însufleţire. Făcea impresia că nu-şi poate stăpîni în

nici un chip tulburarea. O singură dată se însufleţi : în clipa cînd am pomenit de bătrînii Vorobiov, şi chiar ne spuse :

— Bravo, băieţi ! Apucaţi-vă cît mai iute de treabă. O să-mi fac timp şi-o să trec şi eu pe la voi, să văd ce ispravă faceţi pe-acolo.

Ne pregăteam să plecăm cînd se auzi larmă de glasuri, uşa se dădu de perete şi în cameră năvăliră cîţiva prichindei, tîrînd după ei, pe duşumea, un sac îndesat.

— Irina Lvovna ! Irina Lvovna ! ţipară puştii cu glas piţigăiat, întrerupîndu-se unul pe altul. Clasa noastră, a treia A, a mai strîns nişte mu... mu... muculatură...

— Mai încet, vrăbiilor ! încercă să-i domolească instructoarea. În primul rînd, se spune ma-cu-la-tu-ră, iar în al doilea rînd, de ce-aţi adus-o încoace ? Haideţi cu mine să vă arăt unde să depozitaţi hîrtia.

Şi, ajutîndu-le băieţilor să tîrască sacul, Irina Lvovna ieşi cu ei din cameră.

Funtikov se sculă de pe scaun şi trase cu urechea. Arăta în clipa aceea ca o pasăre de pradă gata de atac. Tiptil ca o pisică, ocoli masa şi trase iute sertarul. Eu clătinam dezaprobator din cap, însă, văzînd cum faţa lui Kolka se luminează într-un zîmbet, nu mi-am mai putut stăpîni curiozitatea şi m-am uitat şi eu în sertar. Pe fundul lui se afla un creion automat, cromat, de o mărime neobişnuită, semănînd cu o rachetă şi strălucind de-ţi lua ochii ; pe muchii avea nişte găurele şi butonaşe de diferite culori.

— Straşnică piesă ! murmură entuziasmat Kolka şi întinse mîna spre creion.

— Lasă, nu pune mîna pe el ! l-am oprit eu. O să bage de seamă şi n-o să ne simţim prea la largul nostru.

Mîna lui Kolka rămase suspendată în aer, apoi coborî încet. Închise sertarul, cu vădit regret, şi spuse:

— Nu înţeleg de ce s-o fi fîstîcit...

La sfîrşitul orelor, petrecuţi de exclamaţiile de încurajare şi de strigătele de salut ale întregii clase, am pornit la drum. În frunte mergeau Andrei, Nikolai şi cu mine. Dodonov, un băiat blajin, mototol şi greoi, poreclit, din cauza nesăţioasei sale pofte de mîncare, Gargantua [1] sau, pe scurt, Garea, venea în urma noastră, abia tîrîndu-şi picioarele.

— Măi băieţi, de ce mă căraţi după voi? se văicărea el. Mămica face azi blinele... Ne-a adus smîntînă de la ţară... Eh, şi tare-mi mai plac blinelele fierbinţi cu smîntînă!

Şi lui Tolka îi lăsă gura apă.

Am simţit cum îmi chiorăie maţele şi am băgat de seamă că şi Suslov şi Funtikov s-au înfiorat.

— Merge şi cu unt topit — continuă Tolka — sau cu dulceaţă...

Fălcile mi se contractară şi am scrîşnit fără să vreau din dinţi.

Kolka nu se mai putu stăpîni şi se răsti la el:

— Ia mai ţine-ţi gura, mîncăule! N-auzi că lui Jenka au început să-i clămpăne dinţii în gură.

— Dar ce, o să halesc blinele reci? oftă jalnic Dodonov.

În glasul său se simţea atîta disperare, încît toţi trei am izbucnit în hohote de rîs.

— Ascultă, Garea — continuă Funtikov, înecîndu-se de rîs — ţi-ar prinde bine dacă ai face acum vreo treabă grea. Ai înfuleca precis o strachină întreagă de blinele.

---

[1] Gargantua — erou al cărţii cu acelaşi nume, de scriitorul francez Rabelais, întruchipînd un mare mîncău. (n.t.)

— Las' că şi-aşa înfulec eu două străchini — făgădui Tolka, provocîndu-ne o nouă explozie de rîs.

— Să spargi niscai lemne — am zis eu — şi-atunci le-nghiţi uşor...

— Mai ales cu smîntînă... — se învoi Tolka.

— Atenţiune, *signori!* Ne apropiem de ţintă — spuse Andrei.

Cînd am sunat, ne-a deschis bătrînica pe care eu şi Kolka o mai văzusem odată. Suslov păşi înainte, îşi lipi călcîieie şi se înclină.

— Bună ziua — începu el. Sîntem de la şcoala nr. 7. În clasa noastră a fost înfiinţată o brigadă timuristă. Le vom da o mînă de ajutor tuturor celor care au nevoie. Cum să zic... oamenilor în vîrstă, acelora care trăiesc singuri, pensionarilor. De aceea am venit şi la dumneavoastră, să ne oferim serviciile.

Bătrîna zîmbi blajin.

— Intraţi, intraţi, nu vă sfiiţi — spuse ea.

Matriona Ivanovna se dovedi a fi o femeie veselă şi prietenoasă. După ce ne pofti să ne aşezăm în jurul mesei, începu să trebăluiască, aducîndu-ne în acelaşi timp laude. Curînd, ceainicul electric pus în priză începu să sfîrîie. Pe masă îşi făcură apariţia ceşti, farfurioare, pîine, biscuiţi, un borcănaş cu miere.

Tolka se însufleţea văzînd cu ochii şi am observat că-şi freca nerăbdător mîinile sub masă. Andrei privea tăcut în jur. Discuţia o ducea Funtikov.

— Frumoasă locuinţă aveţi, Matriona Ivanovna! spuse el. Confortabilă... Locuiţi aici numai cu soţul dumneavoastră?

— Da, de cînd şi-au luat zborul copiii, care încotro — răspunse Matriona Ivanovna, turnîndu-ne ceai. Împreună cu Piotr Fomici, ne petrecem bătrîneţele în doi. El a ieşit la pensie în anul patruzeci, dar la începutul

războiului s-a întors din nou la strung şi, uite, abia acum s-a hotărît să se odihnească.

— Şi nu vă e urît singuri ?

— De ce să ne fie urît ? Copilaşii, slavă Domnului, nu ne uită : ne scriu, ne ajută, vin în vizită. Parcă multe ne mai trebuie nouă ?... De cea de a doua încăpere nici nu ne folosim, o închiriem la oameni cumsecade. Şi asta nu pentru bani, ci aşa, ca să-i ajutăm omului şi să ne fie şi nouă mai vesel.

Băgînd de seamă că Tolka îşi umple pentru a treia oară farfurioara cu miere, am împins, ca din întîmplare, borcănaşul mai departe de dînsul. El m-a privit supărat şi şi-a înfipt laba în coşuleţul cu biscuiţi, golindu-l aproape jumătate.

— Stă şi acuma cineva la dumneavoastră ? întrebă Kolka pe un ton nevinovat.

— Cum să nu ! răspunse Matriona Ivanovna. Locuieşte un tînăr. Unul Vitea... adică Viktor Timofeevici Zarev.

Am tresărit fără să vreau auzind numele de familie. Zarev ! Litera „Z" nu-mi ieşea din cap. Nu cumva am mai descoperit o verigă din biletul nostru ? Profitînd de zăpăceala mea de o clipă, Tolka se aplecă binişor peste masă şi trase borcănaşul cu miere lîngă el. Umplîndu-şi pentru a patra oară farfurioara, el aşează borcănaşul astfel, ca să nu-l mai pot ajunge.

— Asta n-am ştiut-o ! se miră cu naturaleţe Funtikov. Şi stă de mult la dumneavoastră ?

— Nu, numai de vreo două luni. Tocmai că i-au dat drumul din armată din cauza unei răni. Ce flăcău cumsecade e ! Independent, muncitor, lucrează la uzina chimică şi nu bea, nu fumează... Serile şi le petrece acasă, învăţînd : zice că se pregăteşte să intre la institut. Tot bolboroseşte ceva cu glas tare, într-o limbă

străină... Dar văd că vă ospătez numai cu vorbe — îşi aminti ea deodată. Poate mai doreşte cineva ceai ?

— Vă mulţumim foarte mult, prea de ajuns — am sărit eu repede din loc, văzînd că Tolka apucase cu hotărîre ceaşca.

În urma mea s-au sculat Nikolai şi Andriuşka. Dodonov continua să şadă, uitîndu-se cu lăcomie la mierea care mai rămăsese pe fundul borcănaşului.

Fără a ne fi înţeles între noi, am trecut la măsuri energice. M-am oprit lîngă Tolka, i-am zîmbit cu amabilitate bătrînei şi, în acelaşi timp, pe sub masă, l-am lovit din răsputeri cu piciorul pe Dodonov. De cealaltă parte, Andrei l-a ciupit, iar Kolka i-a dat un bobîrnac zdravăn în ceafă. Totalitatea măsurilor luate de noi a avut efect : Dodonov s-a dezlipit, în sfîrşit, de masă. Matriona Ivanovna strîngea farfurioarele, fără să observe nimic.

— Sîntem gata ! spuse cu vioiciune Kolka. Matriona Ivanovna, acum daţi-ne de lucru.

— Priviţi — am zis eu, făcînd semn din ochi băieţilor şi arătînd spre Tolea, care urmărea cu tristeţe borcănaşul ce dispărea în bufet. Garea abia aşteptă să dea atacul !

Funtikov şi Suslov pufniră în rîs.

— Nu ştiu — începu bătrîna, după o clipă de gîndire — ce să vă rog... Dar cum, voi vreţi să ne ajutaţi numai nouă, mie şi lui Piotr Fomici ?

— Dumneavoastră şi vecinei dumneavoastră — am răspuns eu. Vecinei de vizavi. E o femeie care n-are pe nimeni.

Zîmbetul blajin dispăru de pe faţa Matrionei Ivanovna.

— Ah, aşa ! exclamă ea, strîngîndu-şi buzele. Bine...

— Dar ce s-a-ntîmplat ? întrebă Funtikov.

— Nimic... Foarte bine... Dar ce să vă rog eu? repetă ea.

— La dumneavoastră s-au adunat cu siguranţă o mulţime de treburi — spuse Kolka. Dar nu vă ajută nimeni. Chiriaşul n-are cînd... Deşi... o-o, dar am uitat, pare-mi-se că Franz vine pe la dumneavoastră?

— Asta de unde-ai mai scos-o? răspunse Matriona Ivanovna cu o întrebare. Nici pomeneală... Aşa că, ce mai, o să vă rog să-mi spargeţi lemne...

— Cu plăcere! se învoi Kolka, bucuros. Garea, ia toporul!

— Mai puteţi duce şi găleata cu gunoi... Apoi, tocmai acum mi s-a stricat fierul electric de călcat.

— Jenka, du găleata! comandă Funtikov. Andrei, fierul de călcat e de competenţa ta!

— Dar duşumele ştiţi să frecaţi? întrebă bătrînica şi se vedea că era tare amuzată.

— Duşumelele? întrebă zăpăcit Kolka şi privi în jur, dar văzu că toţi, în afară de el, aveau cîte o sarcină.

— Jenka ştie — declară el. Hai, Bîstrov, ia o cîrpă, apă...

— De unde-ai mai scos-o şi pe asta?... am bîiguit eu.

— Lasă vorba şi hai mai repejor! Iar gunoiul o să-l duc eu.

— Foarte bine! încuviinţă bătrîna. Iar apoi o să tragi o fugă după gaz. Îţi pregătesc imediat bidonul. Iei vreo zece litri, mi-ajunge atît... Nu mai rămîn de făcut decît vreo niscaiva lucruri mărunte: să bateţi bine preşurile, să scuturi două covoare... Vasele o să le spăl deocamdată singură, tu o să-mi freci numai cratiţele cu nisip...

...Se întunecase cînd noi, abia tîrîndu-ne picioarele, am părăsit locuinţa Vorobiovilor, care îşi manifestau în fel şi chip recunoştinţa şi ne rugau să venim mai des.

— Aflaţi, *signori* — spuse Andriuşka, ştergîndu-şi fruntea şi gîtul cu batista — că data viitoare va trebui să venim încoace nu cu grupa, ci cu clasa întreagă.

— N-ai încotro — răspunse Funtikov. Ai intrat în horă, trebuie să joci. Acum mai mergem la încă o bătrînică...

— Încă o bătrînică !? exclamă Suslov, cu o spaimă comică.

— Fraţilor, pentru ce ? imploră Tolka.

— Ascultă, Kolka, poate c-ar fi mai bine să amînăm pe mîine ? am susţinut şi eu părerea celorlalţi.

Dar Funtikov era de neînduplecat. Demonstra cu ardoare că n-am venit încoace de plăcere, ci ca să ducem la îndeplinire o sarcină obştească de răspundere, de aceea n-avem dreptul să amînăm aşa, pur şi simplu, vizita hotărîtă, că, plecînd, vom da dovadă de lipsă de disciplină, de lipsă de voinţă, de laşitate şi de nu mai ştiu ce...

— Tovarăşi ! strigă solemn Andrei. Sînteţi martorii unui eveniment istoric. În faţa voastră are loc o scenă demnă de privirile zeilor : Funtikov în rolul propagandistului ordinii şi disciplinei !

Era într-adevăr un lucru atît de neobişnuit, încît chiar şi Kolka îşi dădu seama de falsitatea cuvintelor sale şi tăcu.

— Gentlemani ! continuă Suslov cu tonul său obişnuit. Am onoarea să vă propun un compromis : să-l lăsăm pe mister Funtikov, dacă îl mistuie focul dorinţei, să se ducă singur. Îi încredinţăm împuternicirile

noastre, iar noi, oameni păcătoşi, să ne îndreptăm spre casele noastre.

— Minunat! acceptă numaidecît Tolka şi adăugă visător: Eh, ce o să mă mai înfig eu acuşi în blinele!

Am văzut, după privirile lui Kolea, că o asemenea întorsătură a lucrurilor îi convine de minune, totuşi l-am auzit spunînd:

— Ce să-i faci, din moment ce-aţi dat îndărăt, ştergeţi-o! O s-o scoatem la capăt şi fără voi. Jenka, vii cu mine?... Bine. Auf Wiedersehen [1].

— Succes la spartul lemnelor! ne ură Tolka şi ne salută cu mîna.

— Aveţi grijă şi nu vă apucaţi de repararea aparatelor electrice — adăugă şi Andriuşka — c-o lăsaţi pe bătrînă fără lumină.

... N-am apucat să apăs bine pe butonul soneriei, că de după uşă se auzi urletul cunoscut. Cîinele pesemne că stătea de mult în antreu, trăgînd cu urechea la discuţia noastră de pe palier.

— Da — şopti Kolka — pe unul ca ăsta nu-l poţi lua prin surprindere.

În interiorul apartamentului scîrţîi ceva. Se auziră paşi. Lănţişorul zornăi, zăvoarele ţăcăniră unul după altul, o cheie se răsuci în broască şi în faţa noastră se ivi contesa. Mîna ei stîngă era sprijinită de grumazul uriaşului dog, al cărui cap masiv se afla cam la nivelul pieptului meu. De aproape, cîinele arăta şi mai fioros. Picioarele musculoase, pieptul bine dezvoltat, gîtul lung, părul negru şi scurt, urechile ascuţite şi ciulite, botul căscat, cu nişte colţi cît toate zilele — totul dovedea o forţă uriaşă şi o fire feroce.

Ca vrăjiţi, nu ne puteam lua privirea de la această dihanie.

[1] La revedere (în limba germană în text). (n.t.)

— Ce doriţi, băieţi ? rupse tăcerea vocea joasă, din piept, a contesei Ghelmont-Almazova.

Revenindu-mi cu greu din încremenirea care mă cuprinsese, am privit-o pe contesă. Alături de cîine, părea mică, aproape o fetiţă. Trupul ei zvelt întărea şi mai mult această impresie. Numai părul ondulat şi aranjat cu grijă, dar cu desăvîrşire cărunt, precum şi zbîrciturile adînci din colţul gurii, din jurul ochilor şi de o parte şi de alta a nasului subţire şi coroiat trădau adevărata ei vîrstă. Ne privea calm prin lentilele pince-nez-ului de modă veche, cu ramă de aur.

— Bună seara, Leokadia Leopoldovna ! Sîntem de la şcoala nr. 7—... începu Kolka prezentarea.

După ce-l ascultă cu atenţie pe prietenul meu, bătrîna dădu grav din cap şi spuse :

— V-aţi gîndit la un lucru bun. Poftiţi, tinerilor, intraţi !

Dar abia am făcut o mişcare, că mîrîitul duşmănos al cîinelui ne ţintui pe loc.

— Tout beau [1], Adolf ! se adresă contesa cîinelui. Sînt prieteni. Condu-i pe oaspeţi în cameră.

Cîinele se supuse imediat. Mîrîitul încetă. Dulăul se întoarse, ne privi lung, invitîndu-ne parcă să-l urmăm, şi o luă înainte. Am păşit cu teamă, ţinîndu-ne la o distanţă respectabilă de cîine şi auzind cum în spatele nostru contesa îşi făcea de lucru cu nenumăratele ei zăvoare.

Cîinele se apropie de uşa a doua, o zgîrie cu laba şi o deschise cu uşurinţă. Am intrat în cameră şi, de uimire, ne-am oprit. Un asemenea interior încă nu ne fusese dat să vedem. Am comparat în gînd ceea ce ni se arăta ochilor cu apartamentele unui palat, despre

[1] Stai cumnite ! (în limba franceză în text). (n.t.)

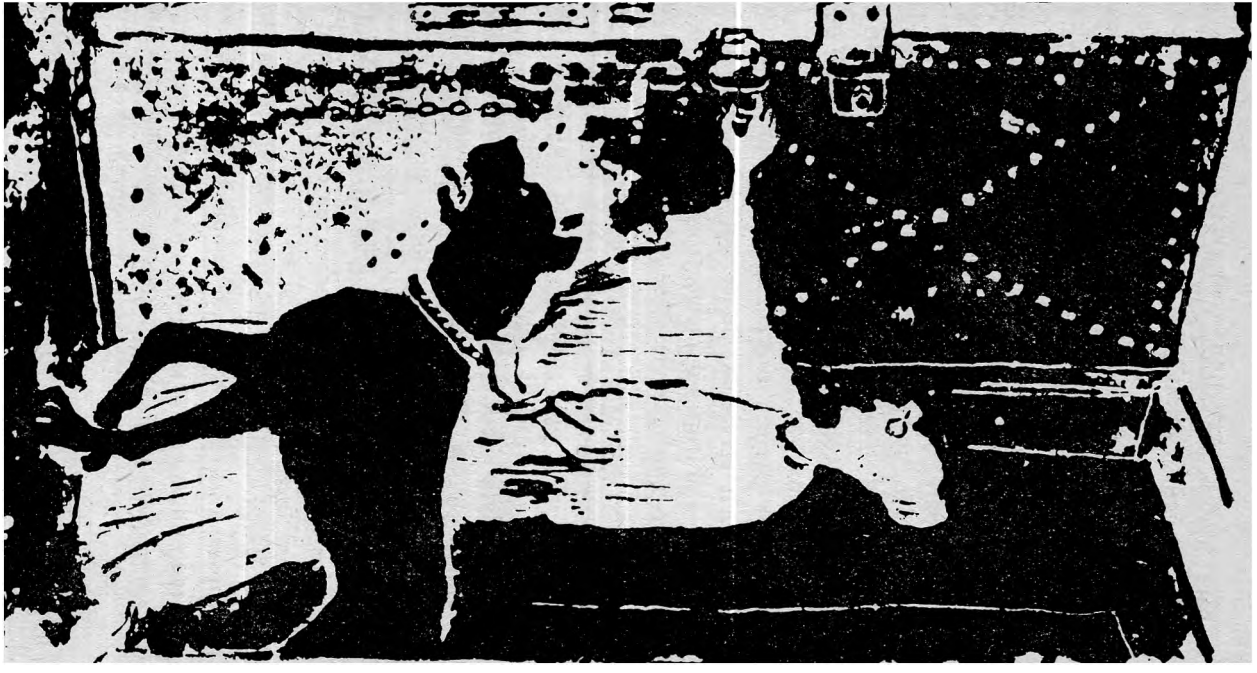

care aveam, de altfel, o imagine numai din auzite. Mobilă stil sculptată, un covor moale întins pe toată podeaua, vaze şi statuete umpleau camera. Pe pereţi se afla o galerie întreagă de tablouri. Peisaje şi portrete în rame, nenumărate fotografii. Cele mai multe fotografii o înfăţişau pe contesa în tinereţe. Am recunoscut-o uşor după nasul ei acvilin. Ea ne privea din toate părţile, îmbrăcată în diferite toalete, fotografiată cînd în picioare, cînd numai pînă la mijloc.

— Da-a... — am făcut eu, privind încă o dată în jur. Va să zică uite cum au trăit afurisiţii de aristocraţi.

Apariţia contesei puse capăt cercetărilor noastre. Oferindu-ne loc, începu să ne întrebe unde locuim, cine sînt părinţii noştri, dacă învăţăm bine, cui i-am mai oferit serviciile, de ce am venit tocmai la dînsa, cine ne-a sfătuit s-o facem şi aşa mai departe.

Interogatoriul ei devenise tot mai neplăcut şi amîndoi ne suceam neliniştiţi pe scaune. Mi se păru că Ghelmont-Almazova începe să ne privească bănuitor, ba chiar şi Adolf, care pînă atunci stătuse culcat la picioarele stăpînei sale, ciuli din nou urechile.

Deodată ne-a salvat soneria. Cîinele dispăru cel dintîi pe uşă. După el se sculă şi contesa şi, spunîndu-ne : „Aşteptaţi-mă, tinerilor, mă întorc îndată", ieşi din cameră.

Funtikov se sculă imediat, se apropie în vîrful picioarelor de uşă şi îşi lipi urechea de ea. Am venit lîngă el şi am început să ascult şi eu... Iată zornăitul cunoscut al lănţişorului, ţăcănitul zăvoarelor, scîrţîitul cheii. Dar lipsea un zgomot. Care anume ?... Deodată un gînd îmi fulgeră prin minte :

— Kolka — am murmurat, aplecîndu-mă spre prietenul meu — cîinele tace. Înseamnă că a venit cineva de-ai casei.

Fără să spună nimic, Funtikov dădu din cap şi duse degetul la buze. În antreu se auzea vorbă. Am deslușit limpede vocea Ghelmont-Almazovei, dar nu ştiu de ce nu puteam pricepe nimic. Contesei îi răspundea o voce bărbătească. Nici de astă dată n-am reuşit să prind măcar sensul celor ce se discutau. Totuşi am recunoscut un pic glasul interlocutorului contesei. Dar cine să fie el şi de ce nu înţeleg nimic ? Doar amîndoi se află foarte aproape de mine !

— Trăncănesc pe nemţeşte — îmi şopti Kolka. Ţi-am spus eu că un bun detectiv n-o poate scoate la capăt fără cunoaşterea limbilor străine... Acum, poftim ! Asculţi şi nu pricepi o boabă !

De indignare, mi s-a oprit răsuflarea. N-am auzit niciodată ceva asemănător din gura lui.

— Da' tu de ce... — am început eu.

— Taci ! îmi şopti Funtikov şi se dădu înapoi, trăgîndu-mă şi pe mine după el.

În coridor se auziră paşii uşori, aproape imperceptibili, ai contesei şi nişte paşi grei, bărbăteşti, care făceau să se cutremure parchetul. Am încremenit în aşteptare, dar degeaba. Contesa şi musafirul ei se opriră în dreptul primei camere. O uşă scîrţîi încet şi apoi totul se linişti. Glasurile nu se mai auzeau.

— Bun ! spuse Kolka. Îţi dai seama cine a venit ?

— Vocea mi se pare cunoscută.

— „Cunoscu-u-tă" ! mă maimuţări Funtikov. Nu s-ar putea zice că eşti prea isteţ. Oare n-ai priceput că ăsta-i Franz ?

Îmi imaginam limpede silueta înaltă, deşirată a neamţului, părul său roşcovan, nasul mare şi coroiat, faţa lui uscăţivă ; mi-am amintit felul său de a vorbi. Fireşte că e el. Cum de n-am ghicit imediat ?

— Ai dreptate — am rostit. Va să zică uite la cine venea dumnealui !

— În privinţa asta n-am avut nici o umbră de îndoială. Înţelegi ce întorsătură iau lucrurile ? Acum trebuie... Dar ia stai !

Kolka se opri la mijlocul frazei şi se aplecă înainte, aţintindu-şi privirea asupra unui punct de deasupra capului meu. M-am întors nedumerit, dar n-am remarcat nimic demn de atenţie.

— Ce-i ? l-am întrebat.

Fără să spună nimic, prietenul meu mă dădu la o parte, îşi încruntă sprîncenele şi, cu ochii aţintiţi asupra unui anumit punct, se apropie de perete. Întreaga lui făptură exprima curiozitate şi atenţie încordată. Urmărind privirea lui Kolka, am descoperit, în sfîrşit, obiectul atenţiei lui. Era fotografia unui bărbat în vîrstă : înalt, cu fruntea largă încadrată de un păr alb ca neaua, cu ochii pe jumătate închişi, cu un pince-nez, legat cu şnur, pe nasul mare, coroiat, cu bărbia uşor ieşită afară. Toate acestea nu-mi spuneau nimic. Dar cînd Funtikov îşi dezlipi în cele din urmă privirea de la portret şi se uită la mine, în ochii lui strălucea un triumf atît de grozav, că era cît pe ce să sar în sus de nerăbdare.

— Ei ?? a fost tot ce-am putut îngăima.

Însă Kolka nu se grăbea de fel. Zîmbi mulţumit de sine, mă bătu protector pe umăr, mai admiră cîteva clipe mutra mea nedumerită şi abia după aceea binevoi să purceadă la lămuriri.

— Uite unde-i avem acum — rosti el, scuturîndu-şi ameninţător pumnul. Nu ne mai scapă ei din mînă.

— Da' n-o mai lungi atîta ! am urlat aproape.

— Mai încet ! Nu te răţoi aşa ! Ai putea să-ţi dai şi singur seama ce şi cum. Ţi-am mai spus eu că din punct de vedere teoretic eşti pregătit excelent, în schimb practica e punctul tău slab. Uite, pe Conan Doyle, bunăoară, l-ai tocit pe de rost, dar foloase din asta, ioc. Priveşte... Funtikov trase cu urechea, se convinse că peste tot e linişte, apoi se urcă pe un scaun, întinse mîna pînă la portretul cu pricina, acoperi cu palma partea superioară a feţei bărbatului din fotografie şi cită solemn : „Se sui pe un scaun şi, ridicînd lumînarea cu mîna stîngă, îşi îndoi braţul drept, acoperind pălăria mare şi pletele lungi şi cîrlionţate ale portretului".

— „Doamne Dumnezeule !" am continuat eu maşinal citatul. „De pe pînză mă privi dintr-o dată chipul lui Stapleton."

— „Ei, da ! Acum vezi !" nu se lăsă Kolka. „Mi-am deprins ochii să cerceteze chipul oamenilor, şi nu podoabele lor. Să poţi vedea ce se ascunde sub o deghizare, este prima condiţie pentru un criminolog."

Ar fi trebuit să spun mai departe : „Dar e ceva nemaipomenit. Parcă ar fi portretul lui". Însă m-am oprit la timp.

— Ce mă tot baţi la cap ? m-am răstit la Kolka. Ce amestec are aici „Cîinele din Baskerville" ?

— Uită-te şi tu mai bine, mă, gură-cască ! renunţă, în sfîrşit, Funtikov să mai citeze. De cine îţi aminteşte faţa asta ?

Am privit cu atenţie portretul, scormonind înfrigurat în minte. Într-adevăr, trăsăturile acestui chip îmi aminteau de cineva.

— Ascultă ! am strigat. Parcă seamănă cu contesa. Pe legea mea că seamănă !

— În sfîrşit, a dat Domnul ! Dar asta nu-i totul. Mai uită-te !

Am ridicat din umeri.

— Uită-te la nas ! insistă Kolka. Unde ai mai văzut un nas ca ăsta coroiat ?

— Parcă la puţini oameni se poate vedea ?! Ei... să zicem chiar la Franz.

— Nu să zicem, e chiar nasul lui Franz.

— Să admitem. Dar ce reiese din asta ?

— Vorbeşti serios sau faci pe nebunul ? se înfurie Kolka. Se poate oare ca nici acum să nu te fi lămurit ? După portretul de familie din castelul Baskerville, Holmes a stabilit legătura de rudenie a criminalului Stapleton cu această familie. Noi...

— Aha, va să zică iată încotro baţi ! am ghicit eu. După părerea ta, contesa şi Franz se înrudesc cu tipul ăsta — şi am arătat cu capul spre tablou.

— Nu numai asta. Lucrul cel mai important e că contesa şi Franz sînt legaţi între ei prin legături de rudenie. Deocamdată nu vom încerca să ghicim ce grad de rudenie. Se prea poate ca acest tip, cum te-ai exprimat tu, să fie tatăl lui Franz şi, să zicem, fratele contesei. Atunci e limpede de ce seamănă şi cu unul, şi cu celălalt. Firește că mai pot exista şi alte variante. Însă, repet, lucrul cel mai important e că sînt rude, şi portretul o dovedeşte în mod incontestabil. Acum înţelegi ce reiese din toate acestea ?

— Ce ?

— Dacă Franz, un neamţ, un hitlerist, un prizonier de război, e rudă cu contesa şi ea are cu el nişte legături tainice, îi predă sau primeşte de la el bilete cifrate, asta înseamnă că ea nu e decît o spioană germană camuflată.

— Straşnic ! am exclamat eu, entuziasmat. La concluzia asta ai ajuns tu singur. O recunosc.

— Exact ! zîmbi Kolka şi mă bătu din nou pe umăr. Cu mine, frate, nu te pierzi.

— Ajunge — am spus şi i-am dat mîna jos — o să te umfli în pene cînd vom duce lucrurile la bun sfîrşit... Dar ce-ar fi s-o întrebăm pe contesă al cui e portretul şi să urmărim ce mutră o să facă ?

— Ai înnebunit ! se sperie Funtikov. Asta în nici un caz ! Dacă ea îşi dă seama că am ghicit, atunci totul e pierdut. Portretul o să dispară şi noi n-o să mai putem dovedi nimic.

— Dar dacă...

— Taci ! mă întrerupse Kolka. Mi se pare că el pleacă.

În focul discuţiei am scăpat momentul în care Franz şi contesa au ieşit pe coridor, şi doar zgomotul produs de închiderea uşii confirmă presupunerea prietenului meu.

Emoţiile şi agitaţia acestei zile pline de încordare ne-au obosit. Drept care, atunci cînd Ghelmont-Almazova se întoarse în odaie şi ne spuse că astăzi nu ne poate da nimic de lucru, ne-am sculat bucuroşi şi ne-am luat rămas bun, făgăduindu-i că vom mai trece pe la ea în cel mai scurt timp.

Copleşiţi de gînduri, am coborît încet scara, tăcuţi, şi am ieşit în curte. Afară se întunecase de-a binelea. Preocupat, mi-am aruncat o privire spre faţada casei şi... am încremenit.

— Kolka, priveşte ! am şoptit eu, arătînd cu mîna la primul etaj.

Funtikov fluieră încetişor şi se opri ca împietrit. Una din ferestrele apartamentului neocupat era luminată.

Capitolul VI

LUMINA DIN APARTAMENTUL NELOCUIT

Ne-am hotărît ca toată duminica să supraveghem aripa clădirii. Sîmbătă seara, pe cînd ne întorceam de la meditaţie, Kolka îmi spuse :

— Înţelegi, trebuie să ne instalăm dis-de-dimineaţă la postul nostru de observaţie extern şi să nu ne mişcăm de-acolo nici măcar cu un pas, să stăm acolo pînă vom obţine victoria.

— Uşor de zis „pînă vom obţine victoria" — şi am clătinat din cap cu îndoială. Încearcă numai să stai toată ziua între lemne şi să vezi atunci cum ţi-or amorţi picioarele !...

— Ai şi început să te văicăreşti ! mă apostrofă Funtikov. Păcat că acum nu e vacanţă, că am organiza un serviciu permanent de douăzeci şi patru de ore.

— Că te-ar şi lăsa maică-ta să-ţi petreci noaptea pe-afară.

— Păi de ce pe mine ? Tu ai sta de pază — declară fără drept de apel Kolka.

— Ia te uită la el ! m-am indignat eu. Şi tu ce-ai face ?

— Aş prelucra datele observaţiilor tale, ţi-aş da directive, ţi-aş aduce de mîncare, te-aş schimba uneori pentru scurt timp. Nu te îngrijora, ar fi de ajuns de lucru pentru amîndoi.

— Ştiu că eşti mare meşter să comanzi. Dar crezi că mie mi-ar da voie mama să-mi petrec noaptea între lemne ?

— Păi nu te-a invitat mătuşa ta de la ţară să-ţi petreci vacanţa la ea ? răspunse Kolka cu o întrebare.

— Ba da.

— Atunci o să-i spui maică-ti că ai plecat la mătuşa. Ascultă — se însufleţi Funtikov — ştii că asta-i o idee bună ! Hai să facem aşa.

— Ai uitat că acum nu e vacanţă — i-am amintit lui Kolka.

— Ei, drăcie ! îşi luă el seama, la drept vorbind, am uitat. Păcat, nu-i nimic de făcut... Dar poate c-ar fi bine să născocim o telegramă venită de la mătuşa ta, cum că e bolnavă pe moarte şi vrea să-şi ia rămas bun de la tine. Atunci...

— Ai luat-o razna ! l-am întrerupt supărat. Ia te uită ce-i dă prin cap dumnealui : să-mi înmormînteze rudele !

— Poate că ai dreptate, nu merge — se învoi Kolka. Va trebui să ne mărginim la ziua de mîine şi să stoarcem din ea tot ce se poate.

— Bine ! am zis eu cu glas paşnic. Dar hai să împărţim timpul. Ce rost are să stăm acolo amîndoi toată ziua ?

— Fie. Cînd doreşti să faci de strajă ? îmi oferi Funtikov cu mărinimie dreptul de a alege.

— Mi-e totuna. Să zicem de dimineaţă pînă la prînz.

— Ne-am înţeles.

...Primele raze de soare abia atinseseră acoperişul casei noastre cînd am intrat în post. Zgribulit de răcoarea dimineţii, tropăiam în adăpostul nostru, fără a-mi lua ochii de la aripa imobilului. Locatarii probabil că mai dormeau încă un somn adînc. În orice caz, toate ferestrele erau închise şi perdelele lăsate. Timpul trecea ucigător de încet. Ocărîndu-mă de mai multe ori că am ieşit atît de devreme din casă, priveam

cu invidie fereastra lui Iurka şi mă gîndeam la el : „Îi trage nepăsător la aghioase într-un aşternut cald, iar eu aici ţopăi din cauza frigului. Şi mai zice că e pionier ! Locuieşte într-un adevărat cuib de spioni şi nici nu se sinchiseşte. Dar lasă, lasă ! O să vedem noi ce-o să mai cînţi cînd ne-om duce treaba la bun sfîrşit şi totul o să iasă la iveală. O să-ţi spun atunci între patru ochi : «Deşi ne-ai poreclit capete verzi, te-ai dovedit a fi tu însuţi un cap pătrat.» Nu, asta n-o să i-o spun între patru ochi. E mai bine să o audă vreunul dintre băieţi — atunci porecla de Cap pătrat o să-i rămînă lui Iurka pentru totdeauna."

Dar curînd, simţul realităţii învinse fantezia şi am început să analizez cele descoperite de noi. Eram hotărît să recapitulez datele adunate şi să încerc să trag vreo concluzie.

„Înainte de toate, ce ştim ? m-am întrebat în gînd. În primul rînd, avem biletul misterios, scris pe nemţeşte, cifrat, care-l menţionează pe I., căruia trebuie să-i fie arătat ceva, pe L., de care trebuie să asculte cineva, şi pe Z., care trebuie evitat, bilet ce făgăduieşte o recompensă de opt mii şi care este semnat cu cuvîntul masă.

În al doilea rînd, îi cunoaştem pe locatarii şi pe vizitatorii aripii cu pricina : pe Iurka şi pe tatăl său, pe Dusia, pe soţii Vorobiov, pe Zarev, pe contesă, pe Franz. Careva dintre ei are legătură cu biletul. Judecînd după cunoaşterea limbii germane, pot fi bănuiţi ultimii trei. Această concluzie este confirmată şi de analizarea textului. Numai doi dintre cei ce pot avea vreo legătură cu biletul poartă un nume sau pronume care începe cu L. şi Z. Aceştia sînt contesa şi Zarev."

Am confruntat tot ce ştiam despre Ghelmont-Almazova : originea ei, cunoaşterea limbii germane, interiorul locuinţei, numărul exagerat de zăvoare la uşă, dihania

de cîine şi, în sfîrşit, relaţiile de rudenie cu Franz. În faţa ochilor mei prindea contur chipul duşmanului viclean, în mîinile căruia se adunau firele unui complot. Faptul că contesa nu era o simplă executantă, ci o şefă, îl arăta în mod limpede textul biletului cifrat : „...ascultaţi L.".

Dar împotriva cui e îndreptat acest complot, ce ţeluri urmăreşte, care e rolul celorlalţi membri ai bandei ? Toate aceste întrebări pe care mi le-am pus au rămas, din păcate, fără răspuns. Or, fără să le lămurim, nu vom ajunge niciodată la liman ; vom acţiona în beznă, orbeşte.

Trecînd în revistă toate variantele posibile, mi-am amintit fraza enigmatică rostită de Kolka după prima noastră vizită în aripa clădirii. El doar spusese : „N-au apărut oare prea mulţi locatari noi în ultima vreme într-o aripă atît de mică ?"

Într-adevăr, şi Dusia, şi Zarev s-au mutat de curînd în aripa imobilului, ba chiar cam în acelaşi timp — cu două luni în urmă. Să fie o simplă întîmplare ? Cu cît mă gîndeam mai mult, cu atît mă încredinţam mai abitir : „Nu, nu e întîmplător. Probabil că aceşti oameni sînt în legătură cu contesa, poate că lucrează sub conducerea ei. E drept că pînă acum noi n-am reuşit să descoperim o asemenea legătură. Dar asta nu face decît să confirme presupunerea mea. Fireşte că ei ascund cu grijă faptul că se cunosc".

Atunci se naşte o nouă întrebare : de ce s-au adunat sub acelaşi acoperiş ? Doar este imprudent. Căderea unuia atrage aproape în mod sigur şi căderea celorlalţi. Numai o necesitate extremă îi putea sili să facă un pas atît de primejdios. Dar care anume ?

Deodată am ghicit. „Sînt un imbecil, de trei ori imbecil ! m-am ocărît singur. Cum de nu mi-a venit pînă

acum în cap un adevăr atît de evident?! Doar e limpede că"...

În clipa asta, toate gîndurile mi-au fost întrerupte pe neaşteptate. În timp ce chibzuiam, continuam să supraveghez neîncetat aripa. Totuşi, ivirea în uşă a Dusiei, care ţinea un coşuleţ în mînă, m-a luat prin surprindere. M-am ghemuit fără să vreau, deşi ştiam că e imposibil să fiu văzut, căci ambrazura îngustă dintre cele două stive mari de lemne îmi asigura un cîmp de vedere minunat, în schimb stivele mă ascundeau foarte bine de priviri străine.

Zîmbind de teama mea nejustificată, m-am lipit din nou de ambrazură şi am văzut următoarele: după ce Dusia a coborît scările şi a ajuns în dreptul ferestrelor locuinţei Ghelmont-Almazovei, una din ele s-a deschis fără zgomot şi în cadrul ei s-a ivit contesa. Dusia s-a oprit. Bătrîna s-a aplecat peste pervaz şi i-a spus ceva încet Dusiei. Dusia a răspuns aşijderea şi a plecat mai departe, apoi a dispărut şi contesa.

Am simţit cum inima şi-a accelerat bătăile. Presupunerile mele erau confirmate: aşadar, ele se cunoşteau.

După ce m-am liniştit puţin, m-am întors la gîndurile mele, întrerupte de scena descrisă. Totul în mine triumfa: „Nu încape îndoială că am dreptate." Ceea ce văzusem nu făcea decît să confirme strălucita mea ipoteză. Era cît pe ce să sar în sus de bucurie, dar, din fericire, mi-am adus aminte la timp de acoperişul de tablă al ascunzătorii noastre, care se afla la cîţiva centimetri deasupra capului meu. Minunat! O să-i mai tai eu din nas lui Funtikov pentru neîncrederea lui în talentul meu de detectiv. O să crape de ciudă că n-a reuşit să facă el o asemenea descoperire. Şi cînd te gîndeşti că totul este atît de simplu. E cu desăvîrşire limpede că duşmanii s-au adunat la un loc, deoarece obiectivul

crimei, pe care intenţionează s-o comită, se află c h i a r a i c i, în aripa imobilului. Ştiu cu certitudine şi pe cine urmăresc ei — pe tatăl lui Iurka ! Fiind colonel-inginer, constructor de armament, lucrînd la planuri secrete, el este, fără îndoială, un individ interesant pentru orice serviciu de spionaj străin.

E drept că încă nu mi-e foarte limpede ce urmăresc criminalii : să fure documente, să-l distrugă fizicește pe tatăl lui Iurka sau altceva ? Dar problema asta va putea fi elucidată în cursul viitoarelor noastre cercetări. Important e că am dibuit ţelul complotiştilor şi că, de azi înainte, nu vom mai acţiona la întîmplare, ci avînd o imagine precisă asupra modului în care se vor desfăşura evenimentele.

Mi-am imaginat viu în minte tabloul complotului. În fruntea lui se află contesa. Negreşit că şi pe ea o conduce cineva. Probabil că acest cineva, care rămîne în afara cîmpului nostru vizual, îi dă instrucţiuni contesei prin Franz, care nu e decît un simplu agent de legătură. Se prea poate că Franz e acela care a pierdut biletul cifrat al şefului suprem. La dispoziţia contesei stau Dusia şi Zarev. Dusia, în chip de femeie de serviciu, a pătruns în locuinţa Cisteakovilor şi spionează acolo. Zarev este executantul direct al celor plănuite. Mai ales dacă e vorba de un asasinat, este de la sine înţeles că pentru un asemenea rol se preferă folosirea unui bărbat străin, care se poate ascunde în orice clipă, fără a-i expune pe complicii săi la riscuri.

Aşezînd toate în ordine, am zîmbit satisfăcut, savurînd dinainte impresia pe care surpriza mea o va face asupra lui Kolka. Mi-am scos cu grijă capul din adăpost şi m-am uitat la soare. Acesta se apropia de zenit. „E ora douăsprezece — am stabilit timpul în gînd.

Pînă la schimb mai sînt patru ore." (Funtikov promisese să vină la trei.)

Între timp, aripa casei se anima treptat. Ferestrele fură deschise, perdelele ridicate. Uite că a ieşit în curte şi s-a îndreptat către poartă Zarev, cu un maldăr de cărţi la subsuoară. Apoi a trecut perechea Vorobiov, încărcată cu plase şi pachete. „Pleacă din oraş în mijlocul naturii" — am precizat eu. Fredonînd fals un cîntec, a ieşit valvîrtej pe uşă Iurka şi a dispărut imediat. „Cu siguranţă că s-a dus la cinema, căscatul" — am zis, petrecîndu-l cu privirea. În fine se arătă şi contesa. Apăru în uşă, însoţită de paznicul ei patruped. Cîinele adulmecă aerul, mîrîi tare şi — ce grozăvie ! — porni hotărît în direcţia stivelor de lemne, apropiindu-se de mine. Am încremenit, dar îndată am răsuflat uşurat, văzînd-o pe bătrînă că trage supărată de curea şi-şi îndreaptă dihania în altă direcţie. „Acum n-a mai rămas nimeni în aripă — mi-am spus în gînd. Pot să mă odihnesc." Dar n-am apucat să mă depărtez de ambrazură, cînd în semiîntunericul uşii de la intrare trecu o umbră şi, după cîteva clipe, din prag mă privea chipul lui... Funtikov. Dacă ar fi năvălit din aripă un pluton de pistolari fascişti, nu m-aş fi mirat mai tare ca acum. De unde-a mai răsărit şi el ? Eram gata să pun capul că, de cînd stam aici, Kolka nu trecuse, iar eu îmi ocupasem postul aproape în zori. Doar n-o fi înnoptat în aripa clădirii ? Unde s-a putut ascunde acolo ? Şi de ce ? De ce nu mi-a spus nimic despre intenţia lui ?

Mă pregăteam să-l strig încet, însă Kolka, de parcă mi-ar fi ghicit gîndul, duse degetul la buze, se ghemui, ieşi în fugă pe uşă, se furişă pe scări şi se strecură iute între lemne. În aceeaşi clipă se auziră paşi grăbiţi şi am zărit-o pe Dusia, care se întorcea acasă. După

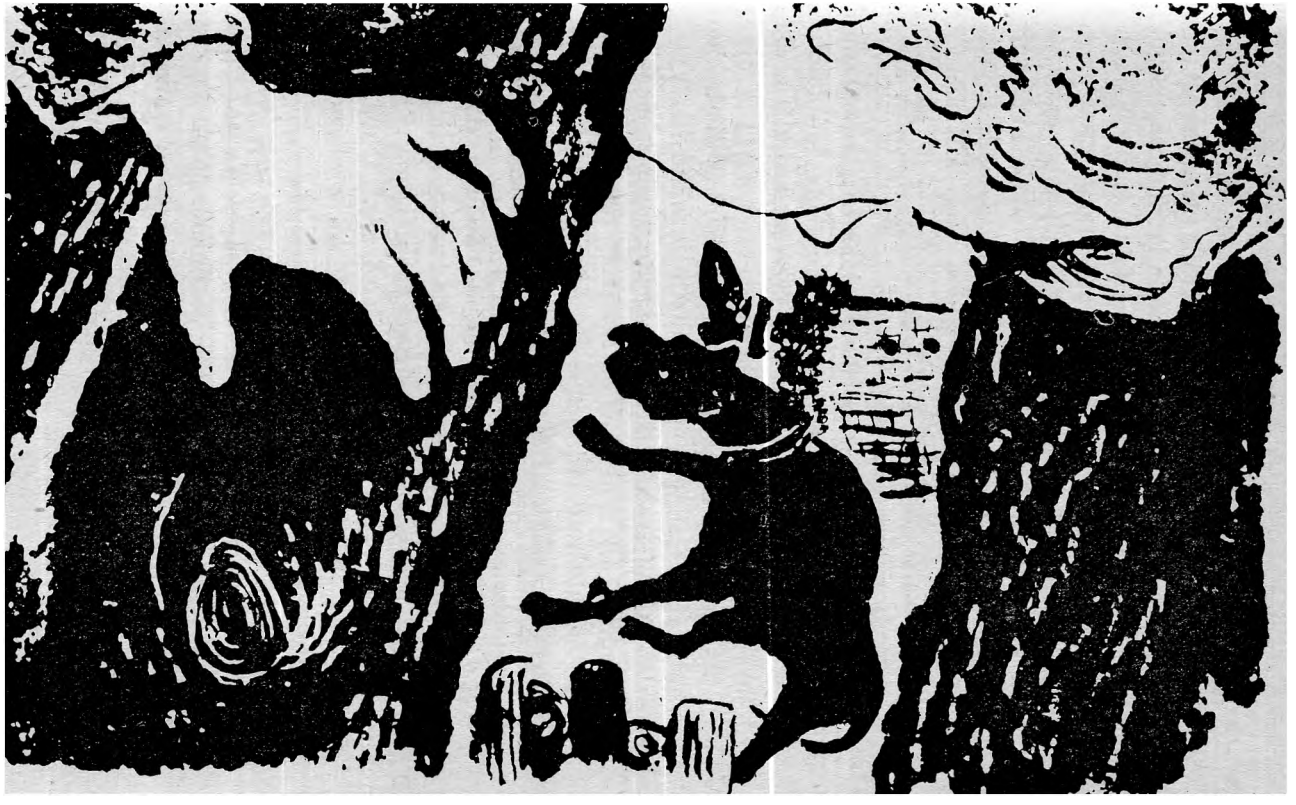

toate probabilităţile venea din piaţă. În orice caz, din coşuleţul ei burduşit spînzura o coadă de zarzavat.

Curînd se întoarse şi contesa de la plimbare. Apoi, orice mişcare încetă şi se aşternu liniştea.

Nădăjduisem că Kolka o va porni glonţ spre mine, dar mă înşelasem. După încă vreo jumătate de oră, cînd începusem să-mi pierd răbdarea, am auzit un foşnet şi m-am întors repede. Din locul îngust pe unde se intra în ascunzătoarea noastră mă privea faţa surîzătoare a lui Kolka.

— Te salut ! îmi spuse el, apoi se ridică în picioare şi se scuturâ. Cum merge cu serviciul ? Uite, ţi-am adus ceva să mai prinzi puteri — şi Funtikov îmi întinse un codru de pîine cu salam, după ce-l desfăcu din hîrtia în care era împachetat.

— Ce naiba ai făcut în aripă ? l-am întrebat mai întîi şi apoi mi-am înfipt dinţii în sandviş.

— Am efectuat o recunoaştere în adîncime în tabăra inamicului — rosti zîmbind Kolka. Şi mucles ! Nu mai întreba nimic. Cu timpul o să afli şi amănuntele. Mai bine raportează ce noutăţi sînt la tine.

— Ah, aşa ! a fost tot ce-am putut scoate, fiindcă de indignare m-am înecat cu un dumicat de pîine. „Nu-i nimic — mi-am zis în gînd — o să-ţi frec eu astăzi ridichea ; o să te fac să joci mult şi bine înainte de a afla cele ce am descoperit.“ După ce-am terminat de tuşit, i-am raportat calm rezultatele observaţiilor mele, iar apoi, după o scurtă pauză, am rostit aşa, ca în treacăt : În afară de asta, mi-a venit o idee în privinţa mobilului crimei care se pregăteşte.

Funtikov mă privi cu luare-aminte.

— După părerea mea — am continuat cu maliţiozitate — în timp ce tu te-ai fîţîit fără rost prin aripă, efectuînd, chipurile, o recunoaştere în adîncime în ta-

băra inamicului, eu am reuşit ca, fără să mă mişc de aici, folosind însă în mod creator metodele lui Holmes, să pătrund intenţia criminalilor şi să lămuresc motivul pentru care s-au adunat cu toţii aici.

Mă aşteptam la orice efect. Fireşte că cea mai mare satisfacţie mi-ar fi dat-o o explozie de entuziasm din partea lui Kolka. M-aş fi mulţumit şi cu o simplă recunoaştere a calităţilor mele de analist. Dar, cunoscînd firea lui Kolka, nu prea nădăjduiam ca aceste variante să se realizeze. Nu m-aş fi mirat dacă, din încăpăţînare, Funtikov ar fi încercat să conteste descoperirea mea, s-ar fi supărat din cauza tonului meu ironic, ar fi încercat să-şi bată joc de mine sau m-ar fi ocărît pur şi simplu. Însă ceea ce s-a întîmplat în realitate, cu toată imaginaţia mea, n-am putut să prevăd.

După ce mi-a ascultat tirada, Kolka spuse cu indiferenţă :

— Bine c-ai înţeles, în sfîrşit, şi tu.

— Cum ? ! am exclamat, rămînînd cu gura căscată.

— Începusem să cred — continuă Funtikov cu un glas ucigător de calm — că devla ta nu lucrează niciodată. Nimic de zis, bravo, mai bine mai tîrziu decît niciodată !

— Nu cumva vrei să spui — m-am indignat eu — că descoperirea mea nu constituie o noutate pentru tine ?

— Întocmai — confirmă Kolka.

— Atunci de ce-ai tăcut pînă acum ?

— Ce rost avea să-ţi vîr pe gît părerea mea ? Am aşteptat să ghiceşti singur şi să-mi confirmi prin asta justeţea descoperirii m e l e — răspunse Kolka, accentuînd pe ultimul cuvînt.

Această impertinenţă neruşinată a lui Funtikov m-a uluit cu desăvîrşire. Să-şi însuşească meritul meu, aşa,

fără a clipi din ochi şi, pe deasupra, să-şi mai bată joc de capacităţile mele intelectuale! Am simţit că roşesc de furie şi tocmai mă pregăteam să-i spun prietenului meu tot ce gîndeam despre dînsul, însă el, văzîndu-mi starea sufletească, făcu un gest liniştitor şi, fără a rosti un cuvînt, se aplecă spre tainiţa din stiva de lemne a ascunzătorii noastre. După ce scoase de acolo mapa cu titlul scris cu creion albastru: „Dosarul acţiunii privitoare la prinderea spionilor germani", Kolka o deschise, răsfoi hîrtiile aflate înăuntru şi, tot fără a zice nimic, îmi întinse una din ele.

Descifrînd cu greutate scrisul neglijent, mîzgălit în grabă al lui Kolka, am citit: „1. Contesa+Dusia+Zarev=? Probabil că sînt o singură bandă. Însă... vezi biletul cifrat. Cum se explică contradicţiile ? ? ? Trebuie chibzuit ! ! 2. De ce s-au mutat în acelaşi loc, încălcînd regulile conspiraţiei ? Îl ţintesc pe tatăl lui I. C. ! ! Clar !"

La sfîrşitul notiţei erau adăugate cuvintele, scrise vădit mai tîrziu: „Ura ! Am găsit soluţia: Z. —..."

Nu înţelegeam chiar totul din notiţă, dar un lucru era limpede: Funtikov avea dreptate; din prioritatea mea nu mai rămăsese nimic. Mergeam spre ţel pe unul şi acelaşi drum, dar, din păcate, Kolka se afla înainte, iar eu veneam în urma lui.

Spre onoarea lui Funtikov, el se făcu a nu băga de seamă fîstîceala mea şi spuse de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic:

— Şi acum, cînd ţelul lor ne e cunoscut, putem formula o ipoteză. Probabil că tu ai şi formulat una ?

Învingîndu-mi stingherealа, i-am descris, mai întîi domol, apoi din ce în ce mai însufleţit, tabloul complotului, aşa cum mi-l închipuiam.

— Judicios! mă aprobă Kolka. Faţa mi se lumină fără să vreau de un zîmbet de recunoştinţă, care însă dispăru ca prin farmec de îndată ce-am auzit fraza următoare rostită de prietenul meu : Dar — continuă Funtikov — ipoteza ta are un cusur fundamental. De altfel, tu te-ai poticnit în acelaşi loc unde m-am poticnit şi eu la început. Mai uită-te o dată la notările mele. Uite colea... vezi unde pomenesc de contradicţii...

— Văd, dar nu înţeleg nimic. Ce fel de contradicţii ai descoperit ?

— Tu-l consideri pe Zarev subordonatul contesei ?

— Da.

— Atunci cum îţi explici cuvintele din biletul cifrat : „evitaţi Z." ?

Într-adevăr, cum de nu m-am gîndit la asta ? Doar ştiu pe dinafară textul biletului. „Evitaţi Z." Dacă e de-al lor, de ce să-l evite ? Dacă e un străin, atunci de ce mai e, în genere, vorba despre el ? De neînţeles !

Am ridicat nedumerit din umeri.

— Iată care e cusurul ipotezei tale — rosti Kolka, triumfător. În ce priveşte restul, sînt de acord.

— Dar tu cum interpretezi aceste cuvinte ? am întrebat, amintindu-mi de fraza lui Kolka : „Ura ! Am găsit soluţia : Z.—..."

— Foarte simplu. Zarev lucrează în cadrul organelor sovietice de securitate. Probabil că ai noştri ţin toată banda contesei sub supraveghere. Zarev a fost trimis în mod special în aripă, ca să-i urmărească şi să facă investigaţii. Iar ei au mirosit ceva sau pur şi simplu îl bănuiesc. De aici şi cuvintele : „...evitaţi Z." Ai înţeles ?

Am căzut pe gînduri. Nimic de zis, presupunerea lui Kolka e ingenioasă şi, ceea ce-i mai important, explică totul. Dar nu ştiu de ce nu-mi prea venea să mă declar

de acord cu el, deşi nu puteam spune cu precizie din ce pricină. Fie că mi se părea jignitor faptul că organele noastre de securitate se ocupau de contesă şi fără noi, prin urmare, colaborarea noastră la acţiunea asta devenea parcă de prisos, fie că simţeam o notă forţată în raţionamentele lui Funtikov. Într-adevăr, dacă admiteam că Kolka are dreptate în privinţa lui Zarev, atunci de unde au putut afla criminalii acest lucru?

I-am expus lui Kolka toate îndoielile mele, dar el le-a respins cu hotărîre.

— Prostii! zise el. N-o să fie nimic dacă un timp oarecare vom lucra paralel cu organele de securitate, independent unii de alţii. Cîtă vreme tatăl lui Cisteakov se află în delegaţie, nu se va întîmpla nimic decisiv, iar noi putem acţiona fără teamă. În afară de asta, îţi pare parcă rău să laşi treaba neisprăvită. Am visat atît de mult să dăm peste o crimă adevărată!... Ce, noi nu sîntem în stare s-o scoatem şi singuri la capăt?

— Fireşte că sîntem — l-am susţinut eu.

— Ei, vezi! Şi eu cred la fel. Cît despre Zarev, s-ar putea ca spionii să nici nu aibă date precise. S-ar putea să fie vorba doar de o simplă măsură de precauţie din partea lor.

Continuîndu-ne discuţia, n-am omis să ne uităm cu schimbul prin ambrazură. Dar multă vreme nu s-a întîmplat nimic interesant. S-a întors acasă Iurka, iar o oră mai tîrziu a sosit şi Zarev. Ţinea la subsuoară un pachet înfăşurat în hîrtie groasă, albastră. Şi din nou liniştea duminicală n-a mai fost tulburată de nimic.

Pe nesimţite începu să se întunece. În aripa clădirii se aprinseră luminile. Se luminară ferestrele Cisteakovilor, se aprinseră becurile în odaia lui Zarev şi în cea a contesei. Doar cele patru geamuri ale apartamentului nelocuit rămaseră întunecate.

— Kolka — am şoptit, fără a-mi lua ochii de la ele — cine o fi fost aseară acolo ?

După iuţeala cu care mi-a răspuns prietenul meu, am înţeles că gîndurile noastre coincideau.

— Tot timpul îmi bat capul cu asta — spuse el cu voce joasă — dar deocamdată nu pot găsi nici o explicaţie. Nu uita că încă nu ştim nimic despre I.

— Poate că — mi-am exprimat eu presupunerea — ei au o cheie de la acest apartament şi se întîlnesc acolo în taină.

— Nu-mi prea vine să cred — zise Kolka, clătinînd din cap. E un lucru periculos şi nici nu e necesar. Şi aşa au destule locuri unde să-şi ţină întrunirile. Şi contesa are locuinţă separată, şi Dusia rămîne singură acasă atunci cînd Iurka e plecat la şcoală.

— Asta aşa-i, însă doar nu sfîntul duh o fi manevrat întrerupătorul !

— Mi se pare — rosti Funtikov, făcîndu-se că nu aude remarca mea — că atunci cînd vom dezlega această enigmă, ne vom apropia simţitor de finiş.

— Da' cum s-o dezlegăm ?

— Puţină răbdare. Poate chiar azi... Stop ! Ai văzut ?

— Îhî ! Lumina s-a stins în acelaşi timp şi la Zarev, şi în bucătărie la Dusia. Interesant, ca la o comandă !

În aceeaşi clipă ajunse la urechile noastre şuieratul îndepărtat al sirenei unei fabrici.

— E ora nouă — am constatat eu. Doar nu cumva s-or fi culcat atît de devreme ?

— Sst... Acuşi or să iasă în curte.

Funtikov însă se înşelase. Pe peronul casei nu apăru nimeni. În schimb se stinse lumina la fereastra contesei, ca să se aprindă apoi la geamul odăii unde ne primise. După o clipă m-am aplecat involuntar înainte şi am

văzut în aceeaşi cameră nişte chipuri neclare. Perdelele dese de tul şi abajurul de mătase al lămpii, care reţinea o parte din lumină, nu-mi îngăduiau să disting amănuntele, totuşi, atunci cînd cei dinăuntru veniră mai aproape şi ajunseră între fereastră şi sursa de lumină, am recunoscut imediat în siluetele clar conturate pe Zarev, pe Dusia şi pe contesă.

Şuieratul încet al lui Kolka, care a răsunat la urechile mele, dovedea în mod elocvent uimirea prietenului meu.

Contesa încerca probabil să-i convingă de ceva pe partenerii ei. Gesticula agitată, ciocănind mereu cu degetul în pieptul lui Zarev şi venind tot mai aproape de el. Zarev, ca un ostaş disciplinat, stătea cu mîinile lipite de vipuşca pantalonilor. Dusia, la fel.

Apoi începu să vorbească Zarev. Dînd din mîini, se întoarse spre Dusia, spunîndu-i ceva. Gesturile lui deveniră tot mai energice, se apropie de dînsa, ea se dădu înapoi şi dispărură din cîmpul nostru vizual.

— Iată-l şi pe lucrătorul din cadrul organelor de securitate! nu m-am putut abţine să nu-l înţep pe Funtikov.

— Ia mai tacă-ţi gura! rînji el. O să vedem noi cine are dreptate. Poate că el face acolo cercetări.

— Oare ce-or fi punînd la cale? am rostit, dus pe gînduri.

— Du-te de-i întreabă — replică Kolka. Ai şi găsit timpul potrivit să pui întrebări prosteşti!

— Mai bine întrebări prosteşti decît presupuneri idioate — am ripostat. Te-ai apucat să-l prefaci pe un bandit într-un cekist.

— Ştii — începu Funtikov pe un ton care nu prevestea nimic bun — mă mir că mai ai curajul...

— Să trăncăneşti... — am sfîrşit eu fraza. Dacă ai făcut-o de oaie, atunci fă bine şi nu mai ciripi!

Vedeam cum obrajii lui Kolka se contractă din cauza furiei.

— Dar tu-u... — se bîlbîi el.

— Ce „dar eu"? nu mă lăsam de loc.

Lucrurile luau o întorsătură gravă. Nu ştiu cum s-ar fi sfîrşit totul dacă nu m-aş fi uitat întîmplător afară. Cele văzute m-au zguduit în adevăratul înţeles al cuvîntului. Nefiind încă în stare să pătrund tîlcul celor ce mi se înfăţişau ochilor, mă holbam neputincios. Urmărind direcţia privirii mele, Kolka icni nu ştiu de ce şi rămase nemişcat.

Întreaga aripă a casei era cufundată în întuneric. Negre şi posomorîte erau geamurile locuinţei Vorobiovilor, ale contesei, ale Cisteakovilor. Dar exista şi o excepţie. Doar la un singur geam, prin storurile bine trase, se ghiceau, mai curînd decît se vedeau, nişte dîre de lumină roşiatică. Şi ăsta era geamul apartamentului gol, nelocuit de nimeni.

Încremenirea noastră dură cel puţin un minut.

— Ei, drăcie! rupse în sfîrşit Kolka tăcerea.

— Din nou lumina asta misterioasă — i-am ţinut şi eu isonul. Şi unde-or fi dispărut toţi ceilalţi?

S-ar fi zis că întrebarea mea a fost auzită şi cineva se grăbi cu răspunsul: în dormitorul contesei se aprinse lumina, apoi în camera lui Zarev, iar o clipă mai tîrziu se luminară, una după alta, ferestrele Cisteakovilor.

— Va să zică aşa — spuse Funtikov, după un scurt răstimp de chibzuire. Treaba e limpede. Lumina s-a stins atîta timp cît i-a trebuit contesei să-i petreacă pînă în antreu pe musafirii ei. Aceştia s-au împrăştiat din nou pe la cuibuşoarele lor. Dar se pune întrebarea:

cine s-a pitit în locuinţa asta veselă, fir-ar ea să fie afurisită ?

— Probabil că n-am băgat de seamă cînd a intrat cineva în imobil — mi-am exprimat eu bănuiala.

— Pe dracu ! Am fi auzit paşi.

— Atunci nu ştiu ce să mai zic.

— Las' c-aflăm imediat — răspunse scurt şi hotărît Kolka. Haidem !

— Încotro ?

— În imobil.

— Direct în apartamentul acela ?

— Ai căpiat ? Vrei să-i speriem ? !...

— Da' spune şi tu ca oamenii ce-ai de gînd să faci !

— Atunci ascultă. Poate crezi că eu mi-am pierdut dimineaţa degeaba ? Nici vorbă ! Tu mai dormeai încă frînt de oboseală cînd eu mă şi aflam în aripa imobilului.

— De ce ?

— Nu mă întrerupe. Înţelegi, gîndul la lumina asta afurisită din apartamentul nelocuit nu-mi da pace. Am chibzuit în fel şi chip cum să mă apropii mai mult de locuinţa asta. Şi am găsit cum. Ţii minte : de la palierul al doilea, scara duce spre pod...

— Ţin minte.

— Dar n-ai uitat ce fel de uşă e acolo ?

— Parcă una făcută din scînduri negeluite.

— Exact.

— Iar uşa are o mulţime de crăpături — am început eu să pătrund raţionamentul lui Kolka.

— Întocmai. Aşa că m-am decis să verific dis-de-dimineaţă, cînd toţi mai dorm încă, dacă n-am putea instala în pod un post de observaţie, mai ales că de acolo şi pînă la intrarea în apartamentul care ne interesează distanţa e foarte mică. M-am furişat înăuntru.

O minunăţie ! Jumătate din palier se vede ca-n palmă, iar eu nu pot fi văzut, aflîndu-mă după uşă. Cu această ocazie am cercetat întregul pod. Am înghiţit la praf pe săturate, dar n-am descoperit nimic interesant. Am stat acolo pînă la prînz, nădăjduind să dau de ceva, dar degeaba...

— Şi acum ?

— Acum e altceva. Poate că de dimineaţă n-o fi fost nimeni acolo, dar acum vezi şi tu că lumina licăreşte. Ce mai, mergem !

Am ieşit cu grijă din ascunzătoarea noastră, am ocolit prin ulicioarele dintre lemne şi ne-am apropiat de aripă, venind dinspre curte.

— În caz de ceva — îmi şopti Kolka — noi ne ducem la Iurka să rezolvăm o problemă grea la algebră.

Dar totul a mers bine. Nu ne-a întîlnit şi nu ne-a încurcat nimeni. După ce-am ajuns în pod, am zăvorît uşa. Kolka scoase lanterna, apăsă pe buton şi-mi arătă, cu raza de lumină, o ladă goală ce zăcea trîntită. Ne-am aşezat încetişor pe ea, pregătindu-ne să stăm la pîndă. Funtikov nu exagerase : prin crăpăturile din uşă se vedea minunat, ca printre gratii, calea spre locuinţa misterioasă.

Am auzit în acelaşi timp cu Kolka nişte paşi uşori, furişaţi, şi ne-am luat involuntar de mînă. De jos, cineva urca pe scară în vîrful picioarelor. Ţinîndu-ne răsuflarea, ne uitam de ne dureau ochii către acea parte a palierului cufundată în semiîntuneric de unde trebuia să apară necunoscutul. Inimile noastre băteau într-un ritm nebunesc. M-am pomenit că-mi trece prin cap ruşinosul gînd de a sări din loc şi, strigînd „mamă", s-o iau la sănătoasa fără a mă mai uita îndărăt... Iată că la cotul scării se ivi o mînă, apoi un picior şi, în sfîrşit, tot trupul. Era Zarev. Aruncînd o privire în

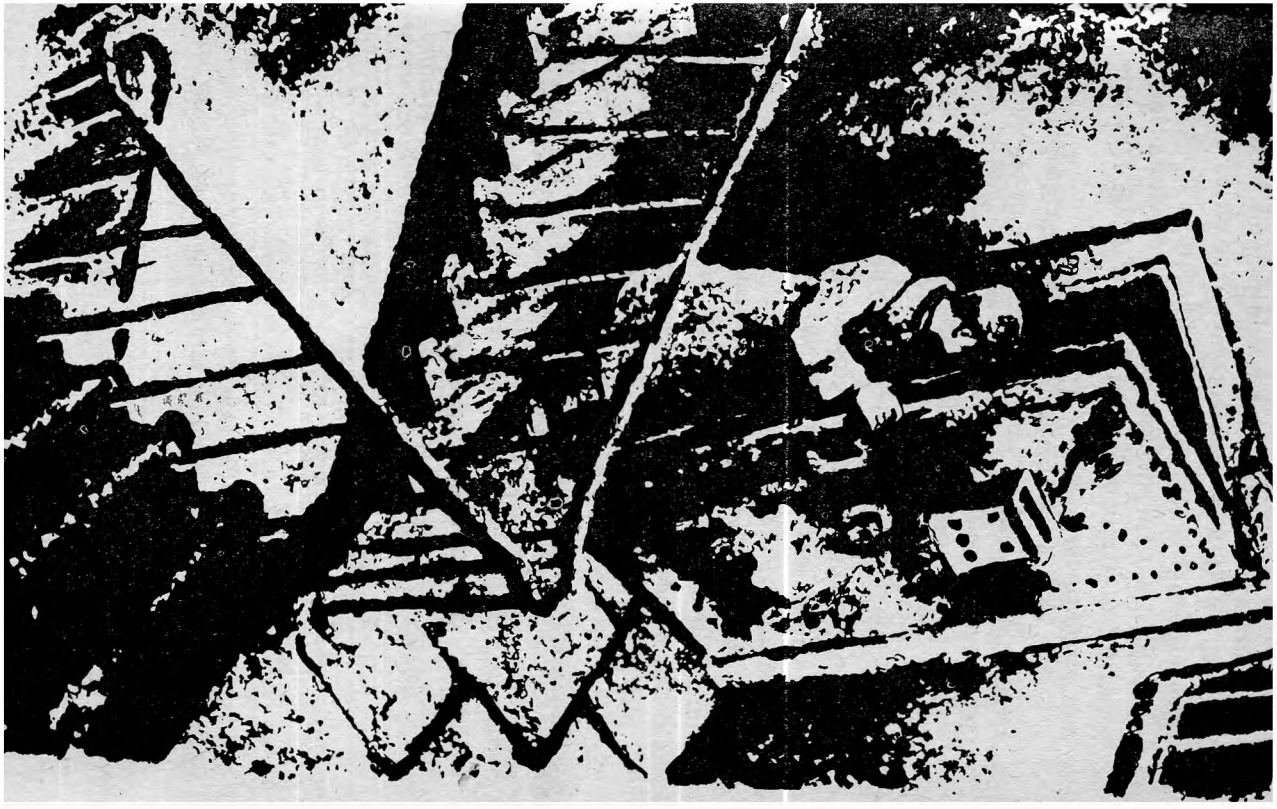

jur, el trase cu urechea, întinzîndu-şi gîtul în direcţia locuinţei lui Iurka ; apoi, tot în vîrful picioarelor, se apropie de uşa de vizavi şi ciocăni. Era o ciocănitură convenţională. Am deslușit limpede o lovitură lungă şi trei scurte. Aproape imediat uşa se deschise fără zgomot, înghiţindu-l pe Zarev.

— Ei, ce zici — abia am putut înţelege şoapta înăbuşită a lui Funtikov — nu-i aşa că nu ne-am furişat degeaba încoace ?

Am încuviinţat dînd din cap.

— Ce crezi — continuă prietenul meu — la cine-o fi venit ?

Şi fără întrebarea lui mă gîndeam la acest lucru, imaginînd toate ipotezele şi părăsindu-le imediat. Dar ce-ar fi dacă...

— Kolka — am şoptit, lipindu-mi buzele de urechea lui — poate că în apartamentul ăsta locuieşte clandestin vreun complice de-al lor, de a cărui existenţă nici n-am bănuit pînă acum. Poate că el e tocmai acest I., căci printre persoanele pe care le cunoaştem nici una nu se poate afla acum acolo.

— Bravo ! mă bătu Kolka uşurel pe genunchi. Şi în mintea mea s-a născut un asemenea gînd. Dacă noi am ghicit bine, îţi dai seama ce înseamnă asta ?

În vocea lui Funtikov se simţeau accente de triumf.

— Ce ?

— Că eu am totuşi dreptate : Zarev lucrează în cadrul organelor de securitate.

— Ai căpiat ?

— Hotărît ! Faptul că l-am văzut la contesă nu schimbă nimic. Probabil că are misiunea că cîştige încrederea contesei.

— Prostii !

— Nu, serios. De aceea s-a şi furişat cu atîta precauţie în locuinţa asta, fiindcă aici e instalat vreun lucrător de la securitate. Poate că au aici un telefon. Înţelegi, o legătură...

— Mai isprăveşte cu fanteziile tale ! Mi-e şi silă să te-ascult.

— Dacă nu vrei, nu asculta.

Îmbufnat, Funtikov îmi întoarse spatele. A trecut vreo jumătate de oră fără să vorbim nimic. Începusem să picotez, căci ziua aceea mă obosise straşnic. Dar iată că uşa locuinţei misterioase se deschise din nou. Piroteala dispăru ca prin farmec. Pe palier se ivi Zarev. Salutînd din cap pe cineva invizibil, el spuse încet :

— Va să zică ne-am înţeles ! Fac eu rost de praf de puşcă — şi, cu aceste cuvinte, dispăru după cotul scării.

Capitolul VII

LUCRURILE SE ÎNCURCĂ

În clasă domnea o linişte neobişnuită. Băieţii erau captivaţi de povestirea profesorului. În faţa ochilor lor răsăreau imaginile unui trecut îndepărtat : ardeau rugurile inchiziţiei spaniole, piereau în flăcări satele şi oraşele Flandrei iubitoare de libertate, mărşăluiau soldaţii posaci ai ducelui de Alba, crud şi fanatic, mureau pentru patrie curajoşii răsculaţi din Ţările de Jos.

Mulţumit că elevii ascultă cu atenţie, Alexei Ivanovici se întrecea pe sine.

M-am pasionat şi eu, uitînd pentru un timp frămîntările şi treburile noastre. Dar nu şi Kolka. Pe prietenul meu, la fel ca şi pe copoiul care a dat de o urmă, nimic nu-l putea abate de la urmărirea ţelului dorit. În clipa aceea, tot restul lumii încetase să existe pentru el. Cu capul sprijinit în mîini şi cu privirea aţintită spre profesor, şedea nemişcat şi părea absorbit de lecţie, însă depărtarea care separa gîndurile lui de evenimentele răscoalei flamande era egală cu aproximativ patru secole.

Uite că Funtikov a luat tocul în mînă, a mîzgălit ceva pe o foaie de hîrtie şi a împins-o cu grijă spre mine. Uitîndu-mă piezîş, am citit: „Nu mă pot dumiri nici în ruptul capului la ce-i trebuie praful de puşcă".

„Pentru ca din însărcinarea organelor de securitate să arunce în aer locuinţa contesei" — l-am înţepat eu.

„Nătăraule!" răspunse laconic prietenul meu.

Cu asta, schimbul nostru de scrisori a încetat, dar abia sună clopoţelul, că Funtikov se şi întoarse spre mine.

— Ştii ceva — îmi şopti el, agitat şi cu ochii holbaţi — am o idee straşnică!

— Iar vreo fantezie — am răspuns sceptic.

— Mai întîi stai şi-ascultă... Trebuie să scotocim în mod minuţios camera lui Zarev. Garantez că vom da acolo peste vreo urmă.

— Să zicem. Dar cum facem?

— Asta-i floare la ureche... Ei, Andriuşka — i se adresă Kolka lui Suslov — ia fă-te-ncoace!

Andrei, care se pregătea să iasă din clasă, se îndreptă spre noi.

— Cu ce vă pot servi, gentlemeni? întrebă el.

— Înţelegi, venind azi cu Jenea către şcoală — începu să turuie Funtikov, apăsîndu-mă cu piciorul pe

sub bancă — ne iese în cale bătrîna Vorobiova. „Bună ziua, băieţi ! ne zice. Cum de m-aţi uitat cu totul ? Nu mai am lemne sparte." Noi, firește, i-am făgăduit să trecem azi pe la ea. Aşa că trebuie... — şi, oftînd prefăcut, Kolka dădu din umeri.

— Hm !... mîrîi Suslov, scărpinîndu-se la ceafă. Apoi continuă : Vedeţi, *signori*, trebuie să trecem negreşit. Numai că aţi uitat un lucru : astăzi toată şcoala iese la strîns fier vechi. Detaşamentele sînt în întrecere. E absolut imposibil să detaşăm o grupă întreagă în vederea îndeplinirii altei sarcini. Iar ca să ne ducem acolo numai doi sau trei, n-am făcut nimic. Cu siguranţă că bătrîna a pregătit de lucru pentru zece. Poate că mîine...

— Nu — îl întrerupse Kolka cu hotărîre. Ar fi nepoliticos... I-am făgăduit doar. Hai să facem aşa : mă duc eu cu Jenea, iar ca întărire dă-mi-l pe Garea. El, unul, dacă-i dai zdravăn de mîncare, face treabă cît o grupă întreagă.

Ca la o comandă, ne-am uitat toţi la Tolka Dodonov. Acesta, nebănuind nimic, şedea pe pervazul ferestrei şi înfuleca cu poftă o jumătate de jimblă ; de plăcere, îşi bălăbănea picioarele.

— Fie — consimţi în silă Suslov — va trebui să facem aşa. Firește că e păcat. Avîndu-l pe Garea, le-am fi luat-o precis înaintea celorlalte detaşamente.

— Gargantiuşa — prietene — l-am strigat eu — salvează-ne ! Mergem azi să-i ajutăm niţel mătuşii Vorobiova.

Expresia blajină dispăru într-o clipă de pe faţa lui Tolka.

— Ce face ? exclamă el, speriat. Cunosc eu „niţelul" ăsta. Prefer să adun trei tone de fier vechi. Nu, scutiţi-mă ! Să se mai ducă şi alţii la hamalîc.

— Vedeţi, domnilor, cum stă treaba — zîmbi Andriuşka, satisfăcut. Nu-i rămîne bătrînei decît să rabde pînă mîine.

— Eh, fie ce-o fi — zise Funtikov, dînd din mînă. Doar n-o să ne deşele chiar de tot. Ce zici, Jenka, ne ducem amîndoi să facem treabă pentru toată grupa?

— Haidem! am primit eu.

Totuşi, la sfîrşitul orelor, cînd am ieşit împreună în stradă, Kolka propuse să ne împărţim sarcinile în felul următor:

— Eu, unul, o s-o duc cu vorba pe bătrînică, o să-i distrag atenţia, iar în timpul ăsta tu o să gospodăreşti prin casă şi, lucrul cel mai important, o să pătrunzi în camera lui Zarev sub pretext că faci curăţenie. Şi tot drumul pînă la aripa clădirii, Funtikov m-a tot dădăcit. Înţelegi — trăncănea într-una prietenul meu — numai să nu te pierzi cu firea. Înainte de toate apreciază situaţia. Examinează cu atenţie camera în ansamblul ei. Cumpăneşte cam pe unde poate exista o ascunzătoare.

— De unde ai mai scos că are o ascunzătoare? l-am întrerupt.

— Asta-i sigur. E lege — şi Kolka dădu convins din cap. S-a mai pomenit oare ca un spion să n-aibă o tainiţă! Unde să-şi ascundă pistolul, fiolele cu otravă, cerneala simpatică?...

— Stai! l-am întrerupt eu din nou. La urma urmelor, după părerea ta, ce e Zarev: spion sau lucrător în cadrul organelor de securitate?

Credeţi că Funtikov s-a fîstîcit măcar o clipă? Ţi-ai găsit!

— Fireşte că e spion — declară el, fără să clipească.

— Dar ieri ai spus că...

— Asta a fost ieri... Pur şi simplu te-am pus la încercare, am vrut să-ţi verific tăria convingerii, să văd dacă eşti sigur de ipoteza ta.

— Şi cum rămîne atunci cu „evitaţi Z." ?

— Foarte bine ! Ai văzut doar cum au stat ieri de vorbă, unul cu altul. Se vede cît colo că nu există nici un fel de încredere între ei. Nu numai că se evită, dar se şi uită unii la alţii ca nişte lupi. Într-un cuvînt, ascultă mai departe. Care va să zică, o să cauţi o ascunzătoare. Ciocăneşte cu atenţie pereţii, verifică scîndurile duşumelei, soba, coşul sobei, pipăie tapiseria mobilei. Nu uita de picioarele scaunelor şi meselor. Poate că la încheieturi să fie vreo scobitură secretă. Apoi cusăturile hainelor...

— Ajunge ! i-am întrerupt potopul de vorbe. N-ai nici o grijă, n-o să mă pierd cu firea.

Tot discutînd, nici n-am băgat de seamă cînd am ajuns la destinaţie. Uşa ne-o deschise Matriona Ivanovna.

— A, oaspeţi dragi ! exclamă ea. Bună ziua, ajutoarelor ! Intraţi, intraţi ! Dar cum se face că sînteţi azi atît de puţini ?

— Asta n-are nici o importanţă — răspunse cu vioiciune Kolka. O să lucrăm pentru toţi. Jenka, suflecă-ţi mînecile ! Poftiţi, Matriona Ivanovna, daţi ordine ! Cu ce începem ?

— Ei, dacă aşa stau lucrurile — se înveseli Vorobiova — atunci la treabă ! Piotr Fomici ! strigă ea. Vino pentru o clipă încoace.

Se auziră nişte paşi tîrşiţi şi în coridor apăru un bătrînel uscăţiv — soţul Matrionei Ivanovna. Cu toată căldura primăvăratică, gîtul îi era înfăşurat într-un şal pufos — după toate aparenţele al soţiei sale — iar în picioare avea şosete de lînă şi papuci călduroşi de

casă. Ochelarii mari, în ramă simplă, metalică, erau cocoţaţi chiar pe vîrful nasului. În mîini ţinea un ziar desfăcut, care îi ascundea aproape jumătate din statură. Îndoindu-şi gîtul lung şi subţire într-un mod caraghios şi aplecîndu-şi capul astfel încît barba i se sprijinea pe piept ca un ic, ne privea plin de curiozitate pe deasupra ochelarilor.

— Uite, faceţi cunoştinţă — continuă Vorobiova. Aceştia sînt Kolea şi Jenea, ajutoarele noastre. Mai ţii minte? Ţi-am povestit despre ei.

— Cum să nu! se înclină politicos bătrînul. Bună ziua, băieţi! Intraţi înăuntru, vă rog frumos.

— Mulţumim, Piotr Fomici! şi Funtikov îşi plecă la fel de ceremonios capul. Am vrea să ne apucăm imediat de treabă.

— Da, da — îl susţinu Matriona Ivanovna. N-avem timp. Tu du-te şi-ţi citeşte ziarul, că noi avem de lucru pînă peste cap. Tu, Jenea — mi se adresă bătrîna mie — ia din bucătărie peria cu coadă, cîrpa, toarnă apă în găleată şi apucă-te de frecat podelele în coridor şi în bucătărie. Iar eu o să mă duc deocamdată cu Kolka în piaţă, să cumpărăm nişte cartofi. Plecăm îndată, numai să pregătesc sacul.

Am observat că prietenul meu o cam băgase pe mînecă.

— Mamă, dar tu nu-i prea osteni pe băieţi — ne luă apărarea Vorobiov. Doar vin de la şcoală şi-s obosiţi.

— Da' de unde, Piotr Fomici! m-am amestecat eu în vorbă. Nu-i de loc greu. Pentru Kolka e o adevărată plăcere să aducă un sac de cartofi din piaţă.

N-aş putea spune că privirea pe care mi-o aruncă Funtikov era prea drăgăstoasă...

Rămas singur, m-am apucat fără zăbavă de lucru. Voiam să scap cît mai repede de bucătărie şi de coridor, ca să pot ajunge în camera lui Zarev înainte de întoarcerea stăpînei casei.

Mînuind peria de frecat pe coridor, am auzit nişte sforăituri răsunătoare venind de dincolo de perete: bătrînul adormise cu ziarul în mînă. Asta îmi convenea de minune. Silindu-mă să nu fac zgomot, am deschis încetişor uşa şi, cu găleata în mînă, cu peria subsuoară, m-am strecurat în camera misterioasă. Mi-am luat înadins uneltele de muncă, pentru ca, la nevoie, să pot justifica în chip verosimil prezenţa mea în camera lui Zarev.

La prima privire n-am reuşit să descopăr nimic deosebit. Mobilierul camerei era de o simplitate spartană. Un pat îngust cu o pătură militară bine întinsă, sub el un cufăraş din placaj, lîngă fereastră o masă ticsită de cărţi teancuri-teancuri, două scaune, lîngă sobă, într-un cui din perete, era agăţată o manta care trecuse prin multe — iată tot ce se oferi privirilor mele.

Ignorînd instrucţiunile lui Kolka şi bizuindu-mă numai pe reţetele ştiute de mine, am scos lupa şi m-am apucat să cercetez minuţios odaia, dar m-am convins curînd de zădărnicia trudei mele. Tapetul vechi din cameră dovedea în mod limpede că un om care stătea aici doar de două luni n-a putut folosi pereţii pentru a-şi amenaja o ascunzătoare secretă. Între scîndurile strîns îmbinate ale duşumelei nu exista nici o crăpătură. Din sobă era scoasă chiar şi cenuşa. Picioarele scaunelor erau bine fixate în lăcaşurile lor. Nici masa fără sertar nu inspira vreo bănuială. În buzunarele mantalei nu se aflau decît nişte mănuşi rupte.

M-am apucat de cărţi. Volume de Puşkin, Lermontov, Maiakovski, un manual de matematică superioară, cîteva

cărți de chimie, un dicționar german-rus... Și aici, nimic interesant. Privirea mi-a fost atrasă de o culegere de versuri ale lui Esenin, pusă deoparte, cu un semn de carte din hîrtie, mai precis un bilet. Deschizînd cartea, am citit: „Morgen um 9 Uhr auf unserer Bank. I." Biletul avea data de ieri.

Am simțit un fior. Am dat în fine peste ceva demn de atenție! Cunoștințele mele de limbă germană mi-ajungeau ca să traduc: „Mîine la ora 9 pe a noastră..." Dar, oricît mi-am încordat mintea, cuvîntul „Bank", să mă fi omorît, și tot nu-mi spunea nimic. Poate că „Bank" să fie simplu: bancă. Dar atunci ce iese: „Mîine la ora 9 pe banca noastră"! O aiureală! Dar am tradus oare totul corect pînă la afurisitul ăsta de „Bank"? Poate că *auf* nu înseamnă „pe", ci „la". N-am fost niciodată tare în ce privește prepozițiile din limba germană. *Auf, in, an, bei...* Ba au mai născocit și un *hinter*. Încearcă de te descurcă!... Dacă *auf* înseamnă „la", atunci totul e normal: „Mîine la ora 9 la banca noastră". Dar de unde să aibă ei banca lor? Iar o aiureală! Dar stai puțin! Uite pe masă un dicționar. L-am înhățat și l-am răsfoit cu înfrigurare. *Baden... Bahn... Bald... Band...* Aha, uite-l: *Bank* — bancă de stat pe ea. Păi sigur! Cum de-am putut uita! Acum totul e limpede: „Mîine la ora 9 pe banca noastră". *Auf* înseamnă totuși „pe" și nu „la".

L-am determinat corect la început. „Care va să zică tot ne mai pricepem un pic la limba germană"! și am zîmbit mulțumit.

Ce mai e în bilet? Ah, da, semnătura: I. N-o fi cumva asta veriga care lipsește din biletul cifrat?

După ce-am pus biletul la loc, am privit în jur, căutînd un alt obiect de cercetat. Doar cufărașul a mai rămas. Fără să stau prea mult pe gînduri, m-am vîrît

sub pat. Cufăraşul nu era încuiat ; cînd am încercat să ridic capacul, acesta se lovi imediat de somiera patului. În deschizătura asta strîmtă îţi puteai strecura cu greu mîna pînă la cot. Cu o mînă am ridicat capacul, iar cu cealaltă am încercat să dibui conţinutul. Cu trupul încovoiat şi cu picioarele întinse în căutarea unui punct de sprijin, gîfîiam în tăcere şi-mi vîram mîna din ce în ce mai adînc. Poziţia incomodă îmi stînjenea mişcările. Curînd mi s-a tăiat respiraţia ca la o gloabă fugărită. Din cauza încordării, sîngele mi s-a adunat la cap, urechile au prins să-mi vîjîie ca după o şedere îndelungată sub apă şi n-am priceput imediat ce s-a întîmplat în clipa cînd ceva a bubuit şi m-a lovit cu putere peste picioare. În aceeaşi clipă am simţit cum se prelingea ceva neplăcut pe sub burta mea.

Smucindu-mi mîna din cufăraş, am ieşit de sub pat şi... am încremenit. Găleata pe care o adusesem cu mine zăcea răsturnată, şuvoaie de apă se scurgeau în toate direcţiile, iar în pragul uşii, cu picioarele larg desfăcute, stătea Zarev.

Absorbit de cercetările mele, n-am auzit paşii lui apropiindu-se, şi el, deschizînd uşa, răsturnase găleata pusă de mine într-un loc nu tocmai bine ales.

Fără să rostim un cuvînt, ne-am privit cîteva clipe unul pe altul — eu de jos în sus, tronînd pe podea între şiroaiele de apă, iar el de sus în jos, cu sprîncenele cam încruntate.

Nemaiputînd îndura privirea aţintită asupra mea, m-am smuls, în sfîrşit, din încremenire şi, pentru a cîştiga timp şi a-mi învinge zăpăceala, m-am repezit să şterg podeaua cu cîrpa. Continuînd să tacă, Zarev mă urmărea din ochi şi, abia după ce am terminat, am stors cîrpa şi m-am ridicat în picioare, ferindu-mă să-i întîlnesc privirea, îmi spuse :

— Şi-acum poate c-ai să-mi explici cum de-ai ajuns aici!

L-am privit cu sfială şi i-am răspuns, nu fără un oarecare tremur în glas:

— Stăpîna casei m-a însărcinat să spăl duşumelele din apartament.

— Aha, asta era! Deci tu eşti unul din timuriştii despre care mi-a vorbit Matriona Ivanovna.

Am dat din cap, gîndindu-mă cu groază la inevitabilitatea întrebării următoare. Şi această întrebare veni:

— Dar ce-ai căutat sub pat?

— Eu... am... am vrut să şterg praful de-acolo.

— Aşa! şi sprîncenele lui Zarev, care se destinseseră între timp, se încruntară din nou. Mi se păru că mă priveşte bănuitor şi că aşteaptă alte explicaţii.

Tocmai deschisesem gura, dar am înlemnit aşa, mut şi nemişcat, de parcă aş fi fost lovit brusc de paralizie. Privirea mi se opri în dreptul buzunarului tunicii lui Zarev, de unde se zărea ieşind... o copie fidelă a creionului automat care ne uimise atît de mult, creion descoperit în sertarul mesei Irinei Lvovna.

Nenumăraţi „ce?", „cum?" şi „de ce?" trecură ca nişte fulgere prin mintea mea. Să fie oare o simplă coincidenţă?

— Ei, ce-ai rămas aşa ca viţelul la poarta nouă? îmi întrerupse Zarev în mod grosolan gîndurile.

— Creionul! am exclamat eu anevoie. Ce creion interesant! Pot să mă uit la el? şi-am întins mîna.

Nu mi-a scăpat expresia de îndoială ivită pentru o clipă în ochii lui. Dar totodată el scoase creionul din buzunar şi mi-l puse cu grijă în palmă, spunîndu-mi:

— Dar să nu răsuceşti nimic, că-l strici.

Am simţit în mînă o greutate neobişnuită. Jucăria asta cromată, strălucitoare, de forma unui trabuc, îmi

atîrna greu în palmă. Crestăturile lunguiețe și butoanele multicolore de pe muchii îmi confirmau că aveam în fața ochilor un creion identic cu cel văzut la instructoarea noastră. Uitîndu-mă mai bine, am citit pe una din muchii : „Made in Germany“ [1]. Această inscripție îmi era cunoscută. „O năzdrăvănie germană — am remarcat în gînd. Dar de ce-o fi așa de grea ?“...

Tot chibzuind, mă jucam mașinal cu creionul. Cele ce-au urmat s-au petrecut aproape într-o clipă. Creionul mi-a alunecat din mînă și n-am mai apucat să strîng palma, că el căzu cu zgomot surd pe podea. M-am aplecat repede să-l ridic, dar un brînci puternic în umăr era cît pe ce să mă dărîme. Am zărit fața lui Zarev, palidă și schimonosită de furie. După ce mă împinse, se repezi ca un uliu la creion, îl apucă, îl privi în grabă și-l vîrî iute în buzunar. Mîinile îi tremurau vizibil.

De uimire, nu-mi puteam veni în fire. „De ce s-o fi înfuriat așa de tare ? Am scăpat jos prețiosul său creion. Ei, și ! Doar n-a pățit nimic. Totuși trebuie să-mi cer scuze.“

— Scuzați-mă... — am început eu, dar Zarev mă întrerupse.

— Uite ce, flăcăule — mormăi el printre dinți — șterge-o mai bine de-aici și vezi-ți de treabă.

N-am mai stat la discuție. Apucînd găleata și peria, am zbughit-o pe ușă și m-am ciocnit nas în nas cu stăpînul casei.

— Ei, ți-ai terminat lecția ? mă întrebă el și, făcîndu-mi complice cu ochiul, adăugă : Atunci fugi și te plimbă, altminteri acușica se întoarce baba mea și mai născocește vreo treabă.

[1] Fabricat în Germania (în limba engleză în text). (n.t.)

Nu m-am lăsat prea mult rugat, mi-am luat rămas bun şi am întins-o. După ce-am ieşit din casă, m-am îndreptat spre ascunzătoarea noastră, fiind convins că, de îndată ce va scăpa, Kolka va veni şi el încoace. De data asta n-am avut prea mult de aşteptat. Am auzit mai întîi nişte sunete amintind şuieratul locomotivei, apoi, prin crăpătura ambrazurii, am văzut următoarea privelişte : înainte, cu o sacoşă mică în mînă, mergea voioasă, cu paşi mărunţi, Matriona Ivanovna. După ea, cu spinarea încovoiată sub greutatea unui sac burduşit, gîfîind şi sînt convins, blestemînd totul pe lumea asta, se tîra prietenul meu.

Nu trecură nici zece minute, şi Funtikov şedea alături de mine, ascultîndu-mi relatarea şi ştergîndu-şi tot mereu cu mîneca şiroaiele de sudoare amestecată cu murdărie care-i curgeau de pe frunte.

— ...Îmi pierdusem nădejdea să mai pot scăpa. Am crezut c-o să mă sfîşie în bucăţi pentru creionul ăsta. Nici acum nu înţeleg ce l-o fi apucat — mi-am încheiat istorisirea.

— Ştii ceva — strigă Kolka, lovindu-se agitat cu palmele peste şolduri — habar n-ai ce informaţii preţioase ai obţinut ! Bravo ! De altminteri — îşi reveni el — tu n-ai făcut decît să duci la îndeplinire ideea mea. Nu se poate şti la ce rezultat ai fi ajuns fără instructajul meu.

— Am avut nevoie de instructajul tău ca şoarecele de pisică...

— Bine, bine... Să ne vedem de treabă. Să trecem la analizarea noilor fapte. Să începem cu biletul. Ce spui de el ?

— A apărut un personaj nou, care i-a fixat o întîlnire lui Zarev pentru astăzi la ora nouă pe o bancă oarecare.

— Mai departe.

— După cît se pare, e vorba de un neamţ.

— Eşti convins de asta ?

— Doar biletul e scris pe nemţeşte.

— Dar cum apreciezi semnătura ?

— A semnat un oarecare I. Cred că tot despre el e vorba şi în biletul cifrat : „...arătaţi I.".

— Poate că e o oarecare...

— Posibil... Probabil chiar. Scrisul cam seamănă, pare să fie un scris de femeie.

— În afară de asta, ţine seamă că a fixa o întîlnire „pe banca noastră" este ceva caracteristic femeilor.

— Că mult te mai pricepi tu la asta !...

— În orice caz, mai mult ca tine... Ce bănuieli ai în privinţa acestei I. ?

— Aici poţi da frîu liber fanteziei — am zis eu, ridicînd din umeri.

— De ce să dai frîu liber fanteziei ? Trebuie să analizezi. Îmi pare că avem date suficiente pentru a stabili cine se ascunde sub această iniţială.

— Cine anume ?

— Păi Irina Lvovna, instructoarea superioară de pionieri, neghiob nenorocit ! Şi mai ai pretenţia să fii colegul marelui londonez.

— Concluzia asta o tragi din asemănarea creioanelor ? am întrebat, făcîndu-mă că n-am auzit cuvintele jignitoare.

— Nu asemănarea... Eu susţin că creionul Irinei Lvovna şi cel al lui Zarev sînt unul şi acelaşi creion.

— Dovedeşte-o.

— E mai simplu ca bună ziua. În primul rînd, pentru că este un lucru rar, neobişnuit. Sînt convins că n-ai mai întîlnit pînă azi unul la fel. De altminteri, nici eu. E greu de admis să apară aşa, deodată, la două

persoane pe care le cunoaştem, asemenea creioane identice. În al doilea rînd, iniţialele comune amîndurora. În fine, în al treilea rînd, şi lucrul ăsta e cel mai important, adu-ţi aminte cum s-a fîstîcit instructoarea atunci cînd am găsit-o pe neaşteptate cu creionul în mînă.

— Să admitem. Dar de ce-a scris ea biletul în nemţeşte ?

— Şi nu ghiceşti de ce ?

— Nu.

— Păi fiindcă Irina Lvovna e o spioană germană !

— Ai înnebunit !

— Cîtuşi de puţin. N-am nici măcar o umbră de îndoială. Înţelegi cît de ingenios s-a camuflat. S-a vîrît în sufletul băieţilor. „Băieţi, cu toţii la colectarea fierului vechi ! Băieţi, numai note bune la învăţătură !" o maimuţări Funtikov pe instructoare şi scuipă cu plăcere. Poftim, note bune la învăţătură !

— Şi totuşi te pripeşti cu concluziile — am zis eu, dus pe gînduri. Chiar dacă ai dreptate în privinţa creionului. La drept vorbind, de unde ai scos că e spioană ? „S-a vîrît în suflet" ! Astea-s doar vorbe. Luptă pentru note mari la învăţătură ? Păi dacă ar fi să fie acuzat cineva pentru treaba asta, atunci ar însemna că toţi profesorii sînt spioni. Cît priveşte creionul, nici aici nu văd vreo crimă deosebită. Singurul lucru care dă de gîndit e limba germană.

— Eh ! oftă din greu Kolka. Eşti un pisoi orb. Nu vezi pădurea din cauza copacilor. Într-adevăr, cu „s-a vîrît în suflet" nu poţi dovedi mare lucru, pe cînd creionul constituie o probă.

— De ce ?

— Ai spus că creionul e neobişnuit de greu ? făcu Funtikov, fără a răspunde la întrebarea mea.

— Da, am spus.

— Creionul are o marcă germană ?

— Are.

— Îţi aminteşti de fîstîceala instructoarei ?

— Da.

— Era Zarev cît pe ce să te înghită cînd ai scăpat creionul jos ?

— Şi ce-i cu asta ?

— Asta înseamnă că acest creion nu e un creion, ci un pistol camuflat ! Pesemne că ai citit că serviciile străine de spionaj îşi înzestrează agenţii cu astfel de arme ? La prima vedere pare un stilou obişnuit, dar e destul să apeşi pe un butonaş şi... aleluia.

— Va să zică tu crezi că...

— E limpede. Zi mersi că, în cădere, pistolul nu l-a dat de gol pe Zarev, altfel te-ar fi trimis direct pe lumea ailaltă. M-am înfiorat fără să vreau. Acum ai înţeles — continuă prietenul meu — că am dibuit un nou membru al bandei ? Precis că despre ea e vorba în biletul cifrat. Nu-i nimic, în curînd o să-i demascăm pe toţi.

„Cine ştie — m-am gîndit în sinea mea. Poţi să ştii de unde sare iepurele ? Într-adevăr, raţionamentul lui Kolka pare convingător." Însă cu glas tare i-am spus :

— Nu-mi vine să cred că Irina Lvovna ar putea face parte din această bandă. Poate că a fost amestecată împotriva voinţei sale sau poate că nu bănuieşte nimic.

— Hm ! făcu Funtikov, dispreţuitor, apoi adăugă : Om trăi şi-om vedea. Mai bine te-ai gîndi cum să folosim cele aflate din bilet.

— Trebuie să-l urmărim pe Zarev cînd se va duce la întîlnire.

— Just ! Însă de ce numai pe Zarev ? Dar instructoarea ? Înţelegi, o să facem aşa : eu o să-l urmăresc

pe Zarev — el pe mine nu mă cunoaşte — iar tu caut-o pe dînsa ; cu siguranţă că e la şcoală. Şi nu te îndepărta nici cu un pas de ea. Pun mîna în foc că o să ne întîlnim în curînd şi ai să te convingi — pentru a cîta oară ? — de perspicacitatea prietenului tău. Şi Funtikov mă bătu îngăduitor pe umăr.

Capitolul VIII

„CÎINELE FOTOGRAF"

Am avut noroc : Irina Lvovna era la şcoală. Prezida şedinţa consiliului de conducere al detaşamentului. Prin uşa închisă a camerei pionierilor ajungea pînă la mine larmă de glasuri. Instructoarea superioară spunea ceva despre pregătirile în vederea examenelor şi despre intensificarea eforturilor pentru a obţine succese la învăţătură.

Mi-am amintit fără să vreau replica ironică a prietenului meu şi am simţit cum mă cutremur. Cînd stai şi te gîndeşti că ea trăieşte între noi, se bucură de dragostea şi de respectul nostru, rosteşte cu glas tare tot felul de cuvinte frumoase, ne îndeamnă la lucruri bune, şi de fapt ? De fapt ea ne urăşte, pregăteşte tot soiul de mîrşăvii împotriva noastră, ne înşală pe toţi, acţionează după indicaţiile duşmanului... E oare cu putinţă asemenea josnicie, o astfel de trădare ? Ar merita să fie sfîşiată în bucăţele, şi încă ar fi puţin... Revoltat la culme, am strîns cu atîta furie pumnii, încît unghiile

mi s-au înfipt în carne. Dar în aceeaşi clipă, gîndurile mele luară alt curs. „Dar dacă noi greşim — îmi ziceam — şi ea e un om cinstit... Şi am trecut din nou în revistă toate faptele care ne erau cunoscute : creionul automat german, fîstîceala ei vădită, furia lui Zarev, biletul scris pe nemţeşte, semnătura „I." din biletul cifrat. „Cîte dovezi ! Sînt totuşi dovezi indirecte — mi-am zis. Poate că Irina Lvovna n-are nici o legătură cu Zarev, nici nu ştie măcar de existenţa lui, iar după şedinţă, o să plece liniştită acasă şi nicidecum să se întîlnească cu duşmanul."

M-am surprins gîndindu-mă cu bucurie şi nădejde la asemenea ipoteză. Simţămintele calde pe care le nutream faţă de Irina Lvovna erau vădit precumpănitoare, alungînd bănuiala şi circumspecţia. „Nu, aşa nu se mai poate ! m-am înfrînat eu. Un detectiv adevărat trebuie să fie nepărtinitor şi calm în orice împrejurare. Să-şi dovedească nevinovăţia prin acţiunile ei. Numai atunci voi renunţa la bănuielile mele, nici o clipă mai devreme."

Gîndurile mi-au fost întrerupte de glasurile copiilor. Şedinţa se terminase. Am fugit de la uşă şi m-am ascuns într-o nişă a peretelui. Din camera pionierilor se revărsa pe coridor, cu zgomot şi ţipete, liota de copii. Ultima ieşi instructoarea, încadrată de cîţiva prichindei. Băieţii strigau care mai de care :

— Irina Lvovna, să vă conducem acasă !

— Irina Lvovna, veniţi cu noi la plimbare !

— Ba cu noi, ba cu noi !...

„Nu — mi-am zis din nou — nu se poate"... Dar instructoarea superioară aruncă o privire la ceasul brăţară şi spuse :

— Azi nu pot, băieţi. Duceţi-vă repede acasă. Sînt tare grăbită — şi se îndreptă iute spre ieşire.

Copleşit de îndoieli, am pornit-o pe urmele ei. În vestibulul şcolii, ea coti spre vestiarul profesorilor şi apăru curînd de acolo, cu o bască de lînă, cu un impermeabil străveziu şi o poşetă lăcuită în mînă. Tocurile ei ţăcăneau grăbit pe trepte. Ceasul şcolii arăta ora nouă fără douăzeci.

Afară începuse să se întunece. În vitrinele magazinelor şi la ferestrele caselor se aprindeau luminile. Unul după altul se aprindeau şi globurile mate ale felinarelor. Pe trotuare domnea animaţia. Deosebit de multă lume se îngrămădea la casele cinematografelor. În staţiile de autobuz se formaseră cozi mari. La una din ele se opri şi Irina Lvovna.

M-am speriat. Dacă mă urc în acelaşi autobuz, o să mă vadă numaidecît. Dar după ce trecură două maşini supraaglomerate, ea ieşi din rînd şi porni aproape în fugă mai departe. Abia mă mai puteam ţine după ea, pierzînd-o mereu din vedere şi regăsind-o din nou în mulţimea compactă. Deodată, Irina Lvovna coti de pe bulevardul ticsit din centru pe o stradă lăturalnică şi imediat mi-am dat seama încotro se îndreaptă. La capătul acestei străzi, pe malul rîului, se întindea un parc mare, străvechi — Parcul de cultură şi odihnă, cum i se spunea acum.

„La ora nouă, pe banca noastră" — mi-am amintit de cuvintele din bilet. Aşadar, totuşi...

În sfîrşit, iată şi gardul de fier forjat al parcului. Între mine şi cea pe care o urmăream nu se afla nimeni ; prevăzător, am încetinit pasul, mărind distanţa dintre noi şi lipindu-mă, în acelaşi timp, de pereţii caselor. Deodată Irina Lvovna se opri lîngă un felinar şi privi în jur. Abia am reuşit să mă strecor sub o poartă întunecoasă. După ce-am aşteptat puţin, m-am furişat cu precauţie şi... am încremenit. Instructoarea stătea tot

acolo : se uita cu atenţie într-o oglinjoară de buzunar şi-şi ruja buzele.

— Da — am murmurat, dînd cu tristeţe din cap. Nu mai încape nici o îndoială. De la femeia asta te poţi aştepta la orice.

Între timp, Irina Lvovna îşi ascunse accesoriile cosmetice în poşetă şi porni mai departe, îndreptîndu-se spre intrarea viu luminată a parcului. Iar eu... eu am rămas pe loc, pipăindu-mi zăpăcit buzunarele. Abia atunci mi-am dat seama că intrarea în Parcul de cultură şi odihnă e cu plată ! Doar o rublă, da' de unde s-o iei ? Am început să-mi întorc buzunarele pe dos cu o grabă înfrigurată. În mînă mi-au căzut nişte obiecte de obicei foarte utile, dar acum cu desăvîrşire nefolositoare : un briceag, o lupă, chei, un blocnotes, căpeţele de creion, peniţe, radiere, gheme de sfoară şi multe altele. Dar nici măcar o singură monedă rătăcită !

Cuprins de disperare, am privit după Irina Lvovna. Ea îşi scosese biletul la casă şi trecu pe lîngă controloare, intrînd în parc. Încă puţin, şi o să dispară. M-am repezit spre poartă, vîrîndu-mi din mers în buzunare bogăţiile mele. Nu ştiu la ce speram. Poate într-o minune. Poate că controloarea va spune deodată : „Băieţele, văd după faţa ta că duci la îndeplinire o sarcină de răspundere. Intră, te rog".

Din păcate, minunea nu s-a întîmplat.

— Ce te tot vîri în picioarele oamenilor şi încurci lumea ! se repezi controloarea la mine. Ia hai, du-te acasă şi fă-ţi lecţiile !

Ce-i puteam răspunde ? Să fi ştiut ea... Între timp, Irina Lvovna dispăruse definitiv pe una din aleile parcului. Era cît pe ce să urlu de necaz şi umblam agitat de-a lungul gardului ca o fiară în cuşcă. Poate găsesc vreo gaură în grilaj, vreo bară ruptă. Dar, din

păcate, căutările mi-au fost zadarnice. M-am uitat în sus. La vreo doi metri înălțime se îndreptau în sus țepușele amenințătoare ale gardului.

„Fie ce-o fi!" m-am hotărît și am apucat grilajul. Mîinile mi s-au lipit imediat de barele metalice: se vede că grilajul fusese vopsit de curînd. Era însă prea tîrziu să mai dau înapoi. M-am cățărat pînă sus, mi-am trecut cu greu un picior peste gard și m-am așezat călare între două țepușe. Fluieratul asurzitor al controloarei, care mă zărise, mi-a dat puteri noi. Am auzit pîrîitul pantalonilor plesniți la cusături, dar nimic nu mă mai putea opri, căci mă aflam de partea cealaltă a gardului. Din fericire nu era nimeni prin apropiere. Cît ai clipi, am traversat aleea și m-am înfundat în niște tufișuri.

După ce mi-am tras răsuflarea și m-am convins că nu sînt urmărit, am căzut pe gînduri. Cum să acționez mai departe? Unde s-o caut pe Irina Lvovna? Era imposibil să mă bazez pe punctul de orientare pe care-l știam — o bancă. Erau aici sute de bănci. Nu-mi rămînea decît un singur lucru: s-o pornesc în direcția în care dispăruse instructoarea și să încerc să cercetez în mod sistematic acest sector, bizuindu-mă în mare măsură pe noroc.

Fără să stau prea mult pe gînduri, am pornit la treabă. Am cutreierat o alee după alta. Am trecut pe lîngă zeci de bănci.

M-am convins curînd cît era de dificilă sarcina pe care mi-o asumasem. În grădină nu era lume prea multă, dar între timp începuse să se întunece de-a binelea și doar aleile principale erau luminate. Trebuia să mă apropii mult de tot de fiecare bancă pentru a deslușî cine șade pe ea. S-o spun pe șleau, misiunea nu era prea plăcută. Dîndu-mi silință să ajung cît mai repede la

ţintă, alergam în trap. Tot în trap mă apropiam de banca următoare, îmi aruncam ochii asupra ei şi, cu aceeaşi grabă, mă repezeam mai departe. Cu siguranţă că eram luat drept un om nu tocmai sănătos la minte. În orice caz, în repetate rînduri am auzit în urmă exclamaţii rostite la adresa mea, printre altele cuvinte ca: „ţicnit", „smintit", „năuc" erau cele mai delicate. Colac peste pupăză, m-am mai şi rătăcit curînd prin nenumăratele alei ce şerpuiau între copaci şi se întretăiau unele cu altele, astfel că prin dreptul unor bănci treceam în goană de cîte două, ba chiar şi de trei ori. Cred că nu mai e nevoie să spun ce mi-a fost dat să aud cu acest prilej.

Nu ştiu cît a durat căutarea. Dar a venit şi momentul cînd nu mai eram în stare nu numai să alerg, dar nici să merg nu mai puteam. Ud leoarcă de năduşeală, răsuflînd din greu, rătăceam pe o alee întunecoasă, abia tîrîndu-mi picioarele. În faţa ochilor mi se roteau cercuri verzi-portocalii şi nu vedeam aproape nimic înaintea mea.

„Nu — mi-am zis — nu mai pot, trebuie să mă odihnesc."

Privind în jur, am zărit o bancă aşezată în faţa unor brăduţi mici şi rămuroşi şi m-am îndreptat spre ea. Abia cînd m-am aşezat cu toată greutatea, am băgat de seamă că tulburasem singurătatea cuiva, dar mi-era indiferent. Cu faţa în palme, cu ochii închişi, savuram odihna.

— Ce-i cu tine, băieţaş, eşti bolnav ? am auzit o voce de femeie, care m-a făcut să mă cutremur.

Va să zică uite unde am găsit obiectul căutărilor mele ! La trei paşi de mine şedea Irina Lvovna. Ce-i de făcut ? Deocamdată nu m-a recunoscut. Dar e de ajuns să rostesc un singur cuvînt sau s-o privesc, şi

totul va fi descoperit. Şi nici să tac nu puteam : atunci o să se ţină scai de capul meu. Ce belea ! Trebuie totuşi să răspund.

Fără să-mi ridic faţa din palme, am mormăit ceva cu voce schimbată, înadins grosolană :

— Ce vă tot legaţi de mine ? ! Nu mi s-a întîmplat nimic !

— Lasă-l în pace — am auzit o voce bărbătească. Precis c-a fumat pînă n-a mai putut şi-acu' îi e rău. Se vede treaba că n-are cine să-i rupă urechile. Hai mai bine să plecăm de-aici !

N-am înţeles imediat cele ce spunea el, deoarece mă gîndeam la altceva. De la primele cuvinte l-am recunoscut pe Zarev.

Aşadar, Kolka a avut dreptate. Ei se cunosc şi încă bine de tot. El chiar o tutuieşte. Prin urmare, toate dovezile indirecte devin dovezi directe. Şi creionul german, şi fîstîceala ei, şi biletul, şi întîlnirea tainică din parc nu sînt decît verigile unui lanţ de împrejurări, dar nu întîmplătoare. „Iată pînă unde aţi decăzut, Irina Lvovna, formal instructoare superioară de pionieri la şcoala sovietică nr. 7 şi, în fond, un agent sau, cel puţin, un complice al duşmanului !"

Revoltat de trădarea Irinei Lvovna, n-am băgat de seamă că Zarev şi însoţitoarea lui s-au sculat de pe bancă şi mi-am revenit abia atunci cînd ei se aflau la o anumită distanţă. Tocmai mă pregăteam să pornesc în urmărirea lor, cînd atenţia mi-a fost atrasă de foşnetul unor crengi ce se mişcau în spatele meu. N-am apucat să întorc capul, că la urechea mea se auzi o şoaptă :

— Eşti un măgar fără minte, şi nu un anchetator ! Nu puteai născoci ceva mai deştept decît să apari prosteşte în momentul cel mai nepotrivit ? Cu mutra ta idioată i-ai speriat şi ai stricat totul.

Firește că era Funtikov.

Absorbit de nenorocirea mea, uitasem că el trebuia să se afle pe undeva prin apropiere, și apariția lui a fost pentru mine cu totul neașteptată.

— De unde ai mai răsărit și tu? l-am întrebat, uimit.

Dar Kolka nu m-a învrednicit cu vreun răspuns. Cu o expresie de dispreț pe față, el porni în urma perechii care se depărta. Nu-mi rămînea altceva de făcut decît să-l urmez.

Abia cînd am ajuns în aleea principală, care ducea spre ieșirea din parc, și am văzut că Zarev, ținînd-o la braț pe Irina Lvovna, se îndreaptă spre poartă, Funtikov catadicsi să deschidă gura.

— S-a terminat! grăi Kolka, scuipînd posomorît și încetinind pasul. I-am scăpat! Adică, firește că tu i-ai scăpat — se grăbi el să precizeze.

Simțindu-mă vinovat, i-am povestit repede peripețiile mele. Kolka ascultă fără să mă întrerupă, apoi spuse:

— Curcă plouată ce ești! Te-ai zăpăcit... Tu crezi că la mine în buzunare se lăfăie milioane? Nici eu n-am avut o lăscaie. Totuși am trecut pe lîngă controloare ca prin brînză.

— Cum ai făcut?

— Trebuie să ai cap! Am apreciat situația de cum m-am apropiat. Văd că controloarea e o femeie mai în vîrstă, aspră, cu pince-nes...

— Cu pince-nez — l-am corectat.

— N-are importanță — trecu Funtikov peste observația mea. Mi-am zis: „Una ca asta precis că-și chinuiește bietii nepoței, silindu-i să stea ceasuri întregi și să-și facă lecțiile. Drept care trebuie să te apropii de dînsa într-un mod corespunzător".

— Şi ce i-ai spus ? l-am întrerupt nerăbdător.

— I-am spus că fratele meu a plecat în parc şi a luat cheia de la casă cu el, iar eu am mîine teză la fizică, trebuie să mă pregătesc şi nu pot intra în casă.

— Şi te-a lăsat să treci ?

— Fireşte.

— Straşnic ! am exclamat sincer entuziasmat.

— Dar ar fi şi mai straşnic dacă tu ai avea pe umeri un cap, şi nu un dovleac.

— Păi eu...

— Gata, ajunge, lasă vorba !... Mai bine ascultă ce am reuşit totuşi să aflu. Înţelegi, m-am ţinut după Zarev de parcă aş fi fost lipit de el. L-am însoţit pînă la bancă, mă uit şi văd că el a sosit primul la locul indicat. Şi chibzuiesc că, deocamdată, trebuie să-mi aleg un loc de pîndă. Şi, ca dinadins, în spatele băncii se află un pîlc de brazi tineri : ceva mai bun nici că-mi puteam dori. Ţinîndu-mă cam la vreo cincizeci de metri departe de el, m-am înfundat în plantaţie şi apoi m-am apropiat de bancă, tîrîndu-mă pe burtă... Fără să fac cel mai mic zgomot, am ajuns tîrîş pînă la bancă, am tras cu urechea şi am simţit că mă înfior : îi auzeam pînă şi răsuflarea. „Ei, drăcie, Doamne fereşte să strănut, că s-a zis cu mine. Mă găureşte cu creionul-pistol şi... aleluia ! Înţelegi, mi-era teamă să şi mişc. N-aş putea spune cît timp a trecut, dar trupul îmi înţepenise de-a binelea. Ştii şi tu cît îi de rece pămîntul acum. Îl văd deodată pe Zarev că-şi pierde răbdarea, sare în picioare şi începe să se plimbe încolo şi-ncoace. Am profitat de asta, ca să-mi mişc puţin picioarele. Dar nu trece mult şi-l aud cum strigă : „Irocika ! " şi iese în întîmpinarea ei. „Aha — mă gîndesc — am avut dreptate. Jenka iar s-a făcut de rîs cu neîncrederea lui." Amîndoi s-au aşezat

pe bancă. El a făcut niște aluzii referitoare la întîrzierea ei, dar ea l-a întrerupt și s-au pornit să boscorodească pe nemțește. Înțelegi, pînă și în parc sînt conspirativi.

— În clipa aceea nu ți-a mai rămas decît să te scoli și să te duci acasă — mi-am dat părerea.

— De ce? nu se dumeri Kolka.

— Păi fiindcă tu te pricepi la germană așa cum se uită mîța în calendar.

— Ba tu ai fi stat ca mîța, nu eu — se oțărî Funtikov. Cu atît mai mult cu cît ea a început la fel ca nemțoaica noastră la lecție: „Nur deutsch. Wir müssen nur deutsch sprechen“ [1]. E drept că mai departe n-am prea înțeles, dar cîte ceva tot am priceput. De pildă, ea l-a întrebat, tot la fel cum ne întreabă Emma noastră pe noi: „Hast du alles vorbereitet [2]?“. Se vede treaba că el n-o prea „rupe“ pe nemțește, căci mai mult îi ținea ei isonul: „Ja, ja“ și „jawohl“ [3].

— N-ai înțeles prea multe.

— Așteaptă. Am prins înainte de toate linia generală a discuției. Înțelegi, ea-l dojenea tot timpul, ca o profesoară pe un elev. E evident că el îi e subordonat. Mi-a făcut impresia că dînsa îi dădea instrucțiuni cu privire la ceva.

— Întocmai, cu privire la ceva. Dar tu n-ai înțeles o boabă. Ce folos putem trage de pe urma unor date ca astea!

— Cum, ce folos?! se înfurie Funtikov. Ții minte ce-ai spus: „Poate că a fost amestecată împotriva

[1] Numai nemțește. Trebuie să vorbim numai nemțește (în limba germană în text). (n.t.)
[2] Ai pregătit totul? (în limba germană în text). (n.t.)
[3] Da (în limba germană în text). (n.t.)

voinţei ei". Ca de obicei, ai nimerit cu oiştea-n gard. E clar că ea nu-i o simplă unealtă, ci ditai grangurele. Să-ar putea ca tocmai prin dînsa firul să ducă pînă la şeful lor cel mare. Ţii minte instrucţiunile lor: „Arătaţi I.". Arătaţi! Va să zică e ca un fel de control.

— Încă nu se ştie.

— Tu nu ştii niciodată nimic. N-ai imaginaţie nici de două parale. Ascultă mai departe. Încă n-am terminat. Principalul abia urmează.

— Atunci, dă-i drumul!

— Înţelegi, pe urmă el a început să-i citească ceva în nemţeşte. Fireşte că eu nu-s neamţ şi n-am putut pricepe totul. Dar am reţinut mai ales două cuvinte care se repetau în text de cîteva ori.

— Ce cuvinte?

— „Hund" şi „photographieren".

— „Cîine" şi „a fotografia" — am ghicit eu. Ei, şi mai departe?

— Şi mai departe şi-a făcut apariţia un imbecil pe care-l cunosc eu şi a stricat toată treaba.

— Nu la asta mă refer. Întreb ce concluzii a tras imbecilul pe care-l cunosc eu.

— Nu cumva nu eşti în stare să ghiceşti singur?

Am dat din umeri.

— Ce crezi — continuă Kolka — cam ce-i putea el citi? Doar nu studia literatură!

— Cred că nu.

— Dacă ea este veriga de legătură între grupul contesei şi şeful lor, atunci concluzia se impune de la sine.

— Care anume?

— Păi e limpede ca lumina zilei: că Zarev i-a citit raportul curent al contesei.

— De ce ? i-l putea transmite aşa, simplu.

— Cum de nu pricepi ? ! Doar asta nu-i decît o măsură elementară de precauţie. Dacă ea se trezeşte deodată într-o situaţie dificilă, să zicem că e supravegheată şi trebuie să înghită hîrtia. Nu-i necesar să cunoască textul ?

— Este.

— Aia-i ! Dar ne-am abătut de la subiect. Ce zici de cuvintele pe care le-am auzit ? De ce pomeneşte contesa în raportul ei de fotografiere şi de cîine ?

— Păi contesa are un cîine cu numele idiot de Adolf. Chiar în primul bilet, cu care a început totul, se aminteşte de un cîine mort.

— Nu de unul mort. Acolo se spune : „Aici e îngropat cîinele". Asta-i doar o expresie metaforică. Aşa se spune atunci cînd vrei să subliniezi esenţa unui lucru. Înseamnă că, în cazul de faţă, esenţa e cîinele. Este limpede că în toată afacerea asta e amestecat şi cîinele contesei. Pînă acum n-am mai dat de alţi cîini. Ce rol poate avea el ?

— Păzeşte locuinţa contesei — am răspuns repede.

— Bine. Şi mai ce ?

— Poate fi folosit la urmărirea cuiva.

— Dă-ţi seama ce vorbeşti ! Unde s-a mai auzit ca un dog să servească drept cîine poliţist ?

— Atunci nu mai ştiu.

— Pune-ţi şi tu mintea la contribuţie. Ce poţi spune despre ochii acestui Adolf ?

— Despre ochi ?... Am rămas pe gînduri. Păi sînt plini de răutate, scîrboşi.

— Ce culoare au ?

— Iar te-ai apucat să-ntrebi prostii ! m-am indignat. E oare cu putinţă să memorezi fiecare fleac ?

— În meseria noastră nu există fleacuri — rosti Kolka pe un ton povăţuitor. Bagă la cap o dată pentru totdeauna, tovarăşe anchetator.

— Ce legătură poate avea culoarea ochilor cu toată povestea asta ?

— Faptul că — şi în vocea prietenului meu am simţit o notă de triumf — are ochi de nuanţe diferite. Sînt căprui, dar unul e de culoare mai deschisă decît celălalt.

Fără să spun nimic, am pus mîna pe fruntea lui : era rece.

— Pare-se că n-ai febră — am zis.

— La început mi s-a părut şi mie că m-am înşelat — răspunse Kolka. De-aia nu ţi-am spus nimic pînă acum. Dar, ţinînd seama de cele întîmplate azi, nu mai am nici un fel de îndoieli.

— Cu privire la ce ?

— Păi judecă şi singur. De ce-am început discuţia despre culoarea ochilor cîinelui contesei ? Ian ghiceşte : ce legătură are fotografierea cu ei ?

Şi deodată am înţeles la ce se gîndeşte Funtikov. Mi-am amintit de romanul citit nu demult de noi — romanul din pricina căruia chiulise Kolka. Acolo se pomenea despre un lucru care mă uluise : un spion folosise pentru scopurile lui un cîine cu un ochi de sticlă, avînd camuflat în el un minuscul aparat de fotografiat.

Va să zică asta era descoperirea făcută de Kolka ! Să mai îndrăznească cineva să susţină că a citi cărţi despre spioni este o ocupaţie inutilă, ba chiar dăunătoare ! Ce ne-am fi făcut dacă nu cunoşteam şi asemenea metode ticăloase ale agenţilor străini ?

— Kolka ! am exclamat eu. Deci în ochiul dogului este montat un aparat fotografic ?

— Ihî, ai ghicit ! zîmbi satisfăcut Funtikov. Acum ai înţeles de ce are ochii de nuanţe diferite ? Ticăloşii n-au fost în stare să potrivească exact culoarea. Şi acum adu-ţi aminte de lumina pe care am văzut-o în locuinţa pustie. Ce culoare avea ?

— Stai niţel. Parcă roşiatică.

— Exact. Ştii unde se foloseşte lumina roşie ?

— La developarea filmelor şi la scoaterea copiilor fotografice.

— Ia te uită ! Te deştepţi văzînd cu ochii.

— Nu cumva au instalat acolo un laborator fotografic ? Dar ce fotografiază cu ajutorul cîinelui ?

— Multe se pot fotografia : documente secrete, diferite planuri. Eu de unde să ştiu ? Dar acum lucrul ăsta nici nu este important pentru noi. Principalul e să ne verificăm ipoteza. Şi dacă avem dreptate, lucru de care sînt pe deplin convins, atunci treaba o putem considera aproape terminată. Cîinele ăsta fotograf va fi o probă atît de zdrobitoare, încît vor putea fi arestaţi cu toţii. Şi Funtikov îşi frecă agitat mîinile.

— Dar cum vom verifica presupunerea noastră ? am întrebat.

— Ăsta-i un fleac ! Nimic mai simplu. Va trebui să facem cunoştinţă mai îndeaproape cu cîinele, să-i cîştigăm încrederea, să obţinem de la contesă să ne dea voie să-l plimbăm, iar apoi nu ne rămîne decît un singur lucru : să-i apăsăm cu grijă ochiul artificial, şi aparatul se va afla în mîinile noastre.

— Să încercăm — m-am învoit eu, cu o oarecare îndoială, temîndu-mă că planul lui Kolka nu va fi chiar aşa de uşor de dus la îndeplinire, după cum îşi imagina el.

— Doar un lucru mă îngrijorează — spuse prietenul meu. Nu cumva ei să treacă la acţiuni decisive atîta

timp cît noi nu sîntem încă gata cu toate. Va trebui să aflăm de la Iura cînd se întoarce tatăl lui.

— De unde ai dedus posibilitatea unui asemenea pericol ?

— Îţi aduci aminte ce l-a întrebat aşa-zisa instructoare de pionieri pe Zarev : „Ai pregătit totul ?" E limpede că evenimentele se precipită.

Capitolul IX

ÎNTÎMPLĂRILE SE SUCCED UNA DUPĂ ALTA

În cele din urmă, chiar ne-a fost dat să avem de furcă şi cu cîinele ăsta afurisit. Adolf îşi îndreptăţea numele. Între noi aşa îi ziceam — „Hitler". Toate încercările noastre de a-i cîştiga încredere se loveau, în cazul cel mai bun, de indiferenţa lui plină de dispreţ, iar în cel mai rău caz, de mîrîitul său duşmănos.

Am studiat în amănunţime graficul plimbărilor contesei cu odorul ei şi, dacă în timpul acesta eram liberi, ne străduiam din răsputeri să le ieşim în cale. O salutam politicos pe contesă, ne interesam de sănătatea ei, îi ofeream serviciile noastre. Am reuşit să obţinem un zîmbet din partea Ghelmont-Almazovei atunci cînd ne întîlnea, deşi mi se părea că zîmbeşte numai din colţul gurii, alungindu-şi buzele lipsite de culoare, în vreme ce privirea îi rămînea rece după lentilele pince-nez-ului de modă veche.

Dar era de ajuns să vorbesc cîinelui, să-i spun „Adolfik scump", să întind cu sfială mîna spre el, că dogul se încorda imediat, părul de pe grumaz i se zburlea, ne arăta un bot rînjit şi auzeam un mîrîit surd, care era totuşi suficient să înnăbuşe în faşă toate încercările noastre de apropiere.

Îţi venea să crezi că dogul ne pătrunde gîndurile şi, în cele din urmă, o să ne afle şi intenţiile.

De fiecare dată cînd ne întîlneam, mă sileam să-i studiez ochii, să desluşesc deosebirea de nuanţe descoperită de Kolka, dar n-am reuşit de fel ; fie că nu găseam în genere vreo deosebire, fie că remarcam deodată ceva nefiresc şi artificial ba la ochiul stîng, ba la cel drept.

Pînă la urmă mi-am pierdut răbdarea şi i-am spus lui Funtikov :

— Ştii, Kolka, după părerea mea n-o să iasă nimic din planul nostru. Hitler ăsta e încăpăţînat ca un catîr. În afară de contesă nu vrea să recunoască pe nimeni.

— Nu-i adevărat — răspunse prietenul meu. Îl mai recunoaşte şi pe Franz. Mai ţii minte, cînd am fost la Ghelmont-Almazova şi a venit neamţul, el nici n-a crîcnit măcar.

— Asta-i altceva ! Franz e rudă cu contesa. Vine deseori în casă. Fireşte că dogul s-a obişnuit cu el.

— Asta înseamnă că se poate obişnui şi cu noi. Trebuie numai să găsim calea de acces spre inima lui.

— Cum să găseşti calea de acces, dacă dulăul nici nu te lasă să te apropii măcar de el ? am răspuns posomorît.

— Ascultă, am o idee ! exclamă deodată Kolka, apucîndu-mă de mînă. Drumul spre inima unui cîine

trece prin stomac. Înţelegi, trebuie să-i dăm demîncare. Nu-i aşa că m-am gîndit bine ?

— Vezi să nu-ţi dea voie contesa !...

— De ce nu ? !... O javră ca asta, fără doar şi poate, mănîncă cît zece. Iar acum, după război, alimentele se dau pe cartelă şi nu-i chiar aşa de simplu să te aprovizionezi... Hotărît c-o să ne dea voie ! încheie cu convingere Funtikov.

— Dar cu ce-ai de gînd să-l hrăneşti ?

— Cum cu ce ? Dar gustarea ta ? Mama îţi dă în fiecare zi la şcoală sandvişuri cu unt şi, uneori, şi cu salam.

— Vezi să nu ! m-am revoltat eu. Nici mie salamul nu-mi cade greu la stomac.

— Vai de capul tău !... mormăi cu dispreţ Kolka. Putem spune că aici e vorba de viaţa unui om, de soarta unor importante secrete de stat, iar tu n-ai altă grijă decît să înfuleci salam cît şapte...

Funtikov n-avea dreptate : salamul nu-l vedeam eu chiar atît de des. Dar cui îi face plăcere să audă o asemenea învinuire ? ! De aceea i-am spus :

— Fie, ce contează... Sta-i-ar în gît lui Adolf ăsta gustarea mea.

Dar nu i-a stat în gît. Sandvişurile dispăreau într-o clipită în gura lui uriaşă. Cîinelui îi plăcea îndeosebi salamul. Dacă acesta lipsea, el mirosea îndelung bucata de pîine, apoi lingea untul şi-mi întorcea spatele. Eu şi Kolka eram indignaţi pînă în adîncul sufletului de aceste nazuri, dar răbdam.

La drept vorbind, răbdam numai eu. Pentru Kolea, care nu-şi lua gustarea la şcoală, nu era prea greu să îndure o asemenea bătaie de joc. El ştia că, întorcîndu-se acasă, va găsi acolo ceva întăritor. Pe masă, sub un şerveţel, îl aştepta totdeauna dejunul pregătit de

mama lui înainte de a se duce la lucru. Eu însă trebuia să-mi strîng cureaua şi să umblu flămînd pînă seara cînd se întorcea mama.

Am încercat să găsesc o ieşire din situaţia asta, oprindu-mi mie jumătate din dejun şi dîndu-i-o pe cealaltă lui Adolf, dar Funtikov curmă fără milă şiretlicul meu.

— Lasă-te de astea ! spuse el. Cîinele începe să se obişnuiască cu noi, nu mai mîrîie la apariţia noastră, iar tu te zgîrceşti. Nu-i nimic, n-ai să mori...

Într-adevăr, a sosit şi clipa cînd privaţiunile mi-au fost răsplătite. Într-o zi, după ce javra înghiţi porţia obişnuită de sandvişuri, prinse să dea din coadă şi — ce minune ! — îmi linse mîna. Prinzînd curaj, l-am mîngîiat cu grijă pe spinare : dulăul nu zise nimic.

Kolka profită imediat de noua situaţie.

— Leokadia Leopoldovna — rosti el cu duioşie — daţi-ne voie să-l plimbăm niţel pe Adolf.

După ce stătu o clipă la îndoială, contesa îi dădu cureaua prinsă de zgardă şi cîinele porni supus după noi. Nu-mi venea să-mi cred ochilor !

A doua zi, chiar Ghelmont-Almazova ne rugă să-i facem acest serviciu.

— Tinerilor — ne spuse ea — trebuie să mă duc pînă la magazin. Vreţi s-aveţi grijă de Adolf ?

— Fireşte. Cu mare plăcere — am răspuns eu.

Abia dispăru contesa pe poartă, că Kolka îmi şopti agitat :

— Gata ! Acum trebuie să acţionăm. Hai să-l ducem între stivele de lemne, ca să nu ne vadă nimeni, şi tu ai să-i scoţi ochiul de sticlă.

— De ce eu ? am întrebat repede.

— Aşadar, ţi-e frică — constată Funtikov.

— Ba de loc... Însă tu ai descoperit ochiul artificial, aşa că se cuvine ca tot tu să-l scoţi.

— Ah, va să zică aşa stau lucrurile ! Tu să stai deoparte, iar eu să scot pentru tine caftanele din foc !

— Castane, nu caftane ! l-am corectat.

— Nu te tot lega de mine ! Mai bine recunoaşte că de spaimă ţi s-au tăiat picioarele.

— Dar ţie nu ţi s-au tăiat ?

— Mie ? şi Kolka se întoarse brusc spre dulău.

Din nebăgare de seamă, el smuci cureaua. Dogul se dădu îndărăt şi părul de pe grumaz i se zbîrli.

— Uite ce — spuse Funtikov pe un ton neaşteptat de paşnic — hai să tragem la sorţi !

În faţa unei asemenea propuneri nu se făcea să te opui. Kolka scoase din buzunar o monedă şi o aruncă în sus.

— Stema ! am strigat.

Aplecîndu-ne deasupra monedei căzute, era cît pe ce să ne ciocnim cap în cap. Moneda zăcea cu stema în sus.

— Aşa — rosti Funtikov, posomorît — şi mai ai pretenţia că-mi eşti tovarăş !... Supărat, Kolka mă privi chiorîş, stătu o clipă pe gînduri, apoi scoase din buzunar o bucăţică de zahăr şi-i vorbi cîinelui : Adolfik drag, vino-ncoace... De-ai crăpa o dată, Hitler blestemat !... Vino la mine ! Na, îndoapă-te cu zahăr. Cîinele linse bucăţica de zahăr, apoi o sfărîmă între dinţi. Cu băgare de seamă, Kolka întinse mîna şi atinse capul cîinelui. Dogul mîrîi încetişor, dar suportă mîna. Căţeluşul meu bun, căţelul meu scump — spunea Kolka, folosind cu făţărnicie sufixe diminutivale — acuşica o să-ţi apăsăm ochişorul. Nu te teme, n-o să te doară... Stai ! îşi întrerupse Funtikov efuziunile. Dar care ochi e de sticlă : dreptul sau stîngul ?

— Tu trebuie s-o ştii mai bine ! am observat eu.

— Naiba să-l ştie — răspunse Kolka. Acum parcă-s amîndoi la fel.

— Hai, nu mai pierde vremea. Acuşi se întoarce contesa.

— Dar pe care să-l apăs ?

— Apasă-i pe amîndoi : unul o, să iasă.

— Du-te încolo !... se răsti Kolka. Hai să facem aşa : eu o să-l apăs pe cel stîng şi, dacă nu iese, ai să-l apeşi tu pe cel drept. Aşa va fi mai cinstit.

Zicînd acestea şi adunîndu-şi tot curajul, Funtikov apucă hotărît capul lui Adolf.

Mie nu mi-a mai venit rîndul să încerc. Cele ce urmară se petrecură într-o clipă. Am auzit mîrîitul fioros al dulăului, l-am văzut pe Kolka sărind brusc într-o parte, lovindu-se de o stivă de lemne şi întorcîndu-se cu spatele... Dinţii cîinelui clănţăniră şi, aproape în aceeaşi clipă, urletul prietenului meu cutremură văzduhul. Dogul se smuci, smulse cureaua şi se repezi înaintea contesei, care tocmai intra în curte. Iar Funtikov... Funtikov sta în acelaşi loc, palid, cu faţa schimonosită de frică, şi îşi freca poponeaţa cu mîna.

— Ce s-a întîmplat, tinerilor ? întrebă Ghelmont-Almazova, prinzînd cîinele.

Am făcut repede un pas înainte, acoperindu-l pe Kolka de privirea contesei, şi am bolborosit fîstîcit :

— Probabil că Adolf a simţit apropierea dumneavoastră şi s-a smucit din mîinile noastre.

Contesa nu spuse nimic, ci mă cercetă doar cu o căutătură lungă, din care pricină inima mi se făcu cît un purice.

După ce Ghemont-Almazova dispăru în casă împreună cu dihania ei, m-am întors spre Kolka. Între timp, el izbutise să-şi vină în fire şi încercă chiar să-mi zîm-

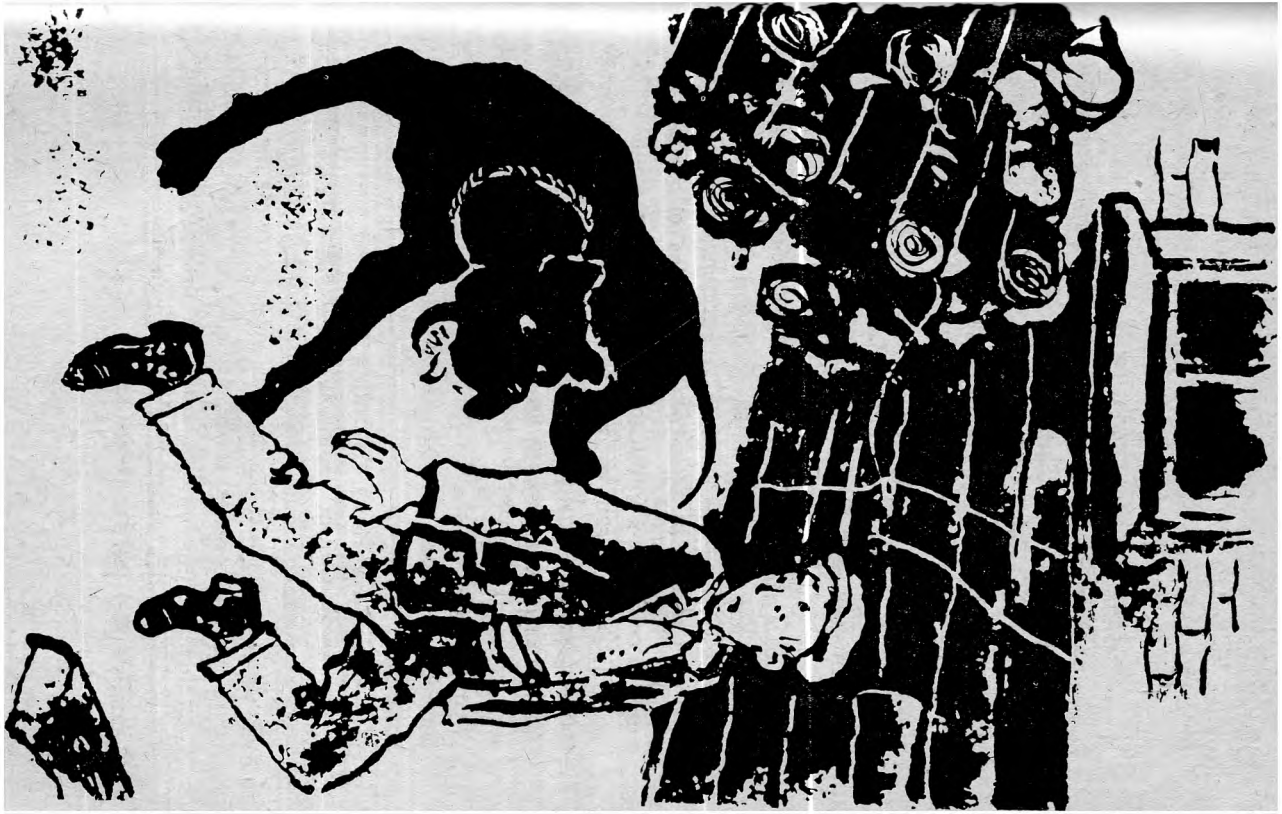

bească, dar colţul buzelor îi tremura într-un chip care-l dădea de gol.

— Te-a înhăţat zdravăn ? l-am întrebat compătimitor.

— O nimica toată ! Chiar şi pantalonii au rămas întregi — răspunse Kolka pe un ton, de parcă o muşcătură de cîine ar fi fost pntru el lucrul cel mai firesc din lume. Da, am comis o greşeală — continuă el, gînditor. N-am apăsat ochiul care trebuia. Acum nici un kilogram de salam nu ne mai ajută. Va trebui să căutăm alte dovezi...

În aceeaşi seară ne-am dus la Cisteakov. Iurka se dovedi un meditator din cale-afară de pisălog şi nu ne slăbea de fel. Se considera un profesor autentic şi pretindea cu stricteţe să executăm tot. Dacă nu apucam să facem vreun exerciţiu sau să rezolvăm o problemă dată de el, era vai şi amar de noi ce ne auzeau urechile.

— Ce vă tot eschivaţi ?! se aprindea el. Colectivul mi-a încredinţat supravegherea voastră, şi eu sau fac oameni din voi, sau vă demasc în faţa întregii clase ca pe nişte şarlatani şi mincinoşi. Pentru data viitoare vă dau de două ori pe-atîta. Să îndrăzniţi numai să veniţi tot ca şi azi !

Între patru ochi, îl ocăram pe Iurka de mama focului. Cînd vorbea despre „încrezutul ăla", Funtikov se bîlbîia de furie.

— Ştii — se îneca de mînie prietenul meu — el îşi bate pur şi simplu joc de noi. Unde s-a mai pomenit ca nişte oameni cumsecade să fie siliţi să-şi facă toate lecţiile, ba, pe deasupra, încă altele date de un oarecare nebun care se crede pedagog şi dascăl ! Ah, ce săpuneală zdravănă i-aş trage eu profesorului ăstuia ! Tii — îşi ridica visător Kolka ochii în sus — să-i atingi una, de să-l laşi lat pe jos !...

— Asta nu se poate — am oftat, înţelegîndu-i simţămintele. Trebuie să îndurăm. Dar nu-i nimic, o să ne vină şi nouă apa la moară.

— Şi încă curînd! adăugă convins Funtikov. Să vezi atunci ce-o să mai rîd de el...

De aceea, cînd veneam la obişnuitele lecţii la Cisteakov, ne străduiam din răsputeri să ne înnăbuşim nemulţumirea şi căutam să fim elevi cuminţi şi conştiincioşi.

Şi astăzi Iurka ne primi lăfăit cu impertinenţă în fotoliul de la biroul tatălui său.

— Ei, băieţi — ne salută el, imitînd-o în mod vizibil pe Faina Pavlovna, diriginta clasei noastre — sper că azi v-aţi făcut cum trebuie exerciţiile pe care vi le-am dat. Ia arătaţi-mi-le...

Lucram la exerciţii de mai bine de un ceas, cînd soneria ne întrerupse activitatea. Iurka fugi în antreu şi, după un minut, se întoarse cu o telegramă în mînă. Faţa îi era luminată de un zîmbet de fericire.

— Tăticu vine azi! ne comunică el, bucuros, încă din prag, fluturînd telegrama. Apoi, privindu-şi ceasul, adăugă îngrijorat: Trenul soseşte peste patruzeci de minute; trebuie să dau o fugă pînă la gară. Ne-am sculat de pe scaune, dar Iurka ne opri cu un gest: Nu, nu, nu plecaţi, vă rog, Dusia nu-i acasă şi a plecat fără să-şi ia cheile. Dacă n-o să fie nimeni aici, ea n-o să poată intra în casă. Rămîneţi, mă întorc repede...

— Parcă nu ne vine la îndemînă... — am început eu, fîstîcit, dar mi-am înghiţit imediat vorba, simţind un ghiont uşor în coaste. Ca întotdeauna, Kolea căuta să profite de întorsătura pe care o luau lucrurile.

— Prostii! răspunse Iurka. Şi, ca să nu vă plictisiţi, o să vă dau o mică distracţie — şi el sublinie cu

unghia cel puţin vreo zece exerciţii de algebră din culegerea de exerciţii şi probleme.

De îndată ce uşa se închise după Cisteakov, prietenul meu sări de la locul lui şi începu să se plimbe agitat prin cameră.

— Ne apropiem de clipa hotărîtoare a evenimentelor — rosti el, solemn, învîrtindu-se în jurul mesei. Tatăl încrezutului se întoarce din delegaţie. Prin urmare, ei vor trece la acţiuni decisive din clipă în clipă.

— De ce m-ai înghiontit? l-am întrebat. Ce-ai de gînd să faci?

— Şi, din moment ce este aşa — îşi continuă Funtikov raţionamentul, fără a da atenţie întrebării mele — n-avem nici noi timp de pierdut, trebuie să acţionăm.

— Ce vrei să faci? am insistat eu.

Funtikov îşi întrerupse plimbarea prin cameră, veni lîngă mine, se opri, răşchirîndu-şi larg picioarele, şi rosti răspicat:

— Tovarăşe anchetator! Sîntem aproape de finiş. Trebuie să oprim la timp mîna criminală care-l ameninţă pe Feodor Nikolaevici Cisteakov. Dar puteţi oare afirma că sîntem pe deplin pregătiţi?

— După părerea mea, cred că am strîns probe suficiente... — am început eu, dar Kolka mă întrerupse.

— Care anume? Înşiră-le!

— Păi, înainte de toate, avem biletul cifrat scris în germană. Apoi am stabilit cine face parte din banda criminalilor: contesa, Franz, Zarev, Dusia, Irina Lvovna. Legătura dintre ei e dovedită cu precizie, iar între contesă şi Franz au fost descoperite chiar legături de rudenie. Am urmărit întîlnirile lor tainice în apartamentul contesei, în apartamentul nelocuit, în parc. Majoritatea dintre ei — poate chiar toţi —

vorbesc nemţeşte. Mai avem stiloul-pistol al lui Zarev... În sfîrşit — am încheiat ceva mai sigur — mai este „cîinele fotograf".

— „Cîinele"... — mă maimuţări Kolea, cu un aer de parcă ideea cu aparatul de fotografiat din ochiul cîinelui ar fi fost a mea, şi nu a lui. Dar poţi răspunde, de pildă, la următoarele întrebări: cu cine s-a întîlnit Zarev în apartamentul nelocuit? Despre ce fel de praf de puşcă a pomenit el cînd a ieşit de-acolo? Prin ce mijloc concret au de gînd să acţioneze criminalii?

— Păi nici tu nu poţi — am răspuns.

— Ţine minte — continuă Funtikov, fără a mă lua în seamă — că am strîns multe dovezi, dar toate sînt dovezi indirecte. Biletul cifrat poate fi tăgăduit, cunoaşterea limbii germane la fel. Cunoştinţa, legăturile de rudenie, întîlnirile tainice? „S-avem iertare, dar aşa ceva nici n-a existat", vor spune ei. Şi cum o vom dovedi-o?

— Dar stiloul-pistol?

— Desigur că stiloul este o probă concretă, dar de el poţi scăpa uşor în caz că ceva nu miroase a bine. Ei, dacă am fi dus la capăt chestia cu cîinele, atunci totul ar fi fost limpede. Dar din cauza laşităţii tale...

— A mea?!

— Fireşte că a ta. Dar să lăsăm cearta. Avem nevoie, ca de aer, de o probă palpabilă, înţelegi, palpa-bi-lă. Trebuie să acţionăm.

— În ce fel?

— Să profităm de faptul că sîntem singuri în casă şi să scotocim prin lucrurile Dusiei.

— Dar dacă ea pică pe neaşteptate?...

— „Dacă... dacă"... Cui e frică de apă n-o să-nveţe niciodată să-noate. Trebuie să lucrăm cu cap. Eu mă

duc la bucătărie, unde stă ea, iar tu te-aşezi la geam şi, în caz de primejdie, ciocăneşti în perete.

Dar n-am apucat să mă scol de pe scaun, că zgomotul produs de uşa de la intrare mă ţintui pe loc. Pe coridor se auziră paşi. Erau cel puţin două persoane. Am deslușit limpede un mers bărbătesc şi nişte paşi mărunţi — de femeie sau de copil.

— E Iura cu tatăl lui — am zis în şoaptă.

— Nu — şi Kolea clătină din cap. E prea devreme să fie ei...

Între timp, paşii amuţiră. Uşa bucătăriei se deschise şi se închise cu zgomot.

— E Dusia cu încă cineva — am rostit eu. De ce ne-o fi minţit Iura că n-are cheile la ea ?

— Şi tu l-ai crezut ? mormăi dispreţuitor Funtikov. El ne-a lăsat înadins aici, ca să se poată lăuda în faţa tatălui său : „Vezi, tăticule, cît îs de bun : îi scot la liman pe doi trîntori". Încrezut nenorocit ce e !...

De dincolo de perete, din bucătărie, se auziră voci. Da, vorbeau doi : un bărbat şi o femeie, dar nu puteam deslușî cuvintele. Mi-am lipit urechea de perete, dar fără nici un rezultat. Lîngă mine sta Kolka, ţinîndu-şi răsuflarea.

Deodată scîrţîi ceva, şi vocea Dusiei ajunse pînă la noi atît de limpede, de parcă femeia s-ar fi aflat lîngă noi în aceeaşi cameră. Dar, ciudat lucru, aveam impresia că ea s-a mutat, printr-o minune, din bucătărie în stradă. În orice caz, cuvintele ei se revărsau ca dintr-un difuzor, pe fereastra deschisă înspre curte.

Primul care ghici despre ce e vorba fu Kolka.

— Au deschis geamul din bucătărie — îmi şopti el la ureche, abia mişcîndu-şi buzele, şi în aceeaşi clipă

îmi strînse umărul cu atîta putere, că era cît pe ce să scot un țipăt.

În bucătărie vorbea un bărbat. Era... Zarev. Dar nu asta ne zgudui, ne făcu să pălim și să ne lipim unul de celălalt, simțind cum ne trec fiori reci prin trup. Vorbele rostite de Zarev, mai precis sensul lor — iată ce ne inspira groază. Am auzit totul, dar mintea refuza să înțeleagă cele auzite, să dea crezare celor ce se petreceau dincolo de perete, chiar alături de mine...

— Totul e gata — spunea Zarev cu o voce nefirească, aș zice chiar metalică. Nimic nu-l mai poate salva. Peste trei zile, misiunea va fi îndeplinită. Pentru ca să nu scape cumva de pedeapsă, am ales noaptea. Fix la ora două după miezul nopții, totul aici va sări în aer. Ți-a revenit o cinste mare: vei pune cu mîinile tale mina sub divanul lui și vei uni firul...

Fără a ne fi înțeles, Kolka și cu mine am întors capul și ne-am uitat la canapeaua de piele, cu spătarul înalt, de lîngă peretele de vizavi.

— Nu! se auzi vocea plîngăreață a Dusiei. Nu pot. Prea m-am obișnuit cu el. S-a purtat atît de frumos cu mine... Vă implor, scutiți-mă de asta!...

— Vino-ți în fire, femeie! exclamă Zarev, furios. Amintește-ți de jurămîntul tău. Nu mai poți da înapoi.

— Nu pot, nu pot! hohotea de plîns Dusia. Doar o dată cu el vor pieri oameni nevinovați... Pentru ce?

Răspunsul lui Zarev fu cu totul neașteptat.

— Se lasă frigul — spuse el. Probabil c-o să plouă. Poți răci.

Giurgiuvelele ferestrei care se închidea scîrțîră. Dintr-o dată, discuția de dincolo de perete nu mai putu fi deslușită.

— Se teme că pot fi auziţi din curte — şopti Kolka.

— Da, ai avut dreptate — am răspuns îngîndurat. Trebuie să ne grăbim. Mai avem doar trei zile la dispoziţie... Ciudat lucru, de unde or fi aflat de înapoierea tatălui lui Iurka ?

— Despre asta vom vorbi mai tîrziu. Acu trebuie s-o ştergem de-aici pînă nu ne curăţă.

În vîrful picioarelor, Kolka se îndreptă spre uşă.

— Stai ! l-am oprit cu o şoaptă şuierătoare. Ai înnebunit ! Or să ne-audă...

— Vrei s-aştepţi pînă se întoarce încrezutul cu tatăl lui ? zise iute prietenul meu. Atunci vor descoperi cu siguranţă că am fost aici şi că i-am putut auzi. Să mergem ! Uşa de la bucătărie e închisă. Dar cu băgare de seamă.

Cu inima cît un purice, l-am urmat pe Funtikov. Din bucătărie se auzea o discuţie aprinsă. Criminalii continuau să-şi lămurească treburile. Lucrul acesta ne convenea de minune. Am răsuflat uşurat abia cînd am ajuns pe palier...

— Înţelegi — spuse Kolea, cu ochii bulbucaţi de surescitare şi apucîndu-mă de mînă. Înţelegi ce le-a dat în cap duşmanilor : să arunce în aer toată aripa !

— De ce toată ? ! m-am mirat eu. El a vorbit doar despre mina de sub canapea.

— Dar Dusia ce-a spus ? „Vor pieri oameni nevinovaţi"... Nu un singur om, ci oameni ! Dacă ar fi folosit singularul, am putea crede că e vorba de Iurka. De altfel, n-ar fi nici o pagubă dacă l-ar arunca în aer. Dar ea a spus : oameni — repetă Kolka. Asta înseamnă că au hotărît să-i lichideze şi pe bătrînii Vorobiov.

— Ce nevoie au de asta ? mi-am exprimat îndoiala.

— Ca să şteargă orice urmă. Poate au simţit că Vorobiovii bănuiesc ceva. Mai ţii minte cum şi-a strîns buzele Matriona Ivanovna cînd am pomenit că avem de gînd s-o ajutăm şi pe contesă?

— Dar atunci va fi distrusă şi locuinţa contesei împreună cu toată averea sa.

— Ei, şi... Aurul ascuns o să-l ia cu siguranţă cu ea, cît despre tablouri şi statuete, astea-s... — şi Funtikov dădu dispreţuitor din mînă.

— Şi oare încotro or să se care contesa, Zarev şi Dusia?

— Fiu-iu... — şuieră Kolka. Or s-o şteargă încă cu mult înainte de explozie, iar cînd clădirea o să ia foc, prinde orbul scoate-i ochii... Încearcă de dovedeşte că n-au ars o dată cu ceilalţi. În general, planul lor e ingenios.

— Păi dacă ei se ascund din timp, atunci cine-o să provoace explozia? nu mă lăsam eu.

— „Cine... cine!" Parc-ai fi un copil mic! se înfurie Funtikov. Doar Zarev a spus-o limpede: „Vei uni firul". Un capăt al firului, de mină, iar celălalt, de maşina infernală cu mecanism de ceas. Ai înţeles? Dar unde-or să aşeze ei maşina asta?... căzu pe gînduri prietenul meu.

— Chiar aşa: unde?... Dacă o aşază undeva în apartamentul Cisteakovilor, s-ar putea ca vreunul din ei să audă tic-tacul ceasornicului.

— Stai, stai... Păi e limpede. Numai aşa se poate... Înţelegi, biroul colonelului se află sub camera lui Zarev. Aşa că îşi instalează maşinăria la el, iar firul îl coboară pe geam. Ţii minte că în birou, de la canapea pînă la fereastră, se întind rafturi cu cărţi... În spatele lor se poate ascunde nu numai un fir subţire, ci un cablu cît toate zilele. Hotărît!

Ne apropiam de casă, cînd mi-a venit în minte încă o obiecţie.

— Ştii, Kolka — am rostit cu ironie — versiunea ta nu face nici cît o ceapă degerată.

— De ce? se aprinse dintr-o dată prietenul meu.

— Păi fiindcă cu o s i n g u r ă mină nu poate fi aruncată în aer toată aripa.

Funtikov se opri, de parcă ar fi înţepenit, şi-şi aţinti privirea asupra mea. Ochii lui exprimau o zăpăceală totală. M-am gîndit triumfător: „Tot am reuşit în cele din urmă să te prind la strîmtoare. Zici de Iura că-i încrezut, dar tu ridici nasul de zece ori mai sus decît el. Nu face nimic, acum o să-ţi dai seama că nici eu nu-s prost".

Însă ochii lui Kolka scînteiară doar o clipă, apoi glasul lui se auzi răspicat:

— Dar cine ţi-a spus că au de gînd să arunce casa în aer cu o s i n g u r ă mină?

— Cum... cine? şi am rămas cu gura căscată. Doar Zarev a vorbit despre o singură mină ce trebuie pusă sub canapea.

— Poate îţi mai aminteşti că, nu demult, el a spus ceva despre praful de puşcă?

— Da.

— Dar poate că-ţi imaginezi totuşi de ce-a adus el vorba despre explozibil.

Am început să pătrund raţionamentul lui Kolka.

— Tu crezi — am răspuns nesigur — că ei vor mai pune pe undeva niscai încărcătură cu explozibil?

— Nu cred, sînt convins, — mi-o reteză scurt Funtikov.

— Dar de unde să facă rost de atîta explozibil? O singură mină mai merge... Dar explozibil ca s-arunce în aer o casă întreagă...

Kolka se prefăcu a nu auzi observaţia mea plină de nedumerire.

— Fiindcă veni vorba — zise el — unde lucrează Zarev ?

— Vorobiova ne-a spus că la o uzină.

— Mai precis.

— Nu mai ţin minte.

— Rău ! Un anchetator adevărat trebuie să ţină minte totul. Lucrează la o uzină chimică ! Înţelegi acum de unde are explozibilul ?

Fără să vreau, am rămas uimit de memoria şi de perspicacitatea lui Kolka. Într-adevăr, observa fiecare amănunt şi se pricepea să-l folosească pentru problema noastră. În adîncul sufletului îl invidiam, dar cu glas tare am spus :

— Să admitem ! Însă eu însumi am fost în camera lui şi n-am descoperit nici un fel de substanţe explozive.

— Doar nu-i prost să le ţină acasă.

— Dar undeva tot trebuie să le ţină.

— Le şi ţine.

— Unde ?

— Ghiceşte.

— La contesă.

— Ar fi primejdios.

— Poate undeva afară din casă.

— Nu-mi prea vine să cred. Ai auzit doar că diversiunea e plănuită pentru zilele următoare. Totul e gata pregătit. Adu-ţi aminte de întrebarea pusă în parc de Irina Lvovna şi de răspunsul lui Zarev.

— Se prea poate — am acceptat eu. Dar atunci unde ?... Nu cumva în apartamentul nelocuit ?

— E o idee bună... Deşi nu cred... E prea complicat să duci firul pînă acolo. Ar fi prea vizibil.

— În pod e şi mai complicat.

— Ce te tot urci în cer ?

— În pivniţă ?

— Acolo, ai nimerit-o ! E comod, nu se vede, e economic din punct de vedere al organizării exploziei, al direcţiei undei explozive.

— De unde ai mai aflat asemenea amănunte ? nu mi-am putut reţine uimirea. Direcţia undei explozive...

— Am mai citit şi eu cîte ceva — zîmbi Kolka, mulţumit de sine. Noi, detectivii, sîntem obligaţi să cunoaştem bazele pirotehniei : ştiinţa explozivilor... Ştii ce ? Hai să controlăm acum pivnicioara. Mai avem timp să ajungem la vreme acasă... Hai înapoi !

— Haide ! m-am înflăcărat eu.

...Întunecată, intrarea principală în aripa clădirii ne primi cu izul ei jilav. Funtikov se opri, trase cu urechea, scoase lanterna şi o aprinse. Unul în spatele celuilalt, am coborît cu băgare de seamă treptele. Pe faţă simţeam o adiere răcoroasă. Kolka împinse uşurel uşa de scînduri, plină de crăpături. Uşa scîrţîi şi se deschise.

— Nu e încuiată — am şoptit.

Aplecînd capetele, am pătruns în gura neagră a pivniţei. Tavanul jos se afla chiar deasupra capului. Lanterna arunca o lumină slabă. Probabil că bateria era descărcată. Pata galbenă de lumină lunecă pe pereţii igrasioşi ai coridorului strîmt şi pe jos. Sub picioarele noastre clefăia noroiul. Ceva chiţcăi şi fugi iute. Un şobolan ! Involuntar m-am tras înapoi... „Ăştia mai lipseau", îmi trecu prin minte. Niciodată nu m-am considerat un laş, dar singurul lucru pe care, organic, nu-l puteam suferi erau şobolanii. Nişte

HIENEN

creaturi respingătoare. Br-r-r !... Numai gîndul la ei făcea să mi se încreţească pielea pe mine.

Starea mea sufletească nu-i scăpă lui Kolka şi el spuse şoptit, cu vădită ironie în glas :

— Poate ne-ntoarcem ?

Am scrîşnit din dinţi şi, fără să scot o vorbă, am pornit înainte. Coridorul se sfîrşi curînd şi, în faţa noastră, se ivi o încăpere destul de spaţioasă. În orice caz, razele de lumină nu ajungeau pînă la peretele opus.

În stînga se aflau, trîntite grămadă, în dezordine, nişte butoaie goale, scînduri, resturi de mobilă, o somieră veche. La apropierea noastră, cîţiva şobolani o zbughiră care încotro. De data asta nici n-am tresărit măcar, dar numai eu ştiu cît m-a costat : am simţit gustul sărat al sîngelui curgîndu-mi din buza muşcată.

În dreapta, lîngă perete, se afla o ladă mare, acoperită cu o pînză de sac.

Kolka se duse pînă la ea, dădu pînza la o parte, se aplecă şi fluieră încetişor. M-am uitat pe deasupra umărului său. În lumina ştearsă a lanternei mi-a sărit în ochi o inscripţie, scrisă cu litere mari şi negre : „Mienen".

Mine ! Funtikov a avut din nou dreptate...

Kolka încercă să ridice capacul lăzii, dar nu reuşi. Capacul era bătut în cuie. N-am izbutit nici să urnim lada din loc. Părea crescută în pămînt. Prietenul meu lumină cu lanterna peretele şi, lîngă el, am zărit o stivă întreagă de lăzi la fel, toate camuflate cu cîrpe.

M-am repezit spre ele, dar, deodată, o lovitură năprasnică se abătu asupra capului meu... Picioarele mi-au alunecat, m-am prăbuşit şi mi-am pierdut cunoştinţa. Ultimul lucru pe care l-am auzit a fost strigătul lui Kolka...

Capitolul X

DOVADA HOTĂRÎTOARE

Se înserase. Şedeam în ascunzătoarea noastră şi discutam despre treburile care ne preocupau. Cînd şi cînd, ridicam ca din întîmplare mîna şi-mi pipăiam cucuiul uriaş din frunte, care trebuie să fi fost de mărimea unui pumn. Cucuiul mă durea, capul îmi vîjîia, deşi trecuse aproape o zi de cînd mă lovisem.

— Nu-i nimic — spuse Kolka, observîndu-mi manevrele — trece pîn' te-oi însura. Singur eşti de vină... Cine te-a pus să te repezi ca un năuc spre lăzi. Zi mersi c-ai scăpat ieftin... Cînd ai dat cu capul în grindă, s-a auzit o trosnitură de-am avut impresia că ţi-ai spart ţeasta.

— S-o lăsăm moartă — i-am răspuns, strîmbîndu-mă nu atît de durere cît de amintirea propriei mele greşeli. Hai mai bine să ne apucăm de treabă! Ne-au rămas doar două zile.

— Păi, ce mai, la noi toate-s în ord... — începu Funtikov, dar se opri la mijlocul cuvîntului şi ciuli urechea.

Am auzit paşi pe treptele imobilului. Ca la comandă, ne-am repezit amîndoi spre ambrazură.

Pe scări cobora, cu un pas furişat, Dusia. Chipul ei exprima încordare şi precauţie. Sub şalul aruncat pe umeri se contura forma unui obiect ciudat pe care-l strîngea la piept. Întunericul, care se îngroşase, nu ne îngăduia să deosebim amănunţele, dar aveam impresia că faţa îi e desfigurată de spaimă.

După ce privi hoţeşte, în jur, ea se furişă în trecerea dintre stivele de lemne şi se îndreptă înspre...

noi. Am încremenit amîndoi. N-o mai puteam vedea, în schimb îi auzeam din ce în ce mai limpede paşii... La vreo doi-trei paşi de ascunzătoarea noastră, Dusia se opri. I-am auzit răsuflarea precipitată...

Hîrşîitul unor lemne trase afară dintr-o stivă îmi lămuri scopul venirii ei : ascundea ceva.

Trecură vreo două minute. Zgomotul încetă. Se auziră nişte paşi care se îndepărtau şi curînd am văzut-o pe Dusia dispărînd în aripă. După ce am aşteptat puţin, ne-am repezit spre ieşirea din ascunzătoare.

Se întunecase de-a binelea, dar am reuşit să descoperim imediat ceea ce căutam. Două lemne ce ieşeau puţin în afară ne arătau locul ascunzătorii Dusiei. După ce scoase lemnele, Kolka îşi vîrî mîna în locul rămas gol şi scoase de acolo un pachet destul de voluminos, învelit într-o hîrtie groasă şi legat cu sfoară.

Cu mare băgare de seamă ne-am întors în ascunzătoare, ducînd cu noi şi obiectul descoperit. Funtikov îl aşeză pe butucul care ne servea drept masă, scoase lanterna şi o aprinse. Am zărit ambalajul albastru şi am recunoscut imediat pachetul.

— Kolka ! am exclamat. Ştii de unde-i drăcovenia asta ?

— De unde ?

— Ţii minte duminica aceea cînd am ţinut toată ziua casa sub observaţie, iar seara ne-am strecurat în pod ? Ei bine, în ziua aceea Zarev s-a întors acasă cu un pachet la subsuoară. Atunci nu i-am dat nici o atenţie, dar acuma îl recunosc.

— Am ştiut — îmi şopti emoţionat prietenul meu.

— De unde ai ştiut ? Doar nu ţi-am spus nimic.

— „De unde" ! şi Kolka ridică din umeri. Cînd ai s-ajungi să stăpîneşti metoda lui Holmes, atunci ai să ştii şi tu.

— O ştiu nu mai prost decît tine...

— Oare ?... Hai să verificăm. Spune, de exemplu, ce se află în acest pachet ?

— Asta nici tu n-o poţi spune.

— Ba pot. În faţa noastră — spuse Kolka, triumfător, arătînd cu degetul spre pachet, se află o maşină infernală, mai precis, focosul cu acţiune întîrziată cu care e înzestrat mecanismul de ceas.

— De unde ai dedus-o ?

— Nimic mai simplu. Explozia e fixată la o anumită oră, însă calculată astfel, încît criminalii să aibă timp să se ascundă din vreme. Prin urmare, e nevoie de un dispozitiv special. Zarev îl aduce — a fost momentul cînd l-ai văzut tu — dar, pentru mai multă siguranţă, îl dă în păstrare Dusiei. Îţi dai seama şi tu că locuinţa Cisteakovilor stă în afară de orice bănuială. În ajunul actului de diversiune, Dusia începe să ezite. Probabil că nu vrea să-şi rişte pielea. Doar am auzit discuţia ei cu Zarev. Aşa că, în ultima clipă, ea s-a decis să ascundă maşina. Sau poate că, dacă Zarev a reuşit totuşi s-o înduplece, se teme să păstreze focosul la ea, acum cînd tatăl încrezutului s-a întors din delegaţie. Doar Feodor Nikolaevici e constructor de armament ; dacă din întîmplare îl găseşte, îşi dă imediat seama despre ce e vorba.

— Stai niţel ! mi-am revenit. Ce rost are să ghicim în cafea ! Hai să desfacem pachetul şi să vedem ce-i în el.

— Fie — acceptă Kolka — dacă nu-l crezi pe prietenul tău, n-ai decît să te uiţi. Dar cu băgare de

seamă, să nu rupi sfoara şi hîrtia. Va trebui să punem totul la loc aşa cum a fost. Ei pot veni în orice clipă după pachet. Lucrează aşa ca să nu-i găsească nici un cusur.

— Dar n-o să explodeze? am întrebat cu teamă, uitîndu-mă chiorîş la pachet.

— N-ar trebui — răspunse cam nesigur Funtikov. Mecanismul ceasului nu funcţionează încă. Totuşi... nu-l scutura prea tare.

La gîndul că s-ar putea să explodeze, m-am cutremurat fără să vreau, însă era prea tîrziu să mai dau înapoi: doar singur mă oferisem. Cu mîinile tremurînde, am dezlegat sfoara şi am desfăcut încet ambalajul foşnitor de hîrtie.

În faţa ochilor noştri apăru un dispozitiv bizar, alcătuit dintr-o plăcuţă de lemn pe care, pe nişte suporturi, era fixat un tambur şi cîteva tije metalice. De plăcuţă mai erau fixate, aparte, nişte borne şi comutatoare. De la borne porneau cîteva sîrme scurte.

Era ciudat, dar nu puteam nicicum scăpa de impresia că am mai văzut odată ceva asemănător.

— Acum te-ai convins? am auzit vocea lui Kolka.

— Dar unde e mecanismul de ceas? am răspuns cu o întrebare.

— Probabil că se păstrează separat şi se înşurubează în ultima clipă. Uite, vezi lăcaşurile şuruburilor? spuse el şi-mi arătă nişte orificii.

— Care va să zică, iată cum arată o maşină infernală! am rostit gînditor.

— Hai şi împachetează mai repede totul aşa cum a fost — mă întrerupse nerăbdător Kolka. Te pomeneşti că mai apare careva.

Dar nu ne-a stingherit nimeni. În jur domnea liniştea. Ferestrele aripii luminau paşnic. Numai în apartamentul nelocuit era întuneric. Nimic nu te făcea să crezi că aici, alături, foarte aproape de noi, se pregăteşte o mîrşăvie îngrozitoare. Pachetul, care ascundea în el o ameninţare de moarte pentru cîţiva oameni nevinovaţi, zăcea din nou în ascunzătoarea lui dintre lemne, iar eu şi Kolka ne aflam într-o dispoziţie visătoare. Ne creştea inima în piept de mîndrie...

— Asta-i tot — spuse încet Funtikov, rostind rar cuvintele. Am dobîndit şi dovada hotărîtoare. Urmărirea a luat sfîrşit. Straşnic am mai lucrat. Înţelegi ce efect va avea mîine, cînd...

— Da — am continuat eu — criminalii socotesc că au prevăzut totul, că victima nu le mai poate scăpa, şi deodată...

— ...apărem noi — mă întrerupse Kolka — însoţiţi de cekişti, şi punem gheara pe toţi porumbeii... Îţi închipui ce mutră or să facă cînd or afla cine i-a demascat... Iar Iurka... Mutra lui Iurka, a încrezutului ăstuia nenorocit, tare aş vrea s-o văd în clipa cînd va ieşi la iveală ce gură-cască a fost...

— Ascultă, Kolka — m-am înflăcărat şi eu. Ce-ar fi ca tatăl lui Iurka să spună : „Mă lepăd de aşa fiu... Uite, după părerea mea, ăştia sînt nişte băieţi de ispravă... N-are nici un rost să-şi piardă timpul degeaba la şcoală. Îi iau la mine, la serviciul de informaţii".

— S-ar putea şi asta. Funtikov dădu din cap, cu o expresie de beatitudine pe faţă, dar îşi reveni imediat. Ce tot trăncăneşti ? Doar el nu lucrează la serviciul de informaţii.

— Aşa e, am uitat. Atunci o să ne recomande pentru a intra la serviciul de informaţii.

— Asta-i cît se poate de probabil. L-am putea chiar ruga s-o facă.

— Dar la şcoală ? ! Ce-or să ne mai invidieze băieţii la şcoală !

— Precis, nu-ncape îndoială... Da, da, am lucrat foarte bine — repetă prietenul meu, cu acelaşi zîmbet de fericire pe faţă.

Am mai stat mult timp de vorbă, ne-am lăsat furaţi de visuri dulci. Dar, în cele din urmă, mi-am adus aminte de încă ceva.

— Hai acum să ne pregătim şi să repetăm ce vom spune mîine, cînd ne vom prezenta în faţa organelor de securitate — am zis eu. Care din noi va raporta ?

— Pe cine propui ? se eschivă Kolka să răspundă.

— Pe tine. Ţi-ai cîştigat acest drept — am recunoscut cinstit.

— Bine. Voi începe cam aşa : „Tovarăşe colonel"... Ba nu... „Tovarăşe general"... Nu încape îndoială c-o să ne primească şeful cel mai mare. Deci : „Tovarăşe general, am venit la dumneavoastră într-o chestiune foarte serioasă. Pe mine mă cheamă Funtikov Nikolai, iar acesta e prietenul meu, Evgheni Bîstrov. Am reuşit să dăm de urmele unei crime îndreptate împotriva statului..."

— Stai puţin — am intervenit eu — mai întîi trebuie să spui că ne pregătim de multă vreme pentru profesiunea de anchetator. Asta e foarte important. O să-şi dea imediat seama că are de-a face cu nişte oameni serioşi, bine pregătiţi, nu cu niscaiva diletanţi.

— Bine, voi spune-o... Deci... „Noi am reuşit să dăm de urma unei crime. Totul a început din clipa cînd am găsit în curtea noastră, lîngă o aripă separată a imobilului, un bilet cifrat scris pe nemţeşte". Îi voi înmîna biletul şi-i voi spune textul pe de rost : „Fiţi atenţi,

nu căscaţi, arătaţi I., ascultaţi L., evitaţi Z, şi victoria va veni. Aici e îngropat cîinele. În caz de reuşită, veţi primi 8. Masă". Apoi îi voi povesti cum, prin supravegherea locatarilor din aripa cu pricina şi din analizarea informaţiilor obţinute, am stabilit cine sînt I., L. şi Z. Voi face o caracterizare a lor. Voi aminti de originea suspectă a Ghelmont-Almazovei, de locuinţa ei cu nenumărate zăvoare, de Adolf...

— Vrei să vorbeşti şi despre aparatul de fotografiat din ochiul lui ?

— Da, însă doar ca despre un lucru neverificat.

— Ei, aşa mai merge — m-am învoit eu.

— Voi spune că Zarev a apărut în imobil cu două luni în urmă. De altminteri, acest fapt trebuie pus în legătură cu apariţia concomitentă a Dusiei la Cisteakov. Apoi voi trece la Franz şi la portretul datorită căruia am stabilit legătura lui de rudenie cu contesa. La sfîrşit o voi demasca pe instructoarea noastră de pionieri şi voi arăta adevăratul ei chip. În felul acesta, în faţa generalului se va desfăşura treptat firul complotului : contesa — spioană şi conducătoarea grupului, Zarev — terorist, Dusia — spioană-diversionistă, Franz — agent de legătură, Irina Lvovna — de asemenea agent de legătură şi, poate, şi mîna dreaptă a misteriosului lor şef, despre care ştim doar că poartă porecla idioată de „Masă".

— Stai niţel — l-am întrerupt din nou pe prietenul meu. Vorbeşti despre complot, dar n-ai spus împotriva cui e îndreptat.

— La asta am vrut să trec acum. Voi zugrăvi ce reprezintă Feodor Nikolaevici Cisteakov, voi explica cum am ajuns la concluzia că tocmai el este obiectul crimei. Apoi va urma enumerarea şi analizarea dove-

zilor pe care le-am strîns : stiloul-pistol al lui Zarev, întîlnirea contesei cu Zarev şi Dusia, pe care am urmărit-o pe geam, lumina din apartamentul nelocuit şi vizitarea lui de către Zarev, întîlnirea din parc a lui Zarev cu Irina Lvovna, discuţia dintre Zarev şi Dusia despre diversiune, ca şi ezitările Dusiei, pe care le-am auzit, descoperirea lăzilor cu mine din pivniţă şi, în sfîrşit, dovada hotărîtoare : maşina infernală. În încheiere, voi trage concluziile şi voi arăta cinstit lucrurile pe care nu le-am putut lămuri singuri.

— Anume ce ?

— În primul rînd, n-am reuşit să dăm de urma acelui „Masă", în al doilea rînd, nu ştim cu cine s-a întîlnit Zarev în apartamentul nelocuit, cine aprinde acolo din cînd în cînd lumina... Ei, cum ţi se pare raportul meu ?

— Merge. Cred că n-ai omis nimic.

— Cred şi eu... Acest raport l-am repetat probabil de vreo sută de ori în gînd — recunoscu Kolka. Dar înainte îmi mai lipseau cîteva verigi concludente. Acum ele există.

— Şi cînd ne ducem la securitate ?

— Mîine dimineaţă, în timpul orelor de şcoală.

— În timpul orelor de şcoală... — am repetat cu îndoială. Se face oare ?... N-ar fi mai bine să ne ducem după aceea ?

— Ţi-e frică ?

— Ce legătură are frica cu asta ? Mîine vom fi eroi în ochii întregii şcoli. Ce nevoie avem să dăm cuiva motiv să ne dojenească ? !

Kolka se gîndi puţin, apoi spuse fără plăcere :

— Bine, fie pe-a ta. O să rezistăm noi la cele cinci ore... Dar apoi, cînd totul se va sfîrşi, o să-mi fac rost

de un concediu... Eh, Jenka, şi ce viaţă o să începem noi amîndoi... Numai să scăpăm odată de paraziţii ăştia — şi Funtikov ameninţă aripa cu pumnul.

În seara aceea m-am întors acasă obosit şi cu un cucui dureros în frunte. Eram însă fericit. Am cinat fără să-mi dau seama ce mănînc, m-am dezbrăcat în grabă şi m-am vîrît în pat. Totul din mine cînta şi triumfa. „Victorie... victorie... victorie" — am şoptit, îmbrăţişînd perna.

Capitolul XI

RĂSUNĂ TUNET AL VICTORIEI...

Cît timp şi-a făcut Kolka raportul, în cabinet a domnit o liniştc mormîntală. Cu bărbia bine rasă, sprijinită de dosul palmei, generalul cărunt, cu steluţa de aur de erou pe piept, şedea nemişcat în fotoliul de la birou. Locotenent-colonelul uscăţiv, de vîrstă mijlocie, uitase să mai tragă din pipa din colţul gurii, care se stinsese de mult. Un maior tînăr, cu înfăţişarea îngrijită, bătea nervos cu degetele în braţul fotoliului şi nu-şi lua ochii de la prietenul meu.

Kolka se întrecu pe sine. Eram uimit de expunerea lui. Dacă n-aş fi ştiut cu certitudine că vorbeşte pentru prima oară în viaţa lui cu un general, aş fi putut crede că Funtikov a absolvit cel puţin Academia militară.

El expuse calm, limpede şi răspicat toate aspectele cazului, raţionamentele şi concluziile noastre, faptele

şi dovezile strînse de noi. Am remarcat că cei trei militari îl privesc aprobator şi cu respect pe prietenul meu. Ce mult aş fi vrut să fiu în locul lui ! Dar îmi dădeam seama că nu-l puteam egala.

După ce Kolka termină, asupra lui se revărsă o avalanşă de întrebări încrucişate. Funtikov făcu faţă şi acestei încercări. Răspunsurile lui erau uimitor de clare şi de logice.

În cele din urmă, generalul spuse :

— Tovarăşi, cred că sîntem pe deplin lămuriţi. Băieţii au scos-o foarte bine la capăt cu sarcina complicată pe care singuri şi-au asumat-o. Din păcate, ne-a mai rămas puţin timp la dispoziţie, aşa că trebuie să acţionăm de îndată ; nu putem zăbovi pînă la elucidarea tuturor amănuntelor şi descoperirea şefului bandei, care, deocamdată, rămîne în umbră. Fireşte că asta îngreunează prinderea lui, dar trebuie s-o luăm înainte duşmanului şi să-i dăm în astă-seară o contralovitură... Tovarăşe maior, dumneata eşti însărcinat cu elaborarea planului de acţiune şi cu conducerea operaţiei. Îi vom aresta în acelaşi timp pe toţi membrii grupului diversionist. Fă-ţi socoteala de cîţi oameni ai nevoie. Să pui neîntîrziat aripa sub observaţie. Să-i iei pe băieţi cu dumneata. Nimeni, în afară de ei, nu-i cunoaşte pe toţi criminalii. Dar ţine minte că răspunzi cu capul pentru ei... Rezultatele obţinute mi le vei raporta — generalul se uită la ceas — la ora şaptesprezece. Ai vreo întrebare de pus ?... Nu... Bine. Poţi trece la executare.

— Am înţeles ! sări maiorul.

— Tovarăşe general — interveni locotenent-colonelul, care pînă atunci tăcuse — aici e vorba şi despre minare. Cred că ar fi bine să includem în grupa operativă şi pirotehnicieni.

— Just ! consimți generalul. Tovarășe maior, ține seamă și de completarea asta. Și încă o chestiune. Nu se face să le dăm băieților drumul acasă, pînă la operație. Asta, pentru evitarea oricăror întîmplări neprevăzute... Dă dispoziții să li se servească masa. Anunță-i pe părinți să nu fie neliniștiți. Dar vezi, cu grijă... găsește ceva potrivit. E limpede ?

— Da — răspunse maiorul.

— Puteți pleca.

— Tovarășe general — am îndrăznit. Eu și cu Kol... cu Nikolai Funtikov avem o rugăminte la dumneavoastră. Ajutați-ne să intrăm la serviciul de informații. E visul nostru.

Generalul zîmbi :

— Despre visul vostru o să stăm de vorbă după operație. Văd că va trebui să vă ajutăm și, poate, să vă decorăm. Și-acum, duceți-vă, luați masa...

În timp ce înfulecam prînzul gustos, îmi schimbam impresiile cu Kolka.

— Îți dai seama — spuse Funtikov, vorbind repede și frigîndu-se cu borșul fierbinte — ce bine au ieșit toate ! Se vede imediat că generalul e un vechi cekist. S-a lămurit imediat ce și cum... Și ne-a promis să ne propună pentru decorare. Ce crezi c-or să ne dea ? Mi se pare că cel puțin Ordinul Războiul pentru Apărarea Patriei, clasa întîi.

— Ai vorbit și tu !... Bine-ar fi să ne dea măcar o medalie.

— Om trăi și-om vedea — răspunse împăciuitor Kolka. Se mai gîndi un pic și adăugă : Eh, de un lucru îmi pare rău : că n-am fost în stare să dăm de urma șefului acestei bande.

— Ce rost are să mai regreți acum ! Or să-i dea de urmă și fără noi. Și-așa am realizat ceva.

— Ştii, sfîrşitul încununează opera, iar nouă, sfîrşitul ne cam lipseşte. Tare aş fi vrut să prind banda pînă la ultimul om şi să-i aduc pe toţi pe tavă...

— Multe ai fi vrut... Acu' n-are rost să mai oftezi.

— Nu degeaba oftez eu. Am o idee.

— Care ? m-am însufleţit pe dată.

— Bănuiesc pe cineva. Numai el poate fi şeful bandei lor.

— Îl cunosc ?

— Şi-ncă cum ! zîmbi Kolka. Nu mai puţin decît mine.

— Cine-i ?

— Înţelegi, fireşte că n-am dovezi precise. Însă intuiţia mi-o spune, iar intuiţia, sau mai bine-zis simţul de detectiv, e lucru mare. Rareori mă înşală.

— Da' nu mă mai chinui !... Cine-i ?

— Alexandr Grigorievici !

— Directorul nostru de studii ? ! !

— Îhî.

— Ai căpiat...

— Dacă cineva ţi-ar fi spus cu două săptămîni în urmă că Irina Lvovna e spioană, l-ai fi crezut ?

— Păi...

— Nici un „păi". Hai să ne lămurim. A pătruns în şcoala noastră această aşa-zisă instructoare de pionieri ? A pătruns. Cine i-a verificat actele ? Directorul de studii.

— Poate că directorul.

— Nu. Directorul era bolnav atunci. Ţin bine minte. Crezi că întîmplător a primit-o directorul de studii ? Cred că nu întîmplător. Mai departe. Se leagă directorul de studii de noi amîndoi ? Se leagă. Întîmplător ? Cred că nu întîmplător. Pesemne că are şi el intuiţie şi ştie cine îl va demasca.

— S-ar putea spune — am observat eu — că de mine nu se prea leagă.

— Asta, fiindcă nu tu, ci eu îl voi demasca — pară Funtikov.

...Mergeam în maşina din faţă împreună cu maiorul. Inima-mi bătea, cuprinsă de nelinişte. Nervii mi-erau încordaţi la maximum. Îmi încleştam fălcile, încercînd fără succes să-mi stăpînesc tremurul înfrigurat care mă cuprinsese. Probabil că şi Kolka trecea prin aceleaşi încercări. În orice caz, cînd i-am atins întîmplător mîna, ea era rece ca gheaţa.

La o cotitură m-am uitat înapoi : celelalte maşini ale micii noastre coloane veneau imediat în urmă.

Străzile cunoscute se perindau iute prin faţa ochilor. Uite şi casa noastră. Nu apucă şoferul să frîneze bine, că cineva apăru din întunericul porţii, se apropie de maşina noastră şi-i raportă în şoaptă maiorului :

— Totul e în ordine. Sînt cu toţii acasă.

Se auziră comenzi şoptite şi grupul de oameni intră în curte. Eu şi Kolka ne străduiam să nu rămînem în urmă.

— Tovarăşe maior — şopti deodată Kolka — să nu care cumva să declanşeze Zarev maşinăria lui în ultima clipă. Să nu-şi zică, ticălosul, că, dacă e vorba să piară, apoi să piară cu muzică. Atunci zburăm în aer cu casă cu tot.

Maiorul nu-i răspunse însă ; la cîţiva paşi de intrarea în aripă se opri, cuprinse cu privirea faţada luminată, cu un gest al mîinii îl chemă pe locotenentul grupei de pirotehnicieni şi-i spuse :

— Trimite o parte din oamenii dumitale în pivniţă, să neutralizeze minele. Iar dumneata vino cu mine.

O altă serie de ordine scurte şi ne urcăm pe scară. În jur, totul e cufundat în tăcere... Cîţiva oameni ră-

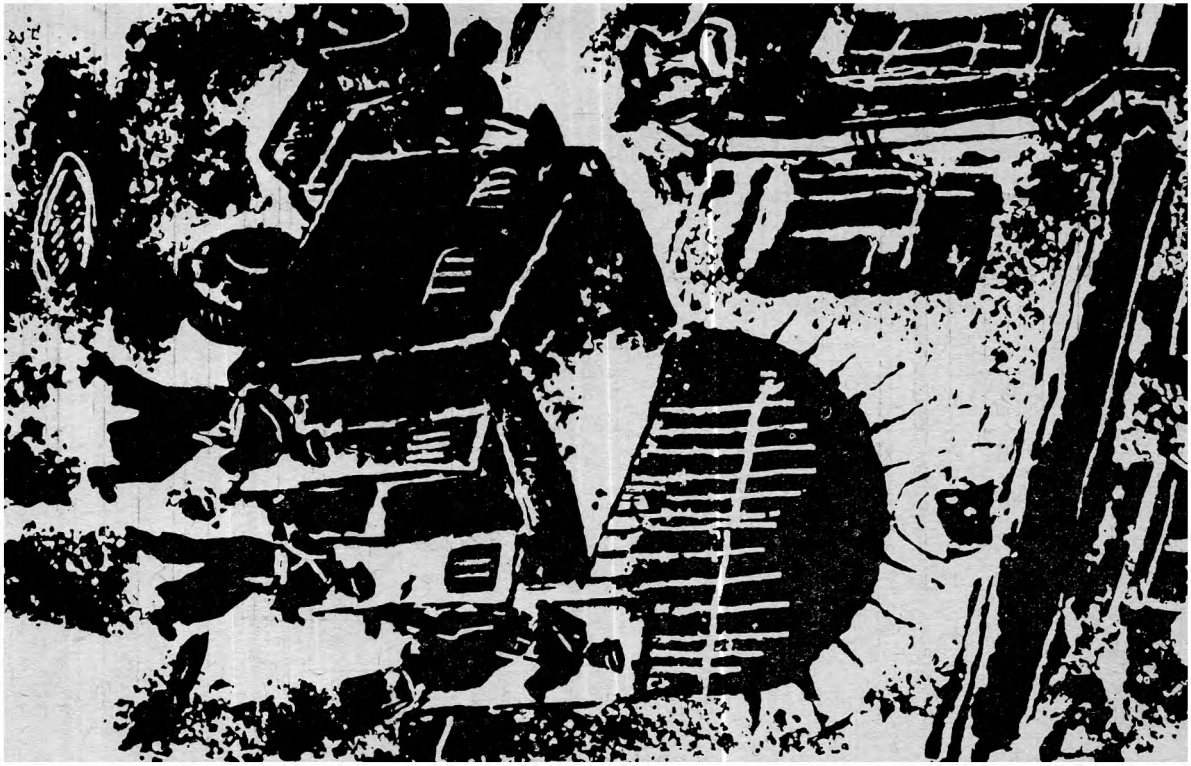

mîn pe palierul parterului. „Ăştia or să-i aresteze pe Zarev şi pe contesă" — mi-am zis.

Sonerîa de la locuinţa Cisteakovilor răsună scurt... O pauză chinuitoare... Se aud paşi furişaţi. Uşa se deschide. În prag apare Dusia. Se face albă ca varul. Încremeneşte şi se uită la noi cu ochii holbaţi de groază.

— Mîinile sus ! porunceşte maiorul şi intrăm în locuinţă.

Din cabinet iese în coridor tatăl lui Iurka. E îmbrăcat în nişte pantaloni bufanţi, cu cămaşă albă şi cu papuci de casă.

— Ce s-a întîmplat ? întreabă el. Ce înseamnă năvala asta ?

— Numai o clipă de răbdare, tovarăşe colonel — răspunde maiorul. Scoate legitimaţia din buzunar, i-o arată colonelului, apoi îi spune comandantului grupei de pirotehnicieni : Porniţi...

După ce spune : „Vă rog să nu veniţi după mine", locotenentul dispare în cabinet.

— Dar explicaţi-mi odată ce s-a întîmplăt ! repetă iritat Cisteakov.

— S-a întîmplat — vorbi maiorul, accentuînd fiecare cuvînt — că era cît pe ce să fiţi omorîţi în noaptea asta.

— Cum aşa ?

Deodată Dusia izbucneşte în hohote isterice de plîns. Îşi frînge mîinile, sughite, se bîlbîie şi încearcă să spună :

— Feo-o-dor Nik-k-olaevici, credeţi-mă, zău că n-am vrut, m-au sil-l-lit...

— Se poate intra — se aude vocea locotenentului şi ne grăbim să intrăm în cameră.

Locotenentul stă lîngă divan. Într-o mînă ţine o cutie metalică, plată şi rotundă, iar în cealaltă un capăt de sîrmă subţire.

— Mina e neutralizată ! raportează el.

Colonelul îşi şterge transpiraţia de pe frunte cu batista şi se aşază încet pe un scaun.

În cabinet dă buzna, ciufulit şi somnoros, Iurka ; priveşte buimăcit în jur, mă zăreşte pe mine şi pe Kolka, se freacă la ochi cu pumnii, clipeşte zăpăcit şi încremeneşte cu gura pe jumătate deschisă.

Cu un etaj mai jos se aud ciocănituri puternice în uşă şi lătratul furios al cîinelui.

— Aşadar, tovarăşe colonel — rupe maiorul tăcerea — vă datoraţi salvarea acestor băieţi — şi face un semn cu capul spre noi.

Gura lui Iurka se cască şi mai tare.

Colonelul îşi mai trece o dată mîna peste frunte, de parcă ar vrea să alunge o vedenie, apoi se scoală, vine repede spre noi, ne strînge mîinile, ne îmbrăţişează şi spune :

— Încă nu înţeleg nimic, însă... vă mulţumesc. Vă mulţumesc din tot sufletul... Dar tu unde mi-ai fost ? se întoarce spre fiul său. Tu de ce n-ai băgat nimic de seamă ?

Iurka mai clipi o dată din ochi, apoi rosti anevoie :

— De unde era să ştiu că...

— Gură-cască ce eşti ! îl dojeni cu asprime tatăl său.

— Cap pătrat — am adăugat eu în şoaptă, dar colonelul auzi.

— Ai dreptate ! confirmă el. Mi-e şi ruşine că am un asemenea fiu. Uite cine aş fi dorit să fie copiii mei ! şi arătă spre noi.

Iurka se porni să plîngă cu sughiţuri.

Dinspre stradă se auzi un zgomot de glasuri. M-am apropiat împreună cu Kolka de fereastră. Am deschis-o. Nu ştiu de ce, dar afară era lumină ca ziua. Jos, în curte, se adunase o mulţime de oameni. Mulţimea

umplea tot spaţiul dintre zidul aripii şi stivele de lemne. Mulţi se căţăraseră chiar pe lemne.

Apariţia noastră la geam fu întîmpinată cu urale de entuziasm.

— Bîstrov, Funtikov, bravo lor ! scandau împreună zeci de oameni.

— De unde or fi aflat aşa de repede ? Cînd au apucat să se adune ? l-am întrebat uimit pe Kolka.

Însă el făcu un gest cu mîna şi începu să se încline într-un mod teatral.

Mulţimea aplaudă, strigătele se înteţiră. Priveam şi nu-mi venea să-mi cred ochilor. În curte se adunaseră toţi cunoscuţii. Mai întîi colegii noştri : clasa a VII-a B, în păr. Erau şi mulţi băieţi din alte clase. Profesorii stăteau într-un grup aparte. În faţa tuturora, fluturînd din mînă, se afla directorul de studii Alexandr Grigorievici.

Tot aici erau şi vecinii noştri, în frunte cu administratorul. Deodată am zărit-o pe mama mea şi pe mama lui Funtikov. Ne zîmbeau fericite şi încercau să ajungă cît mai aproape de clădire.

„Mamă !“ era cît pe ce să strig, dar m-am oprit la timp. Un simţămînt de bucurie negrăită şi de mîndrie îmi umplea pieptul. Iată clipa cea dulce a triumfului nostru, clipă pe care am aşteptat-o cu atîta nerăbdare ! S-au împlinit toate nădejdile noastre. A avut dreptate Kolka... L-am privit cu dragoste pe prietenul meu şi l-am îmbrăţişat. Dar el îmi împinse repede mîna şi-mi şopti furios :

— Încetează cu gingăşiile astea copilăreşti ! Fii bărbat !

Cineva îmi atinse umărul. M-am întors. În spatele meu stătea generalul. „Cînd oare a venit ?!“ m-am mirat eu.

— Să mergem pe peron, băieţi ! Mai aproape de mase ! glumi el.

Am coborît şi am ieşit pe peron chiar în clipa cînd au început să-i ducă pe criminali. Mergeau unul după altul, cu ochii plecaţi în pămînt, şi însoţiţi de fluierăturile şi huiduielile băieţilor.

Primul era Zarev. El nu-şi ascundea simţămintele. Furia şi ura îi schimonoseau faţa, făcînd-o de nerecunoscut. Cînd trecu pe lîngă noi, ne aruncă, mie şi lui Kolka, nişte priviri atît de încărcate de ură, încît, fără să vreau, m-am tras înapoi.

Cineva îi înmînă generalului, care stătea lîngă noi, creionul automat al teroristului.

— Un lucru obişnuit... Un pistol tipic de spion — constată generalul.

A doua trecu Dusia. Făcea o impresie jalnică.

În uşă apăru contesa. Probabil că în învălmăşeală îşi pierduse pince-nez-ul, şi acum îşi mijea ochii miopi. Unde-o fi ţinuta ei mîndră ! Ea coborî cu paşi şovăitori, căutînd pe dibuite treptele. Alături de ea, sprijinind-o cu grijă de cot, mergea... Franz.

— De unde-o mai fi apărut şi el ? l-am întrebat nedumerit pe Kolka.

— Probabil că a fost la contesă. Şi aici l-au înhăţat pe porumbel — răspunse prietenul meu.

La urmă apăru şi cîinele. Doi miliţieni voinici îl tîrau anevoie. Cîinele se opunea şi mîrîia. N-am putut rezista ispitei şi l-am tras de coadă. Cîinele scoase un urlet fioros şi mă privi chiorîş cu ochiul injectat. „În ochiul ăsta nu mai ai nici un aparat fotografic" — mi-am zis în sinea mea.

În clipa aceea am zărit-o pe Irina Lvovna. Îndrăznise să vină încoace împreună cu ceilalţi, ca să ne salute. Ce neobrăzare ! Irina Lvovna stătea lîngă Ale-

xandr Grigorievici şi îi şoptea ceva la ureche. Aplecat înspre ea, directorul de studii o asculta cu atenţie.

Mi-am amintit imediat de bănuielile lui Kolka. N-o fi avînd Funtikov dreptate ?

— Puneţi mîna pe ea ! am strigat. Prindeţi-o pe Irina Lvovna ! E o criminală, un membru al bandei lor. Ea i-a dat lui Zarev creionul-pistol. Prindeţi-o !

Instructoarea superioară păli şi făcu un pas înapoi, dar era prea tîrziu... Cîteva mîini o şi apucaseră.

Ce zarvă a mai fost ! Strigătele de indignare se împleteau cu cele de entuziasm, făcînd să se cutremure văzduhul. Oamenii o blestemau pe Irina Lvovna şi mă aclamau pe mine.

Triumfînd, am mulţumit din cap şi m-am întors spre general. Dar acesta dispăruse şi, în locul lui, stătea Alexandr Grigorievici, cu un zîmbet ironic pe buze. Aplecîndu-se spre urechea mea, îmi şopti :

— Ai trădat-o pe Irina Lvovna şi pe ceilalţi. Te aşteaptă moartea.

„Ba dumneavoastră sînteţi un trădător !“ am vrut să strig, dar n-am putut. Gîtlejul îmi era încleştat de spasme. Deschizînd neputincios gura, încercam zadarnic să strig : „Prindeţi trădătorul !“ Din gîtlejul meu nu ieşea nici un sunet...

Deodată, în mulţime se produse o mişcare. Împingîndu-se unii pe alţii, oamenii se repeziră în lături, lăsînd între ei o cărare îngustă. Şi l-am zărit dintr-o dată, venind în salturi uriaşe prin această trecere, pe Adolf.

„S-a smuls din mîinile miliţienilor ! Cine m-o fi pus să-l trag de coadă ?“ îmi trecu prin minte şi mi-am acoperit faţa cu mîinile. În aceeaşi clipă, o lovitură puternică în piept mă răsturnă pe spate. Am

simţit răsuflarea fierbinte a cîinelui şi fălcile lui întinzîndu-se spre gîtul meu.

Cineva se aplecă deasupra mea. Prin vălul de lacrimi ce-mi împăienjeniseră ochii am deslușit fața directorului de studii. Uite de la cine nu-mi aşteptam salvarea ! Dar ce-i asta ?... În loc să tragă cîinele, directorul mă strîngea de gît. Cercuri multicolore îmi pluteau pe dinaintea ochilor... Zgomotul, vacarmul şi strigătele oamenilor se contopiră în urechile mele în zbîrnîitul unei sonerii. Pierzîndu-mi cunoştinţa, mi-am amintit de versurile lui Puşkin : „Iată deci unde se ascundea pieirea mea“... şi m-am prăbuşit în gol...

Capitolul XII

CUM SE SFÎRŞEŞTE TOTUL

Deschizînd cu greu ochii, nu mi-am dat imediat seama ce se petrece cu mine. Perna zăcea aruncată într-o parte, plapuma lunecase pe podea, iar cearşaful de plapumă, strîns colac, era înfăşurat în jurul gîtului meu.

— Jenea, e timpul să te scoli, ai să întîrzii la şcoală — am auzit din bucătărie glasul mamei.

„Va să zică totul n-a fost decît un vis urît !“ am reuşit să mă dumeresc şi am sărit din pat. Nu ştiam ce să fac : să mă bucur sau să mă întristez. Neasemuit de frumos s-au desfăşurat scenele triumfului nostru, în schimb ce groaznic final a avut ! În definitiv, trium-

ful ne stă în față, pe cînd toate grozăviile au rămas în pat. La gîndul acesta m-am înveselit.

În drum spre școală i-am povestit lui Kolka visul meu, făcînd haz.

— Să sperăm că visul se va împlini — spuse Funtikov, după ce-mi ascultă povestirea. Apoi, încetinind puțin pașii, adăugă : Știi, Jenka, mie nu-mi iese nicicum din minte apartamentul nelocuit. Simt că, atît timp cît nu dezlegăm enigma asta, nu putem considera urmărirea încheiată. Mai întîi mi-am spus că, și fără asta, avem dovezi suficiente. Dar cu cît m-am gîndit mai mult, cu atît mai vîrtos m-am convins că mirosul meu nu mă înșală. Cum se spune în biletul cifrat, „aici e îngropat cîinele".

— Și ce-ai mai născocit ? i-am spus nemulțumit. Doar a rămas hotărît să mergem azi la securitate. Dă-l încolo de apartament nelocuit...

— Nu uita că încă nu știm nimic despre șeful lor. Și atîta timp cît taina asta nu e descoperită, oricum ai întoarce-o, treaba tot nu se cheamă că e terminată.

— Dar cum să dezlegăm taina asta ? am întrebat nedumerit. Mai ales că timpul nu așteaptă.

— Există o singură soluție : să pătrundem prin orice mijloc în apartamentul nelocuit.

— Ușor de zis... Dar stai ! Poate ar fi bine să ne folosim de ciocănitura convențională pe care o cunoaștem. Mai ții minte : o lovitură lungă și trei scurte.

— Și ce-o să se-ntîmple mai departe ? Să admitem că cineva o să ne deschidă. Ce-o să-i spui ? „Bună dimineața, bucuroși să vă salutăm." În cel mai bun caz ne dă de-a dura pe scări în jos...

— Da-a ! am zîmbit încurcat.

— Am o idee — spuse Kolka, gînditor. Dar e cam riscantă.

— Ce anume ?

— Căminul.

Mi-am amintit imediat de uriaşa construcţie din cabinetul tatălui lui Iurka şi am înţeles la ce se gîndeşte prietenul meu.

— Crezi că putem coborî pe coş ? l-am întrebat.

— Fireşte. Cu o frînghie. Dacă se vîră pe coş hornarii, de ce nu m-aş putea vîrî şi eu.

— Dar dacă dai peste cineva ?

— Ţi-am spus doar că există un risc — şi Funtikov dădu din umeri. Dar nu văd altă soluţie. Mai ales că tu-mi vei asigura coborîrea. O să stabilim nişte semnale. Dacă o să trag o dată de frînghie, înseamnă că totul e în ordine. Poţi coborî de pe acoperiş, iar eu o să-ţi deschid uşa. Dacă trag de două ori, atunci tu tragi o fugă pînă la cel mai apropiat miliţian...

M-am zgribulit, căci perspectiva asta nu era dintre cele mai plăcute.

— N-ai ce-i face — continuă Kolka. Ai intrat în horă, trebuie să joci. Înţelegi, în schimb vom duce singuri treaba la bun sfîrşit. Căci, dacă am da fuga acuma la securitate, ce le-am putea spune în afară de : „Dragi tovarăşi, daţi-ne o mînă de ajutor, că pe noi nu ne mai ţin curelele". Nu-i aşa ?

— Aşa-i — am încuviinţat. Ce să mai discutăm, altă ieşire n-avem. Să riscăm... Dar cînd ?

— Diseară, după ce se întunecă. Iar mîine dimineaţa ne ducem să raportăm. Din fericire, mai avem încă timp. Explozia e fixată pentru mîine noapte.

...Cu toată gravitatea situaţiei, era cît pe ce să mor de rîs, văzîndu-l la ora fixată pe prietenul meu pregătit pentru operaţia plănuită. Era îmbrăcat în nişte pantaloni caraghioşi, numai petice, care abia îi ajungeau pînă la glezne, şi cu o jachetă veche — după

părerea mea a mamei sale — care, după toate aparenţele, servea de cîţiva ani drept cîrpă de şters podelele.

— Ce te-o fi apucat? rînji el fără răutate. Doar n-oi fi vrînd să mă vîr în horn îmbrăcat în smoching.

Aripa era luminată a giorno. O lumină vie se revărsa de la ferestrele Cisteakovilor, ale contesei, ale Vorobiovilor, ale lui Zarev. De undeva se auzea în surdină o melodie de muzică uşoară. Ascunşi în umbra unei stive de lemne, priveam ca vrăjiţi acest tablou al unei aparente vieţi paşnice, liniştite.

La geam se ivi o clipă, după perdea, profilul acvilin al contesei. Apoi ea apăru la celălalt geam şi apoi din nou la primul. Bătrîna se plimba de colo-colo prin cameră.

— Ia te uită la ea, se plimbă — am şoptit eu. Probabil că nu-i dă conştiinţa pace.

— Da' de unde — răspunse Kolka. Să fi avut conştiinţă... Pesemne că-şi adună aurul şi se pregăteşte să spele putina. Dar e timpul — adăugă el. În locuinţa „noastră" nu e lumină. Haidem!

Am controlat dacă frînghia de rufe, pe care am luat-o cu împrumut de la vecină şi pe care am înfăşurat-o strîns în jurul mijlocului, e la locul ei şi am pornit în urma lui Funtikov.

Într-o fugă am străbătut distanţa dintre stiva de lemne şi aripa clădirii. Apoi, lipindu-ne de perete, ne-am furişat pe peron. Treptele abia apucară să scîrţîie, că noi ne şi aflam la uşa de la intrare. Atenţi la orice zgomot, am urcat scara în vîrful picioarelor. Ne-am lipit urechea de uşa apartamentului misterios, dar nu am auzit nici un zgomot. În pod, Kolka aprinse lanterna. Geamul podului se deschise fără zgomot. Am făcut cîţiva paşi pe acoperiş şi am ajuns la coş. M-am uitat în gura lui neagră şi am ridicat

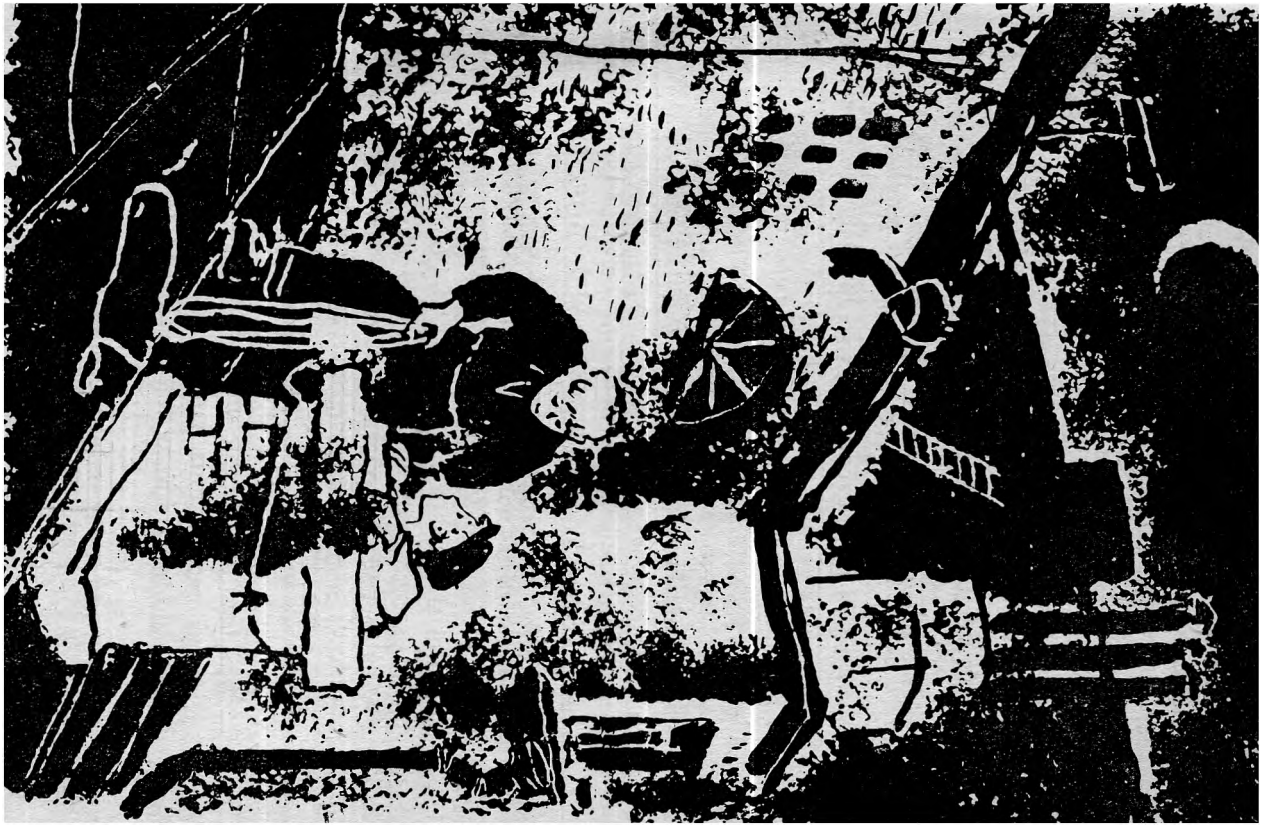

involuntar din umeri. Kolka încercă să lumineze interiorul coşului cu lanterna, dar lumina, lunecînd pe căptuşeala de cărămizi a hornului, se izbi de un cot al acestuia.

— Ce-o fi acolo ? întrebă în şoaptă prietenul meu, cu o vădită teamă în glas. Hai, leagă un capăt al frînghiei de coş... Ai făcut noduri din jumătate în jumătate de metru ?

— Da — am răspuns înnăbuşit, desfăşurînd frînghia.

Cînd partea de jos a trupului lui Kolka dispăru în horn, el îşi întoarse spre mine faţa-i palidă şi spuse :

— Pentru orice eventualitate, să ne luăm rămas bun. Cine ştie ce se mai poate întîmpla...

Am simţit deodată cum mi se rupe inima şi, apucîndu-l pe Kolea de mînă, am încercat să-l opresc :

— Kolka, poate că nu-i nevoie.

Însă Funtikov îşi scutură cu mîndrie capul şi rosti cu glas tragic :

— Zarurile au fost aruncate... Dar o să-mi vînd scump pielea. Şi flutură sub nasul meu un cuţit de bucătărie.

Aplecat peste marginea hornului, urmăream cu răsuflarea tăiată cum coboară. Sprijinindu-se de pereţii hornului şi stîrnind nori de funingine, Kolka cobora încet pe coş. Apoi el dispăru la un cot al hornului. Cîteva secunde am mai putut vedea reflexele luminii lanternei, apoi se aşternu un întuneric beznă. Şi, în aceeaşi clipă, se auzi un trosnet uşor... O pauză scurtă... O lovitură înfundată... Linişte...

Am tras de frînghie fără să fac vreun efort. Am privit cu groază funia ruptă...

Primul gînd a fost să mă vîr în coş, în ajutorul lui Kolka. Dar mi-am dat seama la timp că, dacă el zace acolo jos fără suflare şi-i cad în cap, tot n-o să aibă

din asta nici un folos. Să fug după un miliţian ? Dar poate că Kolka a căzut de la o înălţime mică, poate e viu şi nevătămat şi cercetează locuinţa. Atunci precis că n-o să-mi mulţumească pentru iniţiativa mea. „Ce să fac ? Ce să fac ?“ repetam fără rost, cuprins de disperare.

Nu ştiu cît timp a trecut aşa, însă mi s-a părut o veşnicie. Deodată, jos fîşîi ceva şi la urechile mele ajunse, aproape de nerecunoscut, vocea atît de familiară a lui Kolka :

— Jenka-a-a, mă au-u-uzi ?

— Da-a-a ! am răcnit din răsputeri, uitînd de orice precauţie şi, din pricina simţămintelor ce mă copleşeau, era cît pe ce să cad în horn.

— Du-te la uşă — se auzi din coş — îţi deschid.

Ca din puşcă am zburat de pe acoperiş în pod, din pod pe scară şi de pe scară direct în braţele lui Kolea, care îmi deschise uşa.

— Trăieşti ? am exclamat prosteşte, văzînd faţa mînjită a prietenului meu.

— Nu, am murit — răspunse el, trăgîndu-mă în antreu. Ce te-ai apucat să urli aşa ? Vrei să scoli toată casa în picioare ?

— Kolenka, dragul meu, nu te supăra ! am şoptit. Asta-i din cauza bucuriei. Am crezut că nu te mai găsesc viu.

— Trebuia să fi făcut rost de o frînghie ca lumea, nu de una putredă — bombăni Funtikov. Bine măcar că s-a rupt cînd am fost la doi metri de duşumea.

— Ei, ce-ai aflat ? am întrebat, liniştit în privinţa vieţii şi sănătăţii lui Nikolai.

— Deocamdată doar că aici nu se află acum nimeni, iar amănuntele le vom cerceta împreună.

Locuinţa tainică, în care izbutisem să pătrundem după atîtea peripeţii, nu se deosebea prin nimic de celelalte apartamente ale aripii; de aceea ne orientam cu uşurinţă. În plus, Kolka apucase, fără mine, să arunce o privire peste tot. Am început dinspre capătul cel mai îndepărtat, din bucătărie. Era vădit că nu se mai gătea de mult aici. Razele lanternei lui Kolka luminară o plită prăfuită şi nişte rafturi ticsite de vase acoperite cu ziare. M-am uitat la unul din ele — era vechi de două luni. Nicăieri nu se afla nici urmă de alimente.

Cercetarea camerei mari, în care se afla căminul prin care pătrunsese Kolka, nu a dat nici ea vreun rezultat: mobila obişnuită a unei camere de locuit, un strat de praf aşternut peste tot, un aer închis de încăpere neaerisită de mult. Toate acestea nu prezentau nici un interes pentru noi. Ne-am pus speranţele în ultima cameră, mai mică, aceea la fereastra căreia am zărit dîrele de lumină.

De îndată ce am deschis uşa, mi-am dat seama că încăperea asta se deosebeşte prin ceva de restul locuinţei. Am adulmecat aerul. Da, aici aerul nu era închis, dar am simţit o gamă întreagă de mirosuri pe care nu le puteam determina. Am mai tras o dată aer pe nas şi mi s-a părut că am nimerit într-o farmacie sau că mă aflu la ora de chimie. Dar nu era vorba numai de mirosuri. Dacă în prima cameră şi în bucătărie am reuşit să desluşim contururile obiectelor chiar şi fără ajutorul lanternei, apoi aici era un întuneric beznă. Asta din cauză că cineva astupase micul geam cu o perdea groasă. Era limpede că acest cineva se ferea să fie văzut din curte.

Ne-am apucat să examinăm camera. În dreapta uşii, lîngă perete, se afla o canapeluţă uzată, tapisată cu

mușama ; alături se găsea o bibliotecă ticsită de cărți și de reviste. În stînga ușii, un colț al camerei era despărțit printr-o draperie. În spatele draperiei, pe dușumea, se afla un vraf de geamantane, iar pe perete atîrnau niște haine înfășurate în cearșafuri. Se mai afla acolo o masă lungă și îngustă, plină cu mostre de roci. Sub masă și pe cîteva polițe de lîngă perete se aflau diferite minerale învelite în vată și așezate în niște cutii cu despărțituri în formă de fagure. Lîngă fereastră se mai vedea o masă cu două scaune. Această masă era plină cu tot felul de vase de laborator : baloane de sticlă, retorte, eprubete cu reactivi, flacoane pline cu substanțe lichide. Ele răspîndeau acel miros caracteristic care ne izbise la intrarea în cameră.

— Așa — spuse Kolka, satisfăcut. Totul e limpede.

Spre rușinea mea, trebuie să recunosc că mie nu mi-era nimic limpede, de aceea, fără să scot o vorbă, mă uitam la prietenul meu, așteptînd alte explicații.

— Înțelegi — începu Funtikov — dar se întrerupse imediat...

Scrîșnetul cheii la ușă, pe-afară, ne țintui locului. Ne-am uitat îngrijorați unul la altul și, fără a ne fi vorbit, ne-am repezit în ungherul din spatele draperiei. Abia am reușit să ne pitim acolo, cînd ușa camerei se deschise încet și cineva păși pragul. Am simțit cum trupul lui Kolka se încordează. Apropiindu-ne nasul de crăpătura îngustă unde se întîlneau cele două părți ale draperiei, ne-am încordat ochii pînă la lacrimi, ca să vedem ce se petrece dincolo.

Niște pași ușori traversară camera, se auzi țăcănitul comutatorului lămpii de masă și l-am zărit pe... Iurka Cisteakov.

De surpriză, am căscat gura. Mă așteptam la apariția oricui — a lui Zarev, a contesei, a lui Franz, a Dusiei,

în fine, a oricărui necunoscut, dar nu a lui Iurka! O asemenea variantă nu prevăzusem. Unica mea consolare era mutra zăpăcită a lui Kolka. L-am înghiontit uşor şi, cînd îşi întoarse faţa spre mine, am ridicat întrebător din sprîncene. Funtikov făcu o schimă fioroasă, care voia probabil să însemne: „Lasă-mă în pace, deocamdată nu înţeleg nici eu nimic".

În timpul acesta, Iurka fredona fals o melodie şi-şi făcea de lucru la masa-laborator: aprinse lampa de spirt, încălzi cîteva eprubete, amestecă nişte substanţe chimice. Începusem să obosesc din cauza poziţiei incomode în care stăteam, cînd se auzi ciocănitura convenţională pe care o cunoşteam: o bătaie lungă şi trei scurte. Cisteakov ieşi în fugă din cameră.

— Kolka, ce-o mai fi şi asta? am şoptit, mutîndu-mă de pe un picior pe altul. Iese o aiureală cu locuinţa asta misterioasă.

— Poate că şi Iurka e amestecat în complot? îşi exprimă Funtikov îndoiala, dar era evident că simţea cum îi fuge pămîntul de sub picioare.

— Cum, împotriva propriului său tată?

— Ssst, vin! evită Kolka să răspundă.

Vorbind însufleţit, Iurka şi Zarev intrară în cameră.

— ...n-a văzut nimeni? am auzit sfîrşitul frazei începute de Iurka în coridor.

— Nimeni, nu te mai nelinişti — rîse Zarev.

— Ţie ţi-e uşor să rîzi — spuse Iurka, ofensat. Dar tu ştii ce-o să păţesc dacă află ea.

— Nu-ţi fie frică. În caz de ceva, stau eu de vorbă cu ea... Ei, ce rezultate ai obţinut?

— Azi am repetat experienţa pentru a cincizeci şi şaptea oară — oftă cu amărăciune şeful clasei noastre. Şi iar n-a reuşit. Hai să mai încercăm o dată îm-

preună. Pînă în cele din urmă, tot trebuie să iasă. Uite...

— Nu — îl întrerupse Zarev — astăzi nu pot. Am venit numai pentru o clipă ca să te anunţ. Mîine avem repetiţie generală şi unele replici încă nu-mi ies ca lumea. Nu pot intra nicicum în pielea unui ofiţer hitlerist.

— Dar cum de izbuteşte Dusia ? întrebă Iurka.

— Ei îi vine mai uşor, ea trăieşte rolul.

— N-aş fi crezut — pufni în rîs Cisteakov — ca din Dusia să iasă o artistă.

— Şi încă ce artistă ! rosti cu respect Zarev. La ea în sat a luat parte la spectacolele artiştilor amatori. Ei, am plecat. Mai repet puţin. Bunăoară, uite... Zarev luă o poză teatrală şi începu să vorbească cu o voce schimbată, nefirească. Cu sentimentul dureros al unei pierderi ireparabile, ascultam ca prin vis cuvintele rostite de el. „Totul e gata ! declamă el. Nimic nu-l mai poate salva. Pentru ca să nu scape cumva de pedeapsă, am ales noaptea. Fix la ora două după miezul nopţii, totul aici va sări în aer"... De ajuns ! şi Zarev trecu la tonul lui firesc. În curînd o să vezi singur. Îţi doresc succes.

De îndată ce Iurka ieşi să-l conducă pe Zarev, Funtikov, cu faţa împietrită, dădu la o parte o jumătate a draperiei şi ieşi din ascunzătoare. Neînţelegînd încă ce intenţii are prietenul meu, l-am urmat.

Mai trebuie oare să zugrăvesc uimirea de care a fost cuprins Cisteakov cînd s-a întors ? Ea nu poate fi descrisă. Nu i-am dat nici o explicaţie. Apucîndu-l pe Iurka de o mînă, Kolka îmi ordonă :

— Jenka, hai şi-l aşază pe canapea.

Iurka se împotrivi, dar, cu puteri unite, l-am împins pe canapea şi ne-am aşezat în dreapta şi în stînga lui.

— Şi acum răspunde — rosti Kolka, ameninţător, continuînd să-l ţină de mînă pe Iurka — de mult au devenit Zarev şi Dusia artişti ?

— Daţi-mi drumul ! se revoltă Cisteakov. N-o să fug...

— Ai grijă ! îl avertiză Funtikov, dîndu-i drumul. Ei ?

— Nu-s de loc artişti. La clubul uzinei chimice unde lucrează Zarev există un cerc de artişti amatori. Iar Leokadia Leopoldovna i-a atras în acest cerc.

— Contesa ? se repezi Kolka.

— Ce contesă ! zîmbi Iurka. Băieţii din curte i-au spus aşa din prostie. E o bătrînă actriţă pensionară, iar acum conduce cercul artiştilor amatori de la club.

Prin faţa ochilor îmi trecură imaginile unui trecut nu prea îndepărtat : camera Ghelmont-Almazovei, fotografiile de pe pereţi înfăţişînd-o în diferite costume, scena văzută pe fereastră, discuţia dintre Zarev şi Dusia auzită prin perete... Deci asta era ! L-am privit cu spaimă pe prietenul meu. Era palid, dar faţa lui exprima neîncredere.

— Termină cu aiurelile, spuse el, supărat. I-am văzut locuinţa şi mobilierul... Pe deasupra, ea e în cîrdăşie cu neamţul.

— Cu Franz ? întrebă Iurka. Dar ăsta-i un muncitor german, s-a predat la noi de bună voie. Venea la dînsa şi o ajuta la montarea piesei : îi povestea despre rînduielile şi obiceiurile din armata fascistă.

— Po-veşti ! i-o reteză Kolka. Doar e rudă cu contesa. Portretul o dovedeşte în mod incontestabil.

— Care portret ? se miră Cisteakov.

— Portretul de pe peretele din camera ei. Fotografia unui bărbat impunător. Cărunt, cărunt, cu nasul mare şi cu un pince-nez cu şnur... Asemănarea se vede de la o poştă : şi contesa, şi Franz au nasul coroiat. Cum m-am uitat...

— Stai puţin — îl întrerupse şeful clasei noastre pe Kolka, sufocîndu-se de rîs. Dar tu vorbeşti de fotografia lui Stanislavski. Chiar el i-a dăruit-o Leokadiei Leopoldovna. Pe verso este şi o dedicaţie. Vai de capul tău, pince-nez-ule...

Funtikov păli şi mai tare, dar nu se lăsă.

— De unde ştii tu toate astea ? întrebă el, neîncrezător.

— Doar am fost la Leokadia Leopoldovna. Iar despre Franz mi-a povestit Viktor Zarev. Franz i-a ajutat şi lui să intre în rolul ofiţerului de la gestapo.

— Dar tu ce afaceri învîrţi cu Zarev ? m-am amestecat şi eu în discuţie.

— Doar sîntem amîndoi chimişti — rosti Iura cu mîndrie. Aşa că lucrăm împreună. Iar la ce... asta-i deocamdată secret, însă hai să vă spun : preparăm un nou carburant cu reacţie şi facem aici experienţe. El arătă cu capul spre masa de la fereastră.

— Cine stă aici de fapt ? am întrebat cu voce stinsă.

— Nişte geologi : soţ şi soţie. Sînt aproape totdeauna plecaţi. Dar şi-au amenajat aici un laborator şi ne lasă nouă cheia de la casă. E drept că Dusia ne alungă: se teme să nu provocăm vreo explozie sau să dăm foc casei. Aşa că facem totul pe ascuns... Avem şi un semn convenţional de a ciocăni la uşă.

Memoria îndatoritoare îmi aminti din nou cele trăite : lumina misterioasă din apartamentul nelocuit, dîrele roşiatice de lumină la fereastră, pînda noastră

din pod, sosirea lui Zarev, o ciocănitură lungă şi trei scurte în uşă, cuvintele neînţelese ale lui Zarev privitor la praful de puşcă...

„Ce s-o fi petrecînd oare?" mă gîndeam cu disperare şi am auzit îndată vocea lui Kolka:

— Şi minele le-a strîns Zarev tot pentru experienţe?

— Care mine? întrebă nedumerit Cisteakov.

— Lăzile cu mine din pivniţa aripii.

Iurka îl privi cu atenţie pe prietenul meu, apoi spuse:

— De unde ai mai scos-o şi pe asta?... În pivniţă, administratorul ţine doar nişte ciment în lăzi capturate de la nemţi. Altceva nu mai există pe acolo.

— Dar creionul-pistol al lui Zarev? nu se dădea bătut Funtikov.

— Ce-e? şi sprîncenele lui Iurka se ridicară pline de uimire.

— Aha, nu ştii! exclamă Kolka, triumfător. Şi mai zici că sînteţi prieteni. Îl ţine în buzunar, unul greu, cromat, cu butonaşe pe muchii... Nu l-ai văzut?

— Fireşte că l-am văzut! zise Iurka, ridicînd din umeri. Dar de ce-i zici pistol? E un creion german cu mine de diferite culori. Irina Lvovna i l-a dăruit lui Viktor.

— Şi asta o ştii? nu m-am mai putut stăpîni.

— Viktor mi-a spus-o. Ei se cunosc încă dinainte de război. Au fost colegi de şcoală. Iar acum, după ce a fost demobilizat, s-au întîlnit din nou. Ea îi ajută să se pregătească pentru examenul de admitere la institut, îl prepară la limba germană. Îl chinuieşte într-atîta, încît nu-i mai dă voie, sărmanul de el, să vorbească ruseşte. Dar el nu zice nimic, se supune. După

părerea mea — Iurka pufni în rîs — el e, cum îi zice... da, se pare că e îndrăgostit de ea.

Şi mi-am amintit din nou cum a roşit Irina Lvovna cînd am surprins-o pe neaşteptate cu creionul în mînă, cum s-a înfuriat Zarev cînd am scăpat întîmplător pe jos cadoul ei, cum ea i-a spus în grădină : „Trebuie să vorbim numai nemţeşte"...

— De unde cunoaşte ea atît de bine limba germană ? l-am întrebat pe Cisteakov.

— Studiază... N-aţi auzit că e studentă la secţia fără frecvenţă a Institutului de limbi străine ?

— Aşa ! spuse Funtikov, posomorît. Aşa... Dar cum a ajuns maşina infernală la Dusia ? Noi am văzut din întîmplare cum a ascuns-o între lemne.

— Ce maşină ? se însufleţi deodată Iurka. Spuneţi-mi !

— Una obişnuită, infernală — răspunse Kolka. O plăcuţă de lemn, cu un tambur pe ea, pe...

Dar Funtikov nu-şi isprăvi descrierea maşinii. Iurka sări brusc de pe canapea şi strigă entuziasmat :

— Aha, iată unde a dispărut ! Iar eu şi Viktor ne-am omorît căutînd-o. Cum de nu mi-am dat imediat seama că Dusia mi-a şterpelit-o ! Doar ea a venit de curînd de la ţară... S-a gîndit probabil c-o fi ceva periculos... Ia staţi ! De ce-i ziceţi „infernală" ?

— Aşa, în glumă — se eschivă în mod ruşinos să mărturisească adevărul prietenul meu.

— Dar, în definitiv, ce-i asta ? am întrebat curios.

— Cum... ce ? Aţi văzut-o de sute de ori în dulapul de sticlă din laboratorul de fizică. E o bobină de inducţie sau spirala Ruhmkorff. Am avut nevoie de ea pentru cîteva experienţe şi Viktor a procurat-o pentru scurt timp, dar a dispărut dintr-o dată...

„Iată de ce drăcovenia asta mi s-a părut imediat cunoscută" — m-am gîndit ruşinat şi l-am privit mustrător pe Kolka. Dar Funtikov nu ştiu de ce evita să-mi întîlnească privirea.

Îşi pipăia nervos buzunarele, se lovea peste coapse, îşi vîra mîna în sîn şi, în cele din urmă, scoase ceea ce căuta. Am recunoscut imediat biletul cifrat, găsit de el lîngă aripa clădirii. În sufletul meu licări o slabă speranţă. „Da — mă gîndeam — ăsta-i ultimul nostru atu."

— Ei, dacă eşti aşa de atotştiutor, atunci poate c-ai să ne descifrezi şi asta ?

Mi s-a părut că surprind un tremur pe buzele lui Iurka, dar el răspunse foarte liniştit :

— Dar tu poţi traduce ce scrie aici ?

— Va să zică nu poţi — constată Funtikov.

Iurka ridică uşor din umeri.

— Va să zică nu te ţine cureaua — continuă Kolka să-şi bată joc de Cisteakov.

— Tradu tu, dacă te ţine cureaua — rosti Iurka, imperturbabil.

— Cu plăcere — şi prietenul meu se înclină curtenitor, ducîndu-şi mîna la inimă. Ascultă : „Fiţi atenţi, nu căscaţi, arătaţi I., ascultaţi L., evitaţi Z., şi victoria va veni. Aici e îngropat cîinele. În caz de reuşită, veţi primi 8. Masă"

— Ce face ? ! exclamă Cisteakov. Masă ?

— Nu înţelegi nimic — zîmbi veninos Kolka. Firește, în bilet e o simplă înşiruire de litere : „Tsch", însă în limba germană nu există asemenea cuvinte. E clar că „i" a fost omis. O simplă greşeală făcută în fuga condeiului. Îl pui pe „i" la locul lui şi iese „Tisch", adică „masă".

— Ah, aşa — spuse Iurka, strîngîndu-şi buzele. S-ar putea. Dar ce înseamnă literele „I", „L", şi „Z" ?

— Nu ghiceşti ?

— Nu.

— Iată ce înseamnă — vocea lui Funtikov deveni mai răsunătoare, „I" înseamnă Irina, instructoarea de pionieri, „L" înseamnă Leokadia, aşa-zisa actriţă pensionară, cum îi zici tu, iar „Z" înseamnă Zarev.

Am văzut cu satisfacţie că faţa lui Iurka se lungeşte. „Aha ! Te-a impresionat şi pe tine" — mi-am zis în gînd. Dar apoi s-a petrecut ceva cu totul de neînţeles. Iurka scoase un fel de sughiţ, îşi acoperi faţa cu mîinile şi tot trupul începu să i se scuture cuprins de un tremur mărunt.

Eu şi Kolka ne-am privit speriaţi. Deodată Iurka îşi lăsă mîinile în jos, se trînti pe canapea, îşi ridică picioarele în sus şi prinse a şi le bălăbăni în aer, prăpădindu-se de rîs. Înecîndu-se literalmente, o bună bucată de vreme nu fu în stare să rostească un cuvînt. În cele din urmă, între exploziile de rîs, am început să deslușim nişte sunete articulate.

— Vai, nu mai pot... Ha-ha-ha ! rîdea Iurka în hohote. Vai, mor !... Ha-ha-ha... Haaa !... Oh ! oh ! oh !... Oh, ce-au mai născocit capetele astea verzi...

Fără să ne fi vorbit, l-am apucat de mîini pe Cisteakov şi am început să-l scuturăm atît de tare, încît au început să-i clămpăne dinţii în gură. Capul i se clătina în toate părţile, de parcă ar fi fost pe rulmenţi, iar trupul îi era moale cu desăvîrşire de atîta rîs. Încetul cu încetul, îşi veni în fire, ne împinse la o parte şi, mai hohotind din cînd în cînd, începu să vorbească.

— Va să zică aşa, „I"— Irina, „L" — Leokadia, iar „Z" — Zarev. Văd că-mi puneţi nişte întrebări neroade despre un creion-pistol, despre o maşină infer-

nală... La început nu mi-am dat seama despre ce e vorba. Dar cum să-mi treacă prin cap că voi sînteţi în stare să născociţi atîtea prostii ? ! Halal să vă fie !... Şi probabil că totul a început de la bilet... Uite, asta n-aş mai fi crezut-o... Ascultaţi aici cum se traduce : „Fiţi atenţi, nu chiuliţi". Băgaţi de seamă — de la „a chiuli" — verbul *versäumen,* şi nu „a căsca", care este alt verb — *gähnen...* „Arătaţi, mai precis, daţi dovadă de *Inbrunst,* adică silinţă." Iată ce înseamnă „I", capete seci ce sînteţi !... „Ascultaţi de învăţători — *Lehrern,* evitaţi doiurile — *Zweien...* E limpede înţelesul lui „L" şi „Z" ?..." şi victoria va veni. Iată unde e îngropat cîinele. În caz de reuşită, veţi lua 8." Adică 8 pe jumătate — cîte un patru de căciulă. Că de mai mult nu sînteţi în stare. Aţi înţeles acum ?

Eram năuciţi. Tăceam amîndoi. După o pauză lungă, am întrebat totuşi :

— Şi tu de unde ştii că se traduce aşa ?

— Păi ştiu, fiindcă l-am scris chiar eu ! răspunse Iurka, hohotind. Nu v-aţi dat seama nici acum ?... Aţi ajuns pînă în clasa a şaptea şi nu ştiţi că în ruseşte „Tsch" se citeşte „Ci" ! E prima literă a numelui meu de familie Tschistjakow. Iar voi i-aţi zis „masă"... Sînteţi nişte tolomaci, nu elevi... În ziua aceea am fost bolnav : mă durea în gît. Nu m-am dus la şcoală. Stau la geam, privesc în curte şi-l văd deodată pe Kolea că se strecoară printre stivele de lemne şi se plimbă de-a lungul clădirii. Am înţeles imediat că dumnealui chiuleşte. Mă gîndesc : „Hai să-i joc o festă !" Am scris biletul şi l-am aruncat prin oberliht atunci cînd el era întors cu spatele spre mine. Mă uit : s-a prins. A ridicat biletul... Dar puteam eu să prevăd ce-o să iasă din asta ? Între timp am şi uitat de bilet... Nu degeaba v-am poreclit eu capete verzi.

— Kolka, iată de unde a aflat Faina Pavlovna c-ai chiulit — m-am dumerit eu.

— Exact — răspunse cam moale prietenul meu. Iurka, numai pentru asta şi tot ai merita să-ţi rup gîtul, dar... — Kolka dădu din mînă.

— Uşurel... — Iurka sări de pe canapea. Singuri sînteţi vinovaţi. V-aţi îndopat cu romane poliţiste şi v-a intrat în cap că sînteţi detectivi. V-aţi convins acum că treaba asta nu e chiar atît de simplă ? Vă sfătuiesc să puneţi biletul ăsta în ramă, sub sticlă, şi să-l atîrnaţi pe perete ca un monument al propriei voastre prostii.

— Nu — spuse Kolka şi rupse biletul. Să nu mai văd biletul ăsta prostesc, nici pe prostul care l-a scris şi nici pe proştii la cub care au crezut în el. Şi Funtikov mă împunse, nu ştiu de ce, cu degetul în piept. Apoi, după o scurtă tăcere, adăugă : Iar anchetatori tot vom deveni — şi în vocea lui răsună o hotărîre nestrămutată.

— Negreşit ! am încuviinţat eu.

CUPRINS

Capitolul	*I*	Cum a început totul	5
Capitolul	*II*	Cine sîntem noi	13
Capitolul	*III*	Descoperirea misterioasă	26
Capitolul	*IV*	Noi descoperiri	40
Capitolul	*V*	Cunoştinţe noi	55
Capitolul	*VI*	Lumina din apartamentul nelocuit	74
Capitolul	*VII*	Lucrurile se încurcă	95
Capitolul	*VIII*	„Cîinele fotograf“	110
Capitolul	*IX*	Întîmplările se succed una după alta	125
Capitolul	*X*	Dovada hotărîtoare	145
Capitolul	*XI*	Răsună tunet al victoriei...	153
Capitolul	*XII*	Cum se sfîrşeşte totul	165

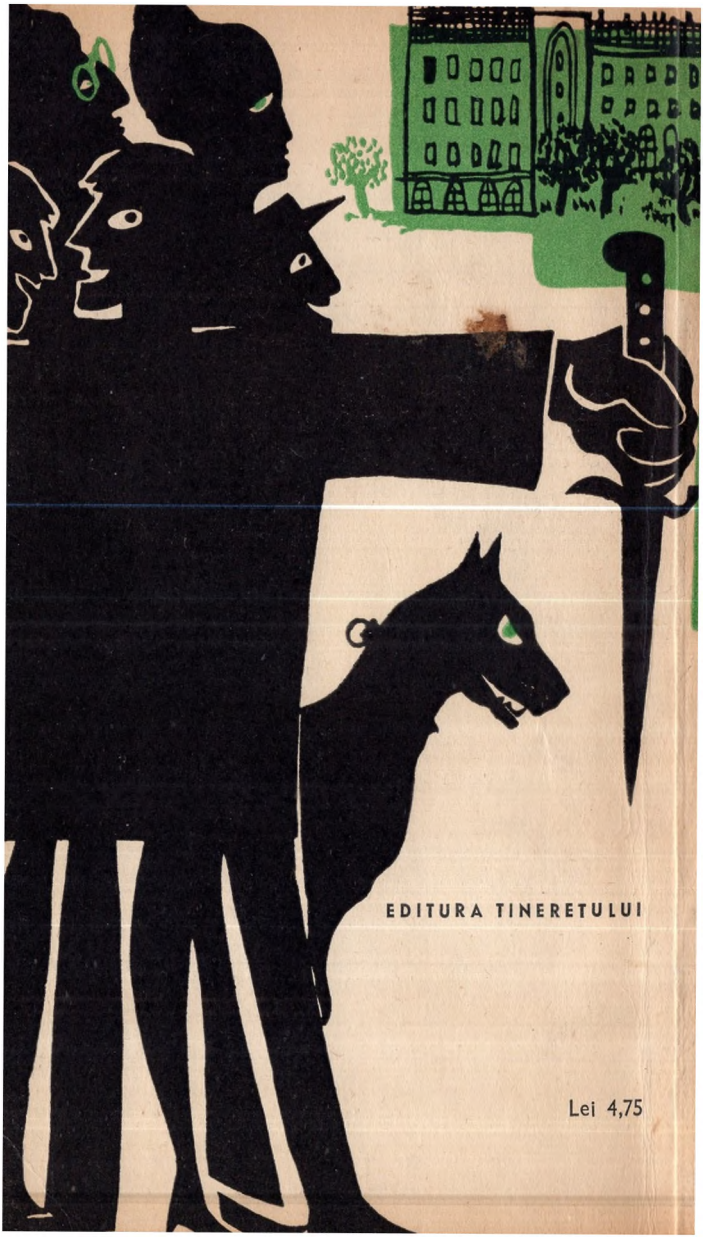

EDITURA TINERETULUI

Lei 4,75